

Jaarverslag 2016

Radboud Universiteit

Woord vooraf

Het college van bestuur is trots op de prestaties van medewerkers en studenten in 2016.

Een aantal gebeurtenissen springt direct in het oog, zoals de uitverkiezing tot beste brede universiteit van Nederland voor het zesde achtereenvolgende jaar, de uitreiking van de Spinozapremies aan Wilhelm Huck en Mihai Netea en de talrijke toegekende *grants* door de European Research Council, waaruit blijkt hoezeer onze onderzoekers ook internationaal gewaardeerd worden.

Er zijn nog veel meer succesverhalen. Deze staan weliswaar niet allemaal in dit jaarverslag, maar dragen wel bij aan het succes van het afgelopen jaar; van werkcollege tot afstudeerscriptie en van promotieonderzoek tot subsidieaanvraag.

Al deze verhalen bij elkaar hebben 2016 tot een succesvol jaar voor de Radboud Universiteit gemaakt. Op deze plek danken wij al onze studenten en medewerkers die daaraan een bijdrage hebben geleverd.

Daniël Wigboldus
Voorzitter college van bestuur

Wilma de Koning
Vicevoorzitter

Han van Krieken
Rector magnificus

Het jaarverslag 2016 is vastgesteld door het college van bestuur op 19 mei 2017 en goedgekeurd door het bestuur van de Stichting Katholieke Universiteit.

Inhoud

Bestuursverslag			
Woord vooraf	2		
Algemeen	6		
Missie en visie	7		
Mission Statement	8		
Strategisch Plan 2015-2020	8		
Kengetallen	9		
Kengetallen Meerjarenoverzicht	10		
Organigram	11		
• College van bestuur	12		
Medezeggenschap en opleidingscommissies	12		
• Centrale medezeggenschap	12		
• Ondernemingsraad (OR)	12		
• Decentrale medezeggenschap	13		
• Opleidingscommissies	13		
• Andere Onderdeelcommissies	13		
Onderwijs	14		
Onderwijsaanbod	15		
• Engelstalig onderwijs	15		
• Joint programmes	15		
• Radboud Honours Academy	15		
Kwaliteitszorg onderwijs	15		
• Instellingstoets kwaliteitszorg	16		
• Onderwijsvisitaties en -accreditaties	16		
• Numerus fixus	16		
• ICT in het onderwijs	16		
• Weblectures	16		
• Studiesucces	16		
• Diploma's	16		
Arbeidsmarktmonitor	17		
• Internationalisering	17		
• Nascholing en onderwijs voor professionals	18		
Onderwijsprijzen	18		
Overige onderwijszaken	18		
• Uitbesteding van bekostigd onderwijs	18		
• Maatwerktrajecten	18		
• Rijksbijdragen voor private activiteiten	18		
• Overzicht opleidingen	18		
Onderzoek	19		
Organisatie van het onderzoek	20		
• Onderzoeksinstituten	20		
• Wetenschappelijke topgebieden	20		
• Brede thema's	20		
• Thema's	20		
• Healthy brain	20		
• Externe beoordelingen	21		
Internationale samenwerking	21		
• The Guild	21		
• Radboud Excellence Initiative (REI)	21		
• Joint degree-promoties	21		
Onderzoeksprestaties	22		
• Rankings	22		
• Wetenschappelijke publicaties	22		
• Promoties	22		
• Onderzoeksinzet	22		
Valorisatie	22		
Ondersteuning onderzoek	23		
• Research Data Management	23		
• Open access	23		
• Integriteit	23		
• Dierproeven	23		
Studenten	24		
Studentenaantallen	25		
• Instroom eerstejaarsstudenten	25		
• Bachelor-masterdoorstroom	25		
• Totaal aantal ingeschreven studenten	26		
Studenttevredenheid	26		
• Keuzegids Universiteiten	26		
• Keuzegids Masters	27		
• Elsevier Beste Studies	27		
Studentenhuisvesting	27		
• Aansluiting vwo-wo	27		
Studiekeuze en onderwijsmarketing	28		
• Studiekeuzecheck	28		
• Faciliteren tweede studie	28		
• Studieprijzen	28		
• Profileringsfonds	28		
• Stichting Nijmeegs Universiteitsfonds (SNUF)	28		
• Alumnibeleid	29		
• Rechtsbescherming	29		
Medewerkers	30		
Aantal medewerkers	31		
Diversiteit	31		
Internationalisering	32		
Basis- of uitgebreide kwalificatie onderwijs	32		
• Nevenwerkzaamheden	32		
HR-beleid	32		
Organisatieontwikkeling	32		
Arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden	33		
• Re-integratie/WW-preventie	33		
• Herplaatsingskandidaten 2016	33		
• WW-preventie 2016	33		
• Verzuim	33		
Vastgoed	34		
Meerjareninvesteringsprognose	35		
Projecten	35		
• Renovatie Tandheelkunde	35		
• Nieuwbouw voor de Faculteit der Sociale Wetenschappen	35		
• Uitbreiding en aanpassing Gymnasium voor de Faculteit der Managementwetenschappen	35		
• Aanpassingen Academiegebouw (Berchmanianum)	35		
• Renovatie Trigon	35		
Centrumplan	35		

Duurzaamheid

Duurzaamheidsagenda	37
• <i>Nijmegen Green Capital 2018</i>	37
• <i>ISO 14001-certificaat</i>	37
• <i>Interne audits</i>	37
• <i>Monitoring 2016</i>	38
Overheidsinspecties	38
• <i>Energie</i>	38
• <i>Elektriciteit</i>	38
• <i>Energieverbruik</i>	39
• <i>Energie-intensiteit</i>	39
• <i>Duurzame energie</i>	39
• <i>Drinkwaterverbruik</i>	40
Inkoop	40

Financiën

Financieel beeld 2016 inclusief continuïteitsparagraaf	41
• <i>Verwachte ontwikkeling exploitatieresultaat 2017</i>	42
• <i>Directe en indirecte kosten</i>	45
Balans	46
Voorinvesteringen studievoorschot	48
Interne risicobeheersing, control en treasury	49
Continuïteit en verwachting komende jaren	49
Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs	50

Verslag Stichting

Katholieke Universiteit	52
Verslag van werkzaamheden van het	
Stichtingsbestuur – vergaderingen en bijeenkomsten,	
toezichthoudende taken	53
• <i>Het primaire proces</i>	53
• <i>Bestuurlijke agenda</i>	54
• <i>Bouw- en investeringsplannen</i>	54
• <i>Contacten met interne stakeholders</i>	54
• <i>Mensen</i>	54
• <i>Methoden</i>	54

• <i>Financiën</i>	55
Governance, samenstelling Stichtingsbestuur en	
commissies	55
• <i>Toezichtvisie</i>	56
• <i>Aanwezigheid bestuursleden bij vergaderingen</i>	56
• <i>Ten slotte</i>	56
• <i>Funcities en activiteiten leden Stichtingsbestuur per</i>	
<i>31 december 2016</i>	57

Jaarrekening 2016**58****Bijlagen****101**

Overzicht opleidingen	102
Internationale subsidies	105
Nationale subsidies	107
Valorisatie-indicatoren	109
Internationaal netwerk	110
Benoemingen	111
Koninklijke onderscheidingen	113
Colofon	114

Algemeen

Missie en visie

De Radboud Universiteit is een brede, internationaal georiënteerde en studentgerichte onderzoeksuniversiteit. Samen met het Radboudumc scheppen we een intellectueel klimaat dat onze medewerkers en studenten inspireert en uitdaagt. Zo kunnen de prestaties worden geleverd die de wetenschap verder brengen en de samenleving ten goede komen.

De Radboud Universiteit daagt haar studenten uit actief te participeren in de academische gemeenschap en leidt hen op tot kritische en geëngageerde academici, die met visie op wetenschap en maatschappij verantwoordelijke posities in een steeds internationaler wordende samenleving willen innemen.

De wetenschappelijke staf heeft een internationale samenstelling. En een groot deel van de studenten heeft een aantal maanden aan een universiteit in het buitenland gestudeerd.

De activiteiten van de Radboud Universiteit betreffen:

- Het verzorgen van wetenschappelijk onderwijs.
- Het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek.
- Het exploiteren van hieraan gerelateerde studentenvoorzieningen en –faciliteiten.

Mission Statement

De Radboud Universiteit laat zich in haar kerntaken onderzoek en onderwijs leiden door wetenschappelijke nieuwsgierigheid en het beroep dat de samenleving op haar doet. In het Mission Statement presenteert de Radboud Universiteit haar missie en grondslag. U vindt er enkele voor de universiteit belangrijke historische gebeurtenissen en daarnaast een beschrijving van de universitaire parafernalia: het wapen van de universiteit, de rectorstketen en de pedellenstaf.

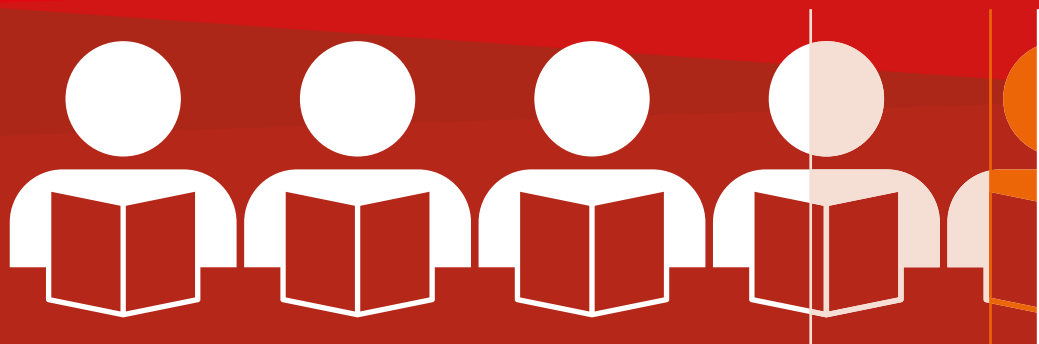
- Lees hier het [Mission Statement](#) (pdf, 1.1 MB) van de Radboud Universiteit.

Strategisch Plan 2015-2020

In het Strategisch Plan 2015-2020 verwoordt de Radboud Universiteit de keuzes die zij maakt, gebaseerd op een analyse van haar sterktes en zwaktes en van de veranderende omgeving waarin zij haar kerntaken uitvoert. In het plan zijn de doelen opgenomen die de universiteit zich de komende jaren stelt.

- Lees hier het Strategisch Plan: [De Radboud Universiteit op weg naar 2020 - An invitation to change perspective](#).
- Of download het Strategisch Plan: [Strategisch Plan](#) (pdf, 1.7 MB).

Kengetallen

Totaal aantal
ingeschreven studenten
19.899

Eerstejaars-
studenten
4.574

Waarvan
internationaal
20,5 procent

80,5 procent

Bachelorrendement in
vier jaar (cohort 2012)

412

Academische
promoties

Kengetallen Meerjarenoverzicht

	2012	2013	2014	2015	2016
Eerstejaarsstudenten	3.872	4.565	4.572	4.067	4.574
waarvan internationaal	13,1%	11,5%	11,2%	12,0%	20,5%
Aantal ingeschreven studenten	18.101	18.694	19.186	19.309	19.899
waarvan internationaal	8,0%	8,4%	8,4%	8,7%	10,6%
waarvan niet-EER	159	181	254	298	392
Bachelorrendement in vier jaar	76,5%	71,4%	76,0%	81,7%	80,5%
Afgestudeerden (master)	2.985	2.791	2.796	2.978	2.834
Academische promoties	341	384	355	358	412
Wetenschappelijke publicaties	6.541	6.710	6.668	6.910	7.165
Aantal wetenschappelijk medewerkers	2.806	2.914	2.915	2.868	2.764
Aantal overige medewerkers	2.104	2.136	2.134	2.153	2.157
Baten	525,8	540,5	543,6	553,1	543,9
Lasten	513,2	536,3	538,0	552,0	543,8

Toelichting

Eerstejaarsstudenten: totaal aantal studenten (bachelor en master) dat voor het eerst is ingeschreven aan de Radboud Universiteit, peildatum 1 oktober.

Aantal ingeschreven studenten: het aantal op 1 oktober ingeschreven studenten en extranei (alleen ingeschreven voor het afleggen van tentamens en examens).

Bachelorrendement in vier jaar: het percentage studenten van een bepaald cohort dat binnen vier jaar het bachelordiploma heeft behaald. Cohortdefinitie: eerste en enige inschrijving wo aan de Radboud Universiteit, vooropleiding vwo en heringeschreven voor dezelfde opleiding na één jaar.

Afgestudeerden: aantal studenten dat een masterdiploma heeft behaald in een bepaald studiejaar (1 september tot en met 31 augustus).

Academische promoties: aantal promoties per kalenderjaar.

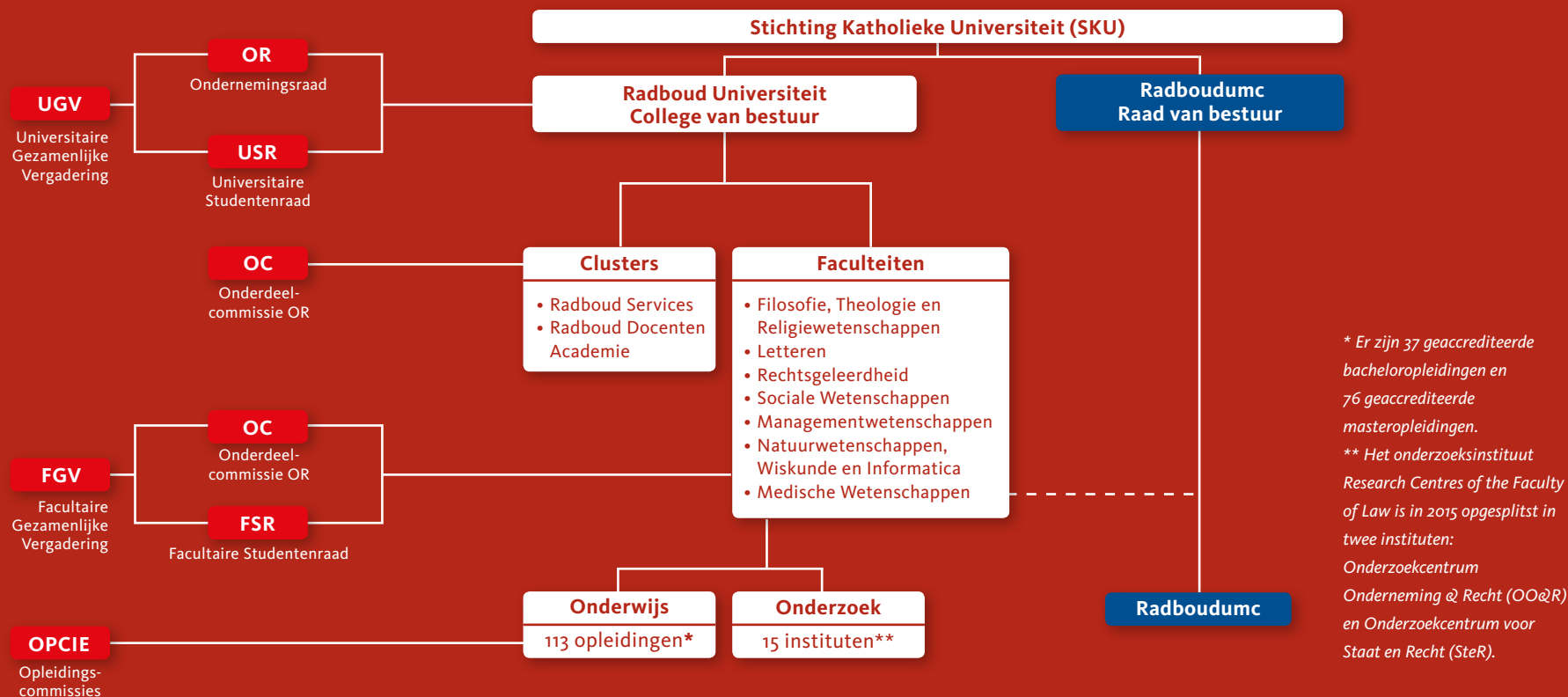
Aantal wetenschappelijk medewerkers: het aantal wetenschappelijk medewerkers (in fte's per 31 december), inclusief het aantal wetenschappelijk medewerkers van de Faculteit der Medische Wetenschappen.

Aantal overige medewerkers: het aantal overige medewerkers (in fte's per 31 december), exclusief het aantal medewerkers van de Faculteit der Medische Wetenschappen.

Baten: in miljoen euro.

Lasten: in miljoen euro.

Organigram

Toelichting

De Stichting Katholieke Universiteit is de toezichthouder van de Radboud Universiteit en het Radboudumc. Het Radboudumc bestaat uit het academisch ziekenhuis en de Faculteit der Medische Wetenschappen van de Radboud Universiteit. De verantwoordelijkheid voor het onderzoek en onderwijs aan de faculteit ligt bij het college van bestuur van de universiteit. Voor de patiëntenzorg en de bedrijfsvoering in het Radboudumc – inclusief die van de Faculteit der Medische Wetenschappen – is de raad van bestuur van het Radboudumc verantwoordelijk. De Radboud Universiteit Nijmegen maakt samen met het

Radboudumc onderdeel uit van de Stichting Katholieke Universiteit te Nijmegen. Het bestuur van de stichting ziet toe op de uitvoering van het geheel van de universitaire en academische ziekenhuistaken. De Stichting Katholieke Universiteit (SKU) stelt een geconsolideerde jaarrekening op. De Radboud Universiteit heeft een holding bv waaronder enkele dochtermaatschappijen vallen. De Radboud Universiteit is geen afzonderlijke juridische entiteit.

Via het College voor Bestuurlijke Samenwerking (CBS) stemmen het college van bestuur van de universiteit en de raad van bestuur van het Radboudumc hun strategisch

beleid en hun bedrijfsvoering op elkaar af.

Het bestuur van de SKU is belast met het toezicht op het bestuur van de universiteit, het bestuur van het Radboudumc en op het beheer daarvan. Het Stichtingsbestuur treedt op als raad van toezicht in de zin van de wet voor elk van beide instellingen. Voor een totaalbeeld van de stichting moet daarom de jaarrekening worden geraadpleegd die bij de Kamer van Koophandel is gedeponeerd.

College van bestuur

In 2016 bestond het college van bestuur uit voorzitter Gerard Meijer, rector magnificus Han van Krieken (vanaf 19 mei) en vicevoorzitter Wilma de Koning.

In augustus maakte de universiteit bekend dat Gerard Meijer in 2017 het voorzitterschap neer zou leggen om zijn wetenschappelijke carrière te vervolgen aan het Fritz-Haber-Institut der Max-Planck-Gesellschaft in Berlijn. Als hoogleraar blijft hij verbonden aan de Radboud Universiteit.

Medezeggenschap en opleidingscommissies

Studenten en medewerkers dragen bij aan de kwaliteit van bestuurlijke besluiten door een actieve rol in de medezeggenschap op universitair (centraal) niveau, facultair (decentraal) niveau en op het niveau van de opleidingen. De universiteit biedt leden van de medezeggenschap en opleidingscommissies verschillende trainingen aan om hen zo goed mogelijk voor te bereiden op hun rol.

Centrale medezeggenschap

De centrale medezeggenschap bestaat uit drie raden:

Ondernemingsraad (OR)

- waarvan de 21 leden om het jaar worden gekozen door de medewerkers.

Universitaire Studentenraad (USR)

- waarvan acht leden jaarlijks gekozen worden door de studenten;
- en zes leden benoemd worden door de koepels van studentenorganisaties.

Universitaire Gezamenlijke Vergadering (UGV), die bestaat uit:

- de 21 leden van de OR;
- de acht gekozen leden van de USR;
- vier leden namens het wetenschappelijk personeel van het Radboudumc.

Acht keer per jaar vergaderen deze raden samen met het college van bestuur in de Gezamenlijke Vergadering (GV). Op de agenda staan onder meer de begroting en het jaarverslag en de Meerjareninvesteringsprognose (waarin onder andere de nieuwbouwprojecten worden vastgesteld).

In 2016 adviseerde de Universitaire Gezamenlijke Vergadering positief over de benoeming van rector magnificus Han van Krieken.

Na bemiddeling van de heer Wim Deetman kwam de UGV tot overeenstemming met het college van bestuur dat de bindende richtlijn voor ophoging van het bindend studieadvies deel uitmaakt van de Onderwijs- en Examenregeling en daarmee door het faculteitsbestuur ter instemming moet worden voorgelegd aan de Facultaire Gezamenlijke Vergadering (FGV). Deze instemming is door alle FGV's verleend, met uitzondering van die van de Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica.

In 2016 is de Wet versterking bestuurskracht in werking getreden. De discussie over de invoering hiervan – binnen het medezeggenschapsstelsel van de Radboud Universiteit – was in 2016 nog niet afgerond.

In juni stemde de UGV voor het eerst formeel in met de hoofdlijnen van de begroting. Dit nieuwe instemmingsrecht is aan de universiteit ingevoerd als uitvloeisel van de Wet studievoorschot. Tevens adviseerde de UGV in december positief over de totale begroting.

Verder sprak de Gezamenlijke Vergadering met het college van bestuur over de duurzaamheidsagenda en de duurzaamheidsambities bij concrete nieuwbouwprojecten.

De Universitaire Studentenraad initieerde tal van nieuwe zaken voor studenten. Zo drong de raad aan op de ontwikkeling van een Radboud-app, betere ruimtes voor studentenorganisaties op de campus, en flexibel onderwijs voor studentbestuurders. Dat laatste wordt ook geregeld in de vernieuwde Regeling Financiële Ondersteuning Studenten.

Belangrijk thema voor de Ondernemingsraad in 2016 was werkdruk bij medewerkers. De OR signaleerde dat de Wet werk en zekerheid zorgt voor problemen onder tijdelijk personeel. Op basis van dit signaal belegde het college een conferentie om tot afspraken te komen over omgang met deze wet. Daarnaast adviseerde de OR positief over de opheffing van het ITS.

Ieder academisch jaar brengt de GV een jaarverslag uit, dat wordt gepubliceerd op Radboudnet, het intranet van de universiteit.

Decentrale medezeggenschap

De decentrale medezeggenschap bestaat uit drie raden:

Onderdeelcommissie (OC)

- waarvan de vijf tot vijftien leden om het jaar worden gekozen door de medewerkers.

Facultaire Studentenraad (FSR)

- waarvan vier tot acht leden jaarlijks gekozen worden door de studenten.

Facultaire Gezamenlijke Vergadering, die bestaat uit:

- de leden van de OC;
- de leden van de FSR.

In de praktijk vergaderen deze raden niet afzonderlijk, maar periodiek met elkaar in de Facultaire Gezamenlijke Vergadering, samen met het faculteitsbestuur. De stemverhouding tussen Onderdeelcommissie en Facultaire Studentenraad is 60-40.

De Facultaire Gezamenlijke Vergadering heeft – anders dan bij andere universiteiten – instemmingsrecht op de integrale Onderwijs- en Examenregeling, bespreekt de begroting en het jaarverslag en overlegt over alle hoogleraarsbenoemingen aan de faculteit.

In het kader van de Wet studievoorschot is een pilot gestart voor adviesrecht over de facultaire begroting. Deze pilot werd voor het eerst gehouden in het najaar van 2016 (alle FGV's adviseerden positief over de begroting) en zal worden afgerond in 2017. Bij het faculteitsbestuur zit een studentassessor die ook op bestuurlijk niveau aandacht vraagt voor de positie van de student.

Opleidingscommissies

Iedere opleiding heeft een opleidingscommissie (OLC), met zowel docent- als studentleden. De OLC adviseert het faculteitsbestuur over belangrijke onderwijszaken met betrekking tot de opleiding. Op basis van onderwijsbeoordelingen doet de commissie aanbevelingen om het onderwijsprogramma te verbeteren. Onderwerpen die in de commissie aan bod komen, zijn bijvoorbeeld het studiemateriaal, de moeilijkheidsgraad van tentamens en het functioneren van docenten. De studentleden van de OLC's worden tijdens de universitaire studentenraadsverkiezingen gekozen, die jaarlijks in mei plaatsvinden.

Andere Onderdeelcommissies

Het Donders Instituut, de Radboud Docenten Academie en Radboud Services hebben ieder een eigen Onderdeelcommissie. Omdat met ingang van 2016 het Cluster Facilitair en het Cluster Ondersteuning zijn opgegaan in het nieuwe Radboud Services, zijn er in 2016 verkiezingen geweest voor de vijftien leden van die Onderdeelcommissie.

Onderwijs

Onderwijsaanbod

Per 1 september 2016 biedt de Radboud Universiteit in totaal 37 bacheloropleidingen en 76 masteropleidingen aan. Onder het aanbod van masteropleidingen bevinden zich 10 onderzoeksmasters, 18 opleidingen van de Radboud Docenten Academie en 5 postinitiële opleidingen. Voor de opleiding Erasmus Mundus Master of Bioethics kunnen zich geen nieuwe studenten meer inschrijven. Twee nieuwe postinitiële opleidingen zijn in 2016 gestart: Kwaliteit en Veiligheid in de Patiëntenzorg en Managing Information and Sustainable Change.

Voor de opleidingen van de Radboud Docenten Academie is de procedure in gang gezet om de achttien bestaande opleidingen – corresponderend met achttien schoolvakken – samen te voegen tot drie brede opleidingen: Taalvakken, Zaakvakken en Exacte vakken. Daarnaast is er gewerkt aan een andere inrichting van de lerarenopleidingen: van eenjarige master-na-master-opleidingen naar tweejarige educatieve masteropleidingen. De nieuwe tweejarige opleidingen zullen waarschijnlijk in 2018 van start gaan. Ook komt er een wijziging in het aanbod van de onderzoeksmasters van de Faculteit der Letteren. De drie opleidingen Letterkunde (research), Geschiedenis (research) en Kunst- en Cultuurwetenschappen (research) worden op 1 september 2017 samengevoegd tot één brede opleiding Historical, Literary and Cultural Studies (research).

Engelstalig onderwijs

Naast een groot aantal Engelstalige masteropleidingen heeft de Radboud Universiteit het Engelstalig onderwijs in de bacheloropleidingen uitgebreid. Vanaf 1 september 2016 zijn de bacheloropleidingen Kunstmatige Intelligentie, Scheikunde en Moleculaire Levenswetenschappen volledig Engelstalig. De volgende bacheloropleidingen bieden Engelstalige tracks aan: Algemene Cultuurwetenschappen, Communicatie- en Informatiewetenschappen en Psychologie.

Joint programmes

Een aantal masteropleidingen participeert in Europese *joint programmes*: opleidingen die in samenwerking met andere Europese universiteiten worden aangeboden.

Erasmus Mundus European Master in System Dynamics, in samenwerking met:
University of Bergen, Noorwegen.
University of Palermo, Italië.
New University of Lisbon, Portugal.

Erasmus Mundus PLANET Europe, in samenwerking met:
Cardiff University, Wales, Verenigd Koninkrijk.
Blekinge Institute of Technology, Karlskrona, Zweden.

Master's programme in Transnational Ecosystem-Based Water Management, in samenwerking met de University of Duisburg-Essen, Duitsland.

Master's in Insolvency Law (specialisation of the Master's programme in European Law), in samenwerking met Nottingham Law School, Verenigd Koninkrijk.

De opleiding **Europese Studies** is geaccrediteerd als *joint degree* en wordt verzorgd in samenwerking met de Westfälische Wilhelms-Universität Münster, Duitsland.

Radboud Honours Academy

De Radboud Honours Academy verzorgt voor getalenteerde en gemotiveerde studenten honoursprogramma's in de bachelor- en masterfase. Toelating tot de programma's geschiedt door selectie op basis van studieresultaten en motivatie. Voor studenten die worden toegelaten tot de Honours Academy ligt de studielast ongeveer 25 procent hoger. De programma's van de Radboud Honours Academy worden structureel vanuit de begroting van de universiteit – ruim drie miljoen euro per jaar – gefinancierd.

Kwaliteitszorg onderwijs

De Radboud Universiteit hanteert een cyclisch systeem van kwaliteitszorg, waarbij de interne en externe kwaliteitszorg op een natuurlijke manier in elkaar grijpen. Het vertrekpunt is een cyclus van zes jaar. Dit komt overeen met de periode waarvoor aan opleidingen accreditatie wordt toegekend. De verbinding tussen het interne en externe proces wordt gemaakt door de opleidingsjaarverslagen, die voor elke opleiding verplicht zijn. Daarin wordt ook ingegaan op de aanbevelingen van visitatiepanels. In 2016 heeft het college van bestuur, in aanvulling op het *Handboek Kwaliteitszorg Onderwijs*, een notitie vastgesteld waarin nieuwe kwaliteitszorginstrumenten zijn opgenomen. Deze zijn erop gericht om de kwaliteitscultuur binnen de universiteit te verbeteren.

Instellingstoets kwaliteitszorg

In 2016 zijn de voorbereidingen gestart op de Instellingstoets kwaliteitszorg, die in het voorjaar van 2017 zal plaatsvinden. Een voorbereidingsgroep, onder voorzitterschap van de rector en bestaande uit medewerkers van diverse faculteiten en Radboud Services, schrijft het zelfevaluatie-rapport. Naar aanleiding van een van de aanbevelingen van de *midterm review* van 2015 is het managementinformatiesysteem verder ontwikkeld. De rapportages, onder andere over studenten en studievoortgang, zijn inmiddels ingebed in de kwaliteitszorgcyclus.

Onderwijsvisitaties en -accreditaties

De onderstaande opleidingen hebben in 2016 succesvol het heraccreditatietraject afgerond:

- Bachelor Biologie, Master Biology, Master Medical Biology
- Bachelor Algemene Cultuurwetenschappen

Voor de postinitiële masteropleiding Kwaliteit en Veiligheid in de Patiëntenzorg is de toets nieuwe opleiding afgerond.

De volgende onderzoeksmasters zijn in 2016 gevisiteerd: Letterkunde (research), Geschiedenis (research), Kunst- en Cultuurwetenschappen (research), Taalwetenschappen (research) en Molecular Mechanisms of Disease. De resultaten hiervan worden in 2017 verwacht.

Numerus fixus

Voor het studiejaar 2016-2017 kenden vier bacheloropleidingen een numerus fixus met een decentrale selectie: Geneeskunde (330), Tandheelkunde (67), Biomedische Wetenschappen (100) en Bedrijfskunde (320). Dit stelt de opleidingen in staat meer invloed uit te oefenen op de kwaliteit van de instroom. Bij Tandheelkunde, Geneeskunde en Biomedische Wetenschappen wordt gewerkt met 100 procent decentrale selectie. Bij Bedrijfskunde worden – in verband met toelating tot de Engelstalige variant van de opleiding – 60 van de 320 studenten geselecteerd via decentrale selectie. Vanwege de grote toestroom van studenten in het studiejaar 2016-2017 wordt voor het studiejaar 2017-2018 de numerus fixus bij Psychologie (550) opnieuw ingevoerd.

ICT in het onderwijs

Op basis van de nota 'Verkenning ICT in het onderwijs 2015-2019' is de Radboud Universiteit met een omvangrijk programma ICT in het onderwijs gestart. De ambitie van het programma is om het onderwijs te verrijken via ICT. Binnen het programma zijn diverse projecten gestart, zoals het invoeren van digitaal toetsen, het opnemen van kennisclips, het werken met digitale cursusedossiers en het stimuleren van innovatie door middel van proeftuinen.

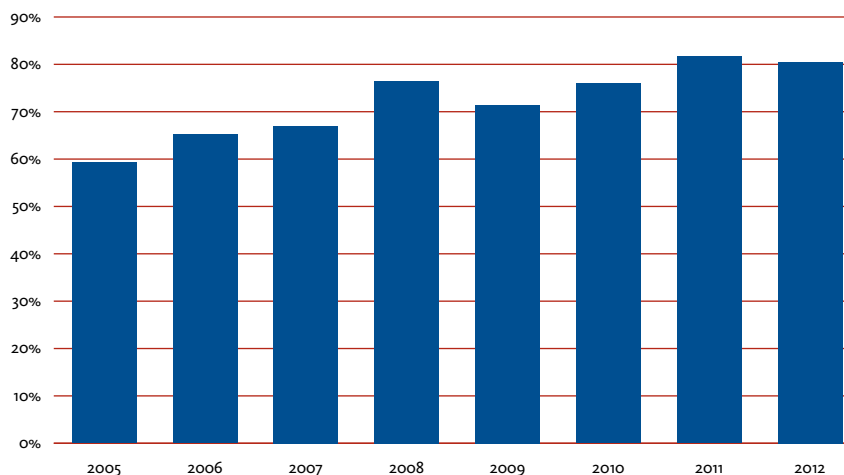
Weblectures

De meeste grote en middelgrote collegezalen zijn uitgerust met videovoorzieningen, die noodzakelijk zijn voor het opnemen van *weblectures*. Uit enquêtes blijkt dat studenten enthousiast zijn over de mogelijkheden van *weblectures*. Opvallend is ook het zeer positieve oordeel van studenten met een functiebeperking, circa tien procent van de studentenpopulatie.

Studiesucces

Het bachelorrendement (een maat voor studiesucces) van de Radboud Universiteit is de afgelopen jaren gestegen van 60 procent (cohort 2005) naar 80 procent (cohort 2012). Vanaf het cohort 2011 geldt aan de Radboud Universiteit voor alle eerstejaarsstudenten het bindend studieadvies. Deze maatregel heeft een positief effect op het bachelorrendement.

Bachelorrendement (bachelor in vier jaar)
(eerstejaars wo, vwo-vooropleiding, één inschrijving)

Bron: 1cHO, cohortbestanden, cohort 2012: Osiris.

Diploma's

In het academisch jaar 2015-2016 zijn 2.672 bachelordiploma's en 2.834 masterdiploma's (inclusief diploma's lerarenopleidingen) uitgereikt. Ook zijn er 61 diploma's aan afgestudeerden van postinitiële opleidingen uitgereikt.

Arbeidsmarktmonitor

De Radboud Universiteit laat jaarlijks in de Nationale Alumni Enquête de positie van haar afgestudeerden op de arbeidsmarkt onderzoeken. Deze enquête wordt eenmaal in de twee jaar in landelijk verband afgenomen; in het tussenliggende jaar laat de Radboud Universiteit haar eigen alumni bevragen. In het najaar van 2016 – een ‘tussenjaar’ – zijn alumni van de Radboud Universiteit bevraagd die in het studiejaar 2014-2015 zijn afgestudeerd, ongeveer anderhalf jaar na hun afstuderen.

In onderstaande tabel wordt de arbeidsmarktsituatie van recent afgestudeerden door de jaren heen weergegeven. De cijfers laten zien dat na een flinke dip, waarin de economische crisis ook voor academici voelbaar was, de baankansen voor universitair afgestudeerden, ook die van de Radboud Universiteit, weer in de lift zitten. Van de afgestudeerden van de Radboud Universiteit die beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt en die tussen september 2014 en augustus 2015 hun masterdiploma behaalden, heeft 93,5 procent anderhalf jaar na afstuderen een betaalde baan. Na het dieptepunt in 2013 is dit het derde achtereenvolgende jaar dat dit percentage gestegen is.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Betaalde baan RU	96,4	96,1	94,9	92,1	89,5	88,8	90,1	92,0	93,5
Betaalde baan landelijk		95,0		91,2		89,3		91,3	

Arbeidsmarktsituatie (procenten) van afgestudeerden Radboud Universiteit.

Bron: Nationale Alumni Enquête.

De arbeidsmarktsituatie van alumni van de Radboud Universiteit is het afgelopen jaar verder verbeterd. Dit komt overeen met het tweejaarlijks rapport van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) over de baankansen van afgestudeerden. Daarin wordt aangegeven dat jonge academici tot 2020 een ‘redelijke’ kans hebben op een baan. Voor 21 procent van hen is het perspectief zelfs ‘goed’; twee jaar geleden gold dat nog voor slechts 6 procent. Het ROA concludeert, in overeenstemming met de cijfers in bovenstaande tabel, dat de arbeidsmarkt ‘de zwaarste klappen achter de rug’ heeft.

Internationalisering

Met het Strategisch Plan van 2015 onderstreepte de Radboud Universiteit haar internationale ambities. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste resultaten uit 2016:

Studenten en onderwijs

- Door het aanbod van acht Engelstalige bacheloropleidingen is het aantal internationale bachelorstudenten verdubbeld. Ook de instroom van internationale masterstudenten in de Engelstalige masterprogramma's is toegenomen.
- De verstrekking van beurzen aan inkomende niet-EER-studenten (zowel bachelor als master) is met 52 procent gestegen naar 87 beurzen.
- In 2016 ging een recordaantal Radboudstudenten (1.091) voor een periode van tien weken of langer op uitwisseling naar het buitenland.
- Ook de Radboud Summer School heeft in 2016 haar kwaliteit bewezen. In de eerste twee weken van augustus volgden 486 deelnemers een of meerdere van de dertig cursussen. De deelnemers gaven de Radboud Summer School een algemene waardering van 8,7.
- De Radboud Universiteit heeft in maart 2016 een overeenkomst met de Max-Planck-Gesellschaft getekend voor een nieuw stageprogramma voor masterstudenten uit de researchmasters en tweejarige masterprogramma's. De eerste Radboudstudenten zijn in september naar een Max Planck Instituut vertrokken voor een stage van minimaal zes maanden.
- In het Erasmus+-subsidieprogramma voor partnerlanden haalde de Radboud Universiteit in 2016 het grootste aandeel van het beschikbare budget voor Nederlandse universiteiten binnen. De Radboud Universiteit verwierf 1.138.000 euro aan Erasmusgelden om te besteden aan mobiliteit met Australië, Armenië, Brazilië, Canada, Georgië, Indonesië, Israël, Rusland, Tanzania, Zuid-Afrika, Egypte en verschillende Balkanlanden.
- De Radboud Universiteit organiseerde in mei 2016 een unieke ‘Brazil Day’ met meer dan 120 deelnemers van verschillende Nederlandse universiteiten.
- In 2016 vonden er 140 events plaats in de Global Lounge, een ontmoetingsplek inclusief service- en informatiebalie voor internationale medewerkers.
- De waardering van 9+ van StudyPortals.com in 2016 is een teken van de hoge kwaliteit van de dienstverlening door de Radboud Universiteit op het gebied van huisvesting, visabemiddeling, introducties, *pre-departure meetings* en workshops ‘Dealing with the Dutch’ en ‘Culture Shock’.

Medewerkers

- Om de tweetaligheid van de Radboud Universiteit te bevorderen, hebben docenten en onderzoekers cursussen Engels of – in geval van internationale medewerkers – cursussen Nederlands aangeboden gekregen.
- De nieuwsvoorziening naar medewerkers via de Radboud Weekberichten is per januari 2016 tweetalig.
- De Radboud University Facebookpagina is in 2016 overgegaan op Engelstalige berichtgeving. Voor nieuwe internationale studenten en medewerkers is de Engelstalige informatievoorziening ook geoptimaliseerd door lancering van een nieuwe app (Radboud University Internationals).
- In oktober 2016 is een Dual Career Officer aangesteld om partners van internationale medewerkers te ondersteunen bij hun carrière.

Nascholing en onderwijs voor professionals

De Radboud Universiteit verzorgt een breed, gevarieerd en multidisciplinair aanbod voor professionals die invulling willen geven aan 'een leven lang leren'. Dit aanbod wordt verzorgd door:

- Centrum voor Postacademisch Juridisch Onderwijs: juridisch onderwijs voor professionals.
- Radboud Centrum Sociale Wetenschappen: voor professionals in het werkveld Mens & Maatschappij en BIG-opleidingen.
- Radboud Management Academy: businessschool van de Faculteit der Managementwetenschappen.
- Radboud in'to Languages, voor:
  - docenten in Engelstalig onderwijs;
  - docenten Nederlands voor anderstaligen;
  - docenten vakgericht taalonderwijs;
  - begeleiding bij het schrijven van teksten.
- Radboud Docenten Academie: voor docenten in het voortgezet onderwijs.
- Pre University College of Science: voor docenten van bètavakken in het voortgezet onderwijs.
- Pre University College Humanities: voor docenten van alfavakken in het voortgezet onderwijs.
- Centrum voor Begaafdheidsonderzoek: voor docenten in het primair en voortgezet onderwijs.
- Advanced Master International Development: eenjarige duale master voor mensen met een baan op het gebied van ontwikkelingssamenwerking.

- Post Academisch Onderwijs Heyendaal Geneeskunde: voor huisartsen, medisch specialisten, sociaal geneeskundigen, specialisten ouderengeneeskunde en verpleegkundigen.
- Post Academisch Onderwijs Tandheelkunde: voor tandartsen, orthodontisten, parodontologen en mondhygiënist.
- Radboud Zorg Academie: voor professionals in de gezondheidszorg.

Onderwijsprijzen

De Radboud Universiteit kent jaarlijks onderwijsprijzen toe aan de beste senior en junior docent, en een internationaliseringsprijs aan mensen die zich bijzonder hebben ingezet voor de internationale profilering van de universiteit.

In 2015-2016 ging de Universitaire Onderwijsprijs voor de beste senior docent naar Rowella Kuijpers, docent orthopedagogiek: gezin en gedrag. De prijs voor de beste junior docent werd uitgereikt aan Steffen Wiedmann, docent natuur- en sterrenkunde.

De internationaliseringsprijs ging naar United Netherlands, dat focust op internationale relaties en diplomatie. Het programma sleept tijdens de Harvard National Model United Nations stevast prijzen in de wacht.

Overige onderwijszaken

Uitbesteding van bekostigd onderwijs

Op de Radboud Universiteit is geen sprake van uitbesteding van bekostigd onderwijs.

Maatwerktrajecten

De Radboud Universiteit zet geen rijksbijdragen in voor maatwerktrajecten voor bedrijven of organisaties.

Rijksbijdragen voor private activiteiten

De Radboud Universiteit zet geen rijksbijdragen in voor private activiteiten.

Overzicht opleidingen

Zie bijlage I voor het overzicht van alle opleidingen (open voor eerste inschrijving op 1 september 2016).

Onderzoek

Organisatie van het onderzoek

Al het onderzoek van de Radboud Universiteit is ondergebracht in vijftien onderzoeksinstituten.

Onderzoeksinstituten

- Research Institute for Philosophy, Theology and Religious Studies
- Institute for Historical, Literary and Cultural Studies
  - inclusief *Centre for Parliamentary History*
- Centre for Language Studies
- Onderzoekcentrum Onderneming & Recht
- Onderzoekcentrum voor Staat en Recht
- Institute for Management Research
- Radboud Social and Cultural Research
- Behavioural Science Institute
- Donders Institute for Brain, Cognition and Behaviour
- Radboud Institute for Health Sciences
- Radboud Institute for Molecular Life Sciences
- Institute for Water and Wetland Research
- Institute for Molecules and Materials
- Institute for Mathematics, Astrophysics and Particle Physics
- Institute for Computing and Information Sciences

De universiteit heeft zich de afgelopen decennia ontwikkeld tot een toonaangevend instituut op de volgende tien wetenschapsgebieden:

Wetenschappelijke topgebieden

- Astrofysica
- Organische chemie
- Cognitieve neurowetenschappen
- Cybersecurity
- Humane genetica
- Infectieziekten en immunologie
- Microbiologie
- Taalwetenschap
- Onderneming en recht
- Vastestoffysica

Brede thema's

Daarnaast levert de Radboud Universiteit toonaangevende bijdragen aan het debat over de volgende thema's:

Thema's

- Diagnostiek en behandeling op maat (*personalised medicine*)
- Europa en zijn werelden
- Gedrag en opvoeding
- Moleculen en materialen
- Taal en communicatie
- Ontwikkeling van de samenleving en haar inrichting
- Water en wetlands

Healthy brain

Een ander breed thema is *Healthy brain*. In 2016 hebben onderzoekers van de Radboud Universiteit, het Radboudumc en het Max Planck Institut für Psycholinguistik hun krachten verder gebundeld binnen het discipline-overstijgende thema *Healthy brain*. Er is gewerkt aan de voorbereidingen van een grote cohortstudie op het snijvlak van gezondheid en hersenen: de Healthy Brain Community study.

Ons brein stelt ons in staat om bewuste, sociale, creatieve mensen te zijn in een steeds complexere omgeving. Het is een enorme taak om de werking van dit centrale orgaan te doorgronden. Die taak kan alleen succesvol worden verricht door excellente onderzoekers uit een breed scala aan disciplines hun krachten te laten bundelen. Die mogelijkheid is er op de Radboudcampus.

Externe beoordelingen

Ieder onderzoeksinstituut van de Radboud Universiteit wordt periodiek beoordeeld door een onafhankelijke, internationaal samengestelde commissie van vooraanstaande wetenschappers, volgens het landelijke Standard Evaluation Protocol (SEP). Voor een onderzoeksprogramma dat niet minimaal als 'zeer goed' wordt beoordeeld, wordt een plan van aanpak opgesteld om deze kwalificatie te bereiken. De standaarden van de beoordelingscriteria zijn:

Score	Kwaliteit van het onderzoek	Maatschappelijke relevantie	Vitaliteit
1	Wereldleidend/excellent: de onderzoekseenheid behoort in de discipline tot een van de toonaangevendste onderzoeksgroepen ter wereld.	Wereldleidend/excellent: de onderzoekseenheid levert een excellente bijdrage aan de maatschappij.	Wereldleidend/excellent: de onderzoekseenheid is excellent toegerust voor de toekomst.
2	Zeer goed: het onderzoek van de onderzoekseenheid is zeer goed en internationaal erkend.	Zeer goed: de onderzoekseenheid levert een zeer goede bijdrage aan de maatschappij.	Zeer goed: de onderzoekseenheid is zeer goed toegerust voor de toekomst.
3	Goed: het onderzoek van de onderzoekseenheid is goed.	Goed: de onderzoekseenheid levert een goede bijdrage aan de maatschappij.	Goed: de onderzoekseenheid is goed toegerust voor de toekomst.
4	Onvoldoende: het onderzoek van de onderzoekseenheid is onvoldoende.	Onvoldoende: de bijdrage die de onderzoekseenheid aan de maatschappij levert, is onvoldoende.	Onvoldoende: de onderzoekseenheid is onvoldoende toegerust voor de toekomst.

In 2016 zijn de rapporten van de volgende eenheden verschenen:

- Mathematica, afdeling van het Institute for Mathematics, Astrophysics and Particle Physics;
- Institute for Mathematics, Astrophysics and Particle Physics (IMAPP);
- Institute for Molecules and Materials (IMM).

De commissies beoordeelden het onderzoek van deze eenheden met uitstekende scores:

	Kwaliteit van het onderzoek	Maatschappelijke relevantie	Vitaliteit
Mathematica (landelijke beoordeling)	2	2	2
IMAPP	1	1	1-2
IMM	1	1-2	2

Internationale samenwerking

The Guild

In 2016 is de Radboud Universiteit lid geworden van het Europese netwerk van onderzoeksintensieve universiteiten in Europa: The Guild. De Radboud Universiteit is een van de achttien universiteiten uit twaalf Europese landen die sinds november 2016 The Guild of European Research Intensive Universities vormen. Dit nieuwe netwerk lobbyt in Brussel voor wetenschappelijk onderzoek en onderwijs en onderzoeksvalorisatie, praat mee over Europees onderzoeksbeleid en streeft naar samenwerking op het gebied van onderwijs en onderzoek.

Radboud Excellence Initiative (REI)

Het Radboud Excellence Initiative stelt uitmuntende wetenschappers van wereldfaam in staat een periode van twee jaar in Nijmegen te werken en onderzoek te verrichten. Het initiatief telt inmiddels 41 fellows, afkomstig uit alle delen van de wereld. In 2016 zijn 17 nieuwe beurzen toegekend aan fellows en *visiting professors*.

Joint degree-promoties

De Radboud Universiteit heeft *joint degree*-overeenkomsten voor gezamenlijke promoties gesloten met een dertigtal universiteiten, waaronder de Katholieke Universiteit Leuven, Westfälische Wilhelms-Universität Münster, Marie Curie Paris VI, John Moores University Liverpool, Uppsala University Sweden, Macquarie University Sidney en University of Pisa Italy.

In bijlage V is een infographic opgenomen van internationale partners.

Onderzoeksprestaties

Onderzoekers van de Radboud Universiteit presteerden over de gehele linie goed. Dit blijkt uit het aantal wetenschappelijke publicaties en de impact daarvan, de aantallen promoties en het wervend vermogen.

Rankings

Sinds een aantal jaren worden er wereldwijde rankings gepubliceerd. De afgelopen jaren heeft de Radboud Universiteit, mede door hoge scores op de indicator 'aantallen citaties', een top 200-positie bereikt en weten te handhaven.

Positie van de Radboud Universiteit op de belangrijkste mondiale rankings

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Academic Ranking World						
Universities (ARWU/Shanghai)	135	138	140	131	132	118
THE World University Ranking	159	127	131	140	125	121
QS World University Ranking	138	136	143	156	177	190

Wetenschappelijke publicaties

Het aantal wetenschappelijke publicaties is de afgelopen jaren behoorlijk gestegen.

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
5.049	5.288	5.349	5.467	5.611	6.044	6.541	6.710	6.668	6.910	7.165

Promoties

In 2016 promoveerden 412 mannen en vrouwen tot doctor. Het aantal promoties is de afgelopen jaren behoorlijk gestegen, en was in 2016 ongekend hoog. Opvallend is ook dat er aan de Radboud Universiteit sinds 2010 meer vrouwen dan mannen promoveren.

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
241	262	260	264	283	311	341	384	355	358	412

Onderzoeksinzet

In 2016 is de totale omvang van de onderzoekscapaciteit (aantal fte's wetenschappelijk personeel dat wordt ingezet voor onderzoek) ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van 2015. De universiteit is al jaren zeer succesvol bij het verwerven van externe onderzoekssubsidies. In 2016 werd de onderzoekscapaciteit van de Radboud Universiteit voor bijna zestig procent gefinancierd met extern gewonnen middelen.

Ontwikkeling omvang onderzoeksinzet naar geldstroom in fte

	2012	2013	2014	2015	2016
1 ^e geldstroom	843,9	906,2	953,7	977,0	982,7
2 ^e geldstroom	655,2	666,2	615,1	610,7	590,3
3 ^e geldstroom	728,4	763,1	832,3	814,1	812,5
Totaal	2.227,5	2.335,5	2.401,1	2.401,8	2.385,5

Valorisatie

Naast onderwijs en onderzoek is economische en maatschappelijke valorisatie een belangrijk speerpunt van de universiteit. Valorisatie en de ondersteuning en advisering van wetenschappers bij het etaleren en vergroten van de maatschappelijke, culturele en economische meerwaarde van hun onderzoek zijn taken van Radboud Innovation. Wetenschappers en faculteiten krijgen ondersteuning via *grant support* en kennis-bescherming, *science to business-support* (het bevorderen en ondersteunen van nieuwe bedrijvigheid) en *project development* (publiek-private samenwerking en samenwerking met overheden en koepelorganisaties).

Enkele voorbeelden van de resultaten die in 2016 op het gebied van valorisatie zijn bereikt:

- Van de 111 begeleide voorstellen voor persoonlijke beurzen zijn er 27 gehonoreerd (het honoreringspercentage ligt anderhalf tot twee keer hoger dan het landelijk en/of Europees gemiddelde).
- Onderzoekers van de universiteit hebben vier octrooiaanvragen ingediend op het gebied van de fysische chemie, organische chemie en lifescience; de laatste gezamenlijk met onderzoekers van het Radboudumc.
- Onderzoekers van het Radboudumc hebben zeven octrooiaanvragen ingediend.
- Zeven van de acht publiek-private projecten zijn toegekend in het kader van het ontwikkelingsprogramma van EFRO: OP-Oost. Deze zeven projecten hebben in totaal een projectvolume van ruim twintig miljoen euro, waarvan vijf miljoen euro ten goede komt aan onderzoekers van de Radboud Universiteit en het Radboudumc.

- Drie aanvragen voor een Topconsortium voor Kennis en Innovatie (TKI) zijn positief beoordeeld, waaronder een groot onderzoeksproject voor ParkinsonNet in samenwerking met Verily (lifesciencedochter van Alphabet in de Verenigde Staten). Dit heeft, naast de investering van Verily van vier miljoen euro, een subsidie van een miljoen euro aan researchmiddelen opgeleverd. Ook is een grote bijdrage (750.000 euro) van de provincie verworven voor de totstandkoming van een goede privacy- en security-infrastructuur, die cruciaal is voor het vertrouwen in en het draagvlak voor dit onderzoek.

In bijlage II staan de toegekende ERC Grants.

In bijlage III staan de toegekende subsidies Vernieuwingsimpuls.

In bijlage IV staan de overige valorisatie-indicatoren.

Ondersteuning onderzoek

Research Data Management

Goede opslag van data is van groot belang vanwege de mogelijkheden tot hergebruik en controle, en uiteraard ook vanwege de integriteit van onderzoek en wetenschappers. Goed gestructureerde opslag van data stelt samenwerkende onderzoekers in staat onderzoeksdata te 'delen'. Deze visie wordt nadrukkelijk gesteund door de VSNU en de Radboud Universiteit. In de richtlijnen van het universitair beleid wordt de primaire verantwoordelijkheid voor opslag en management van onderzoeksdata bij de onderzoeker/projectleider gelegd en is de directeur van het onderzoeksinstituut eindverantwoordelijk. De universiteit draagt zorg voor randvoorwaarden. In het kader hiervan zijn in 2016 drie ICT-pilots voor opslag en beheer van data gefaciliteerd. De gebruikersinterface voor centrale opslag van (meta)data is in 2016 in gebruik genomen.

Open access

Tijdens het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie zijn alle lidstaten akkoord gegaan met de ambitie om in 2020 alle publicaties uit publiekelijk gefinancierd onderzoek vrij toegankelijk te maken (*open access*). De Radboud Universiteit heeft hieraan bijgedragen, zowel binnen de universiteit als in VSNU-verband. De gezamenlijke *open access*-strategie en -aanpak heeft tot indrukwekkende resultaten geleid. Met zes van de grootste uitgeverijen zijn contractuele afspraken gemaakt over *open access*. Hierdoor kan 57 procent van de artikelen van Nederlandse auteurs in 2018 *open access* verschijnen in tijdschriften van deze uitgeverijen.

Integriteit

Op de website van de VSNU worden alle gevallen die zich sinds 2005 hebben voorgedaan van aangemelde en ontvankelijk verklaarde klachten rondom wetenschappelijke integriteit, geanonimiseerd gepubliceerd. Sinds 2014 worden alle gevallen waarin een college van bestuur een definitieve beslissing heeft genomen, binnen zes weken na die beslissing gepubliceerd. Zie voor meer informatie: www.vsnunl.nl.

Dierproeven

Onderzoekers aan de universiteit doen proeven met dieren om bijvoorbeeld nieuwe therapieën te ontwikkelen en kennis te verkrijgen over de oorzaken van ziekten. De universiteit spant zich in om het ongerief voor dieren zo veel mogelijk te beperken en het rendement van de experimenten zo groot mogelijk te maken. De universiteit heeft de Code Openheid Dierproeven ondertekend en het Centraal Dierenlaboratorium maakt jaarlijks het 'Jaarverslag Code Openheid Dierproeven', dat wordt gepubliceerd op de website van het Radboudumc.

Met de oprichting van de Instantie voor Dierenwelzijn voldoet de universiteit aan de nieuwe Wet op de dierproeven. Dankzij deze wet sluit Nederland sinds december 2014 aan op de Europese richtlijn EC2010/63EU. In nauwe samenwerking met het Centraal Dierenlaboratorium en de afdeling Statistiek ondersteunt en controleert de Instantie voor Dierenwelzijn de planning en uitvoering van alle dierproeven.

Op 15 november kondigde de Radboud Universiteit aan dat er een voorlopig einde komt aan onderzoek met apen. De universiteit heeft geen plannen voor nieuw onderzoek met resusapen en benaderde daarom Stichting AAP om de apen te verzorgen.

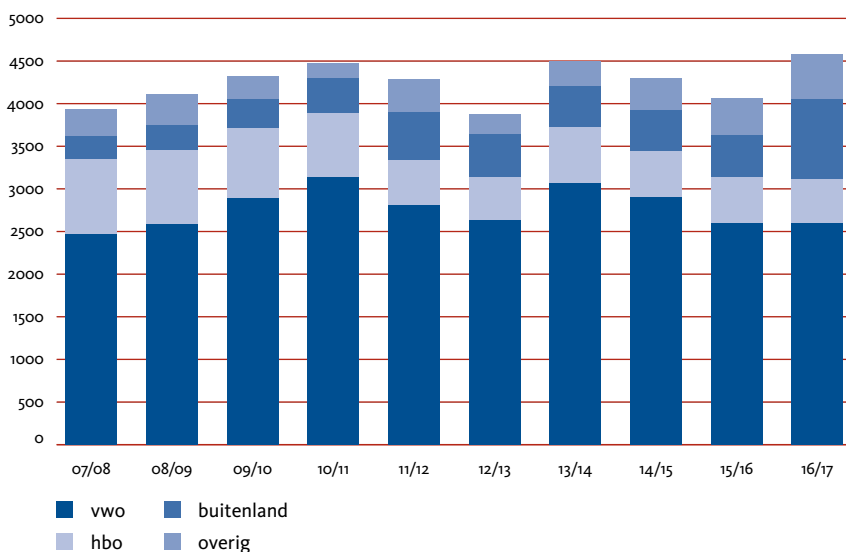

Studenten

Studentenaantallen

Instroom eerstejaarsstudenten

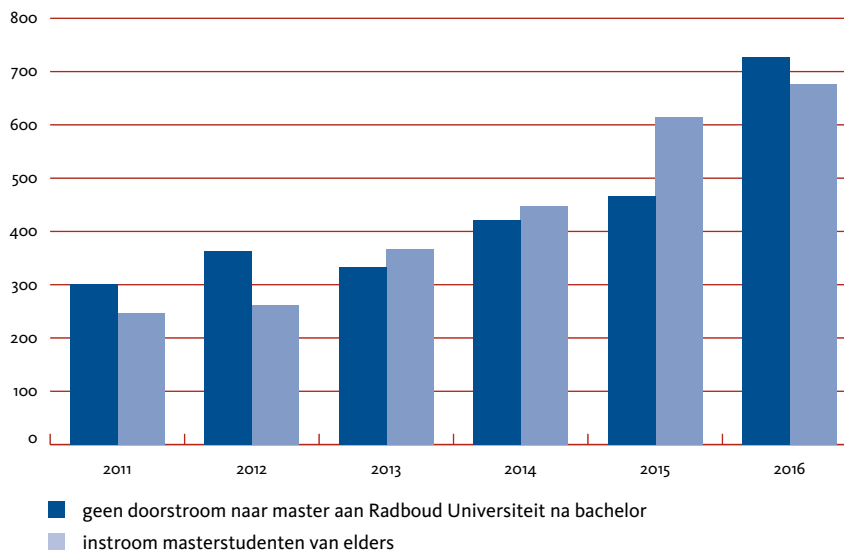
Het aantal eerstejaarsstudenten (bachelor en master) dat instroomt aan de Radboud Universiteit is in 2016 gestegen naar 4.574 (2015: 4.067). Het aantal instromers met een vwo-voorbereiding is ten opzichte van 2015 gelijk gebleven. De toename van de instroom komt vooral door een flinke stijging van het aantal buitenlandse studenten (2015: 319 en 2016: 711). Dit is te danken aan het feit dat de Radboud Universiteit in 2016 acht Engelstalige bacheloropleidingen aanbood, terwijl dat er in 2015 slechts twee waren. De instroom van Duitse studenten is in 2016 gestegen naar 516 (2015: 236); zij zijn ruimschoots de grootste groep buitenlandse studenten. De instroom van studenten met een hbo-voorbereiding (inclusief hbo-p) is iets afgenomen en bedraagt in totaal 519 studenten.

Instroom naar vooropleiding. Alle studenten die voor het eerst studeren aan de Radboud Universiteit op peildatum 1 oktober (bron: Osiris).

Bachelor-masterdoorstroom

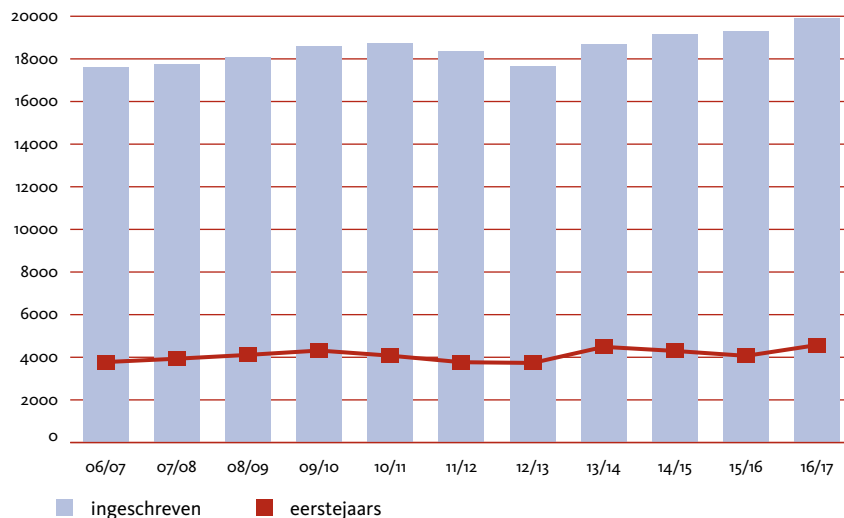
In de afgelopen jaren hebben bachelor-afgestudeerden van de Radboud Universiteit in toenemende mate voor een masteropleiding elders gekozen. In 2016-2017 zijn ongeveer 600 studenten met een bachelordiploma niet rechtstreeks doorgestroomd naar een masteropleiding aan de Radboud Universiteit. Op 2.700 bachelordiploma's is dat ruim 20 procent. Tegelijkertijd is de rechtstreekse masterinstroom (van elders) gestegen naar bijna 700 studenten in 2016-2017, waardoor de in- en uitstroom redelijk in balans zijn. Uit de definitieve cijfers van 2015 blijkt dat de netto doorstroom + 148 studenten bedraagt.

* Cijfers over het studiejaar 2016-2017 hebben een voorlopig karakter: in eerdere jaren is gebleken dat een deel van de studenten zich gedurende het studiejaar alsnog inschrijft. Dit geldt voor een grote groep studenten medische wetenschappen die in de loop van het studiejaar met de coschappen kunnen beginnen.

Totaal aantal ingeschreven studenten

In het studiejaar 2016-2017 is het totaal aantal ingeschreven studenten aan de Radboud Universiteit gestegen naar 19.899. Dit heeft vooral te maken met de verhoogde eerstejaarsinstroom. Deze is voor het grootste deel toe te schrijven aan de toename van het aantal buitenlandse studenten.

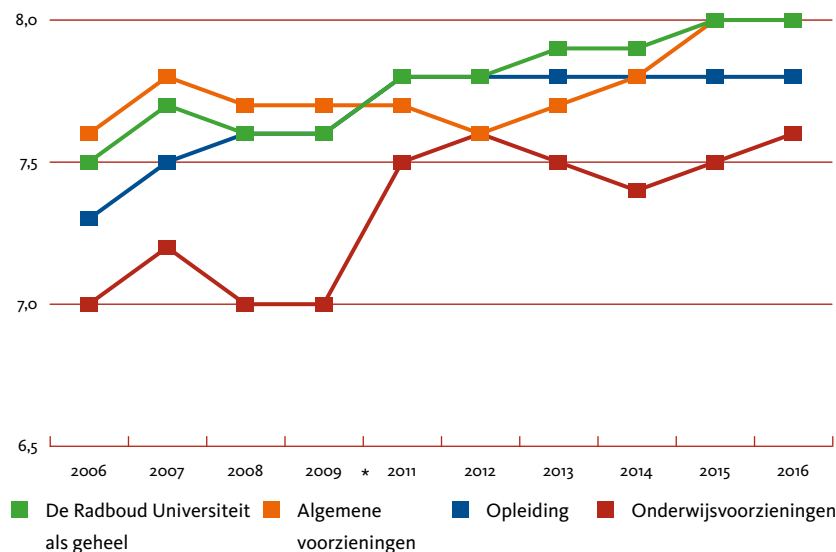
Aantallen eerstejaars en totaal aantal ingeschreven studenten (bron: Osiris).

Studenttevredenheid

Jaarlijks worden alle studenten in het hoger onderwijs benaderd om mee te doen aan de Nationale Studenten Enquête (NSE). Opdrachtgevers van dit onderzoek zijn de universiteiten en hogescholen zelf, het ministerie van OCW en de stichting Studiekeuze123. De enquête wordt gehouden om zicht te krijgen op de kwaliteit van opleidingen vanuit het perspectief van studenten.

Naast een instrument voor de interne kwaliteitszorg wordt de NSE ook gebruikt voor landelijke voorlichtingsbronnen voor aankomend studenten. In de jaarlijkse uitgaven van de *Keuzegids Universiteiten*, de *Keuzegids Masters*, het themanummer 'Beste Studies' van *Elsevier* en op de website Studiekeuze123.nl worden nagenoeg alle opleidingen van de Nederlandse universiteiten beoordeeld en gerangschikt, voornamelijk op basis van studentenoordelen uit de NSE.

In totaal hebben in 2016 105.986 wo-studenten van een bekostigde opleiding, van wie 8.107 van de Radboud Universiteit, in de NSE een oordeel gegeven over verschillende aspecten van hun studie. Net als in eerdere jaren waren de oordelen van studenten van de Radboud Universiteit in 2016 veelal (zeer) positief. In onderstaande grafiek staan de rapportcijfers voor vier aspecten van de Radboud Universiteit. Deze aspecten worden beoordeeld met een cijfer tussen 7,5 en 8,0.

Bron: Nationale Studenten Enquête. * 2010 ontbreekt omdat de vraag naar rapportcijfers toen niet is gesteld.

Keuzegids Universiteiten

In de *Keuzegids Universiteiten 2017*, die in het najaar van 2016 verscheen, is de Radboud Universiteit voor het zesde jaar op rij uitgeroepen tot de 'beste brede, klassieke universiteit' van Nederland. Dit jaar wordt de eerste plaats gedeeld met de Rijksuniversiteit Groningen.

In dezelfde gids werden negen van de 37 beoordeelde bacheloropleidingen van de Radboud Universiteit als beste beoordeeld in hun vakgebied. Drie bacheloropleidingen van de Radboud Universiteit hebben bovendien het predicaat 'topopleiding' gekregen, omdat zij volgens de definities van de

Keuzegids 'dwars op de discipline tot de top van het Nederlands wetenschappelijk onderwijs behoren'. Deze topopleidingen zijn: Molecular Life Sciences (derde keer in vijf jaar), Natuur- en Sterrenkunde (vijfde jaar op rij) en Wiskunde (vierde keer in vijf jaar).

Keuzegids Masters

Ook in de *Keuzegids Masters 2016*, die in het voorjaar van 2016 verscheen, voert de Radboud Universiteit de lijst aan van de brede, klassieke universiteiten. En ook dit is voor het zesde achtereenvolgende jaar. Daarnaast hebben, net als in 2015, drie masteropleidingen van de Radboud Universiteit het predicaat '**topopleiding**' gekregen. Deze eer was weggelegd voor: Behavioural Science (research), Cognitive Neuroscience (research) en Molecular Mechanisms of Disease (research).

Onderstaande tabel laat de totaalscores zien van de brede, klassieke universiteiten in zowel de *Keuzegids Universiteiten* als de *Keuzegids Masters*.

Brede klassieke universiteiten	Totaalscore bachelor	Totaalscore master
Radboud Universiteit	62	62
Rijksuniversiteit Groningen	62	61
Universiteit Leiden	58,5	57,5
Universiteit Utrecht	58	58
Vrije Universiteit Amsterdam	56	55
Universiteit van Amsterdam	53	53,5

Bron: *Keuzegids Universiteiten 2017* en *Keuzegids Masters 2016*.

Elsevier Beste Studies

In september 2016 verscheen het jaarlijkse themanummer 'Beste studies' van *Elsevier*. Hierin worden universiteiten (en hogescholen) vergeleken op basis van het oordeel van studenten over hun opleiding. Net als in 2015 en 2014 staat de Radboud Universiteit ook in 2016 op de eerste plaats van de brede universiteiten. Daarnaast komen acht van de 34 (23,5 procent) beoordeelde bacheloropleidingen van de Radboud Universiteit als beste in hun vakgebied uit de bus.

Studentenhuysvesting

Samen met de Stichting Studenten Huisvesting Nijmegen (SSH&) zet de universiteit zich al jaren in voor een betere huisvesting voor haar studenten. De universiteit hecht eraan dat studenten die dat willen, daadwerkelijk betaalbare woonruimte in Nijmegen kunnen vinden. Wonen in de stad maakt het immers mogelijk mee te doen aan het studentenleven buiten de studie-uren. Ook dat is een deel van de academische vorming. De universiteit heeft – gesteund door de Universitaire Studentenraad – enkele jaren intensief gelobbyd om meer woonruimte voor studenten te realiseren. Met succes: op verschillende locaties in Nijmegen is het aanbod van studentenkamers de afgelopen jaren fors uitgebreid. De Radboud Universiteit, de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN), de gemeente Nijmegen en de SSH& houden de ontwikkelingen op het gebied van studentenhuysvesting nauwlettend in de gaten. Een belangrijke ontwikkeling is de toename van het aantal buitenlandse studenten bij zowel de Radboud Universiteit als de HAN. Voor deze groep studenten moet direct woonruimte beschikbaar zijn en vaak betreft het dan gemeubileerde kamers. Deze ontwikkeling zal naar verwachting de komende jaren verder doorzetten.

Aansluiting vwo-wo

Een goede aansluiting tussen het vwo en de universiteit draagt in belangrijke mate bij aan het studiesucces van studenten. Daarom onderhoudt de Radboud Universiteit nauwe banden met scholen in de wijde regio, onder meer via het Platform vo-ho Arnhem-Nijmegen, waarin 62 scholen en vijf hogeronderwijsinstellingen met elkaar samenwerken om de overgang van het voortgezet naar het hoger onderwijs zo soepel mogelijk te laten verlopen. Alle scholen die aangesloten zijn bij dit platform worden jaarlijks door de Radboud Universiteit geïnformeerd over de prestaties van hun oud-leerlingen in het eerste jaar en over de oordelen van hun oud-leerlingen over de aansluiting tussen vwo en wo.

Het Pre-University College (PUC) of Science (voor de bètavakken) en het Pre-University College Humanities (voor de alfavakken) hebben in 2016 veel succesvolle activiteiten voor vo-scholieren en -docenten georganiseerd, in de vorm van masterclasses, gastlessen op scholen en profielwerkstukbegeleiding. In het voorjaar van 2016 deden ruim 500 scholieren uit heel Nederland mee aan de essaywedstrijd van het PUC Humanities. In het studiejaar 2015-2016 behaalden 139 scholieren uit 5 en 6 vwo hun eerste studiepunten door het volgen van een vak tussen de reguliere eerstejaarsstudenten, in het kader van het Radboud Talentprogramma. Daarnaast namen 40 scholieren deel aan het tweeejarige excellentieprogramma van het PUC of Science. In 2016 hebben ook de faculteiten Rechtsgeleerdheid, Managementwetenschappen en Sociale Wetenschappen zich aangesloten bij het PUC Humanities, zodat dit nu een nog breder aanbod heeft voor

scholieren met interesse in de alfa- en gammawetenschappen. Vanaf 2017 gaan deze activiteiten samen onder één noemer: het Radboud Universiteit Pre-University College. Samen met het HAN College of Technology fungeert het PUC als Breed Regionaal Steunpunt Arnhem-Nijmegen (BRSP). Jaarlijks nemen circa 7.000 vo-scholieren en 500 docenten deel aan alle activiteiten die worden georganiseerd.

Studiekeuze en onderwijsmarketing

De belangstelling voor de open dagen van bacheloropleidingen is de afgelopen jaren explosief toegenomen, met in zowel maart als november telkens een recordaantal bezoekers. Gezien de toenemende drukte is besloten de open dagen van bacheloropleidingen van november 2016 (die plaatsvinden op zaterdag) uit te breiden naar de vrijdagavond. Met ouders meegerekend hebben in totaal circa 14.000 bezoekers de campus bezocht. Dat is een stijging ten opzichte van november 2015 van ongeveer 10.000 bezoekers, onder wie een groot aantal internationale scholieren. Het aantal bezoekers van de masterdag en -avond steeg in 2016 naar bijna 6.000.

Uit onderzoek is gebleken dat de website de belangrijkste voorlichtingsbron is geworden. Daarom heeft de universiteit geïnvesteerd in de ontwikkeling van een *brand portal*. Tegelijkertijd is op basis van een gebruikersonderzoek prioriteit gegeven aan onderhoud en vernieuwing van zowel de bachelor- als de masterwebsite.

Ouders zijn een belangrijke studiekeuzecoach voor hun dochter of zoon en speciaal voor ouders van vwo-scholieren heeft de universiteit in november 2016 een voorlichtingsavond georganiseerd. Deze avond werd zeer goed bezocht en positief gewaardeerd.

Studiekeuzecheck

Aan de Radboud Universiteit bestaat de studiekeuzecheck uit een digitale vragenlijst die elke aanstaande student krijgt voorgelegd. Als de uitkomst van de vragenlijst daartoe aanleiding geeft, nodigt de opleiding de student uit voor een gesprek. De vragenlijst en, indien van toepassing, het gesprek kunnen resulteren in een positief advies over de voorgenomen studiekeuze of in het nadrukkelijk advies om deze keuze te heroverwegen. Uit effectmetingen blijkt dat het studiekeuze-instrument van de Radboud Universiteit nadrukkelijk onderscheid maakt tussen risico- en niet-risicostudenten en daarmee een duidelijk discriminerende factor is.

Faciliteren tweede studie

Als een student van de Radboud Universiteit zich, in aansluiting op het afronden van een masteropleiding, inschrijft voor een tweede masteropleiding, hoeft hij of zij niet het instellingscollegegeld te betalen, maar kan hij of zij volstaan met het betalen van het wettelijk tarief collegegeld.

Studieprijzen

Bij de opening van het academisch jaar worden de universitaire studieprijzen uitgereikt aan studenten die de beste scripties hebben geschreven. De studieprijzen van het jaar 2015-2016 waren voor: Rens de Hond (letteren), Koen van Vught (rechtsgeleerdheid), Marilen Benner (medische wetenschappen), Loes van Hove (natuurwetenschappen, wiskunde en informatica), Wouter Bulten (sociale wetenschappen), Katharina Kampmann (managementwetenschappen) en Roy Dings (filosofie, theologie en religiewetenschappen).

Profileringsfonds

In 2016 is de regeling Financiële Ondersteuning Studenten 2016-2018 met instemming van de Universitaire Studentenraad vastgesteld. In die regeling is onder meer de procedure opgenomen voor toekenning van beurzen aan excellente niet-EER-studenten. Het budget voor het Profileringsfonds is met ingang van 2016 opgehoogd met 550.000 euro om de beurzen voor niet-EER-studenten te kunnen financieren. Zo gaat de uitbreiding van het Profileringsfonds met deze doelgroep niet ten koste van de reeds bestaande doelgroepen. Daarnaast kunnen studenten die vanwege diverse omstandigheden (zoals ziekte, functiebeperking, bestuurswerk, topsport) studieovertraging oplopen, een beroep doen op een beurs uit het Profileringsfonds.

Stichting Nijmeegs Universiteitsfonds (SNUF)

Het Nijmeegs Universiteitsfonds bevordert het studie- en leefklimaat van de studenten van de Radboud Universiteit. Dit gebeurt onder meer door het verstrekken van subsidies en leningen aan studenten en studentenorganisaties. Ook biedt het Universiteitsfonds advies, begeleiding en huisvesting aan studentenorganisaties.

De meeste taken van SNUF zijn met ingang van 1 januari 2017 ondergebracht in de nieuwe afdeling Student Life, onderdeel van de Dienst Studentenzaken. Student Life is daarnaast verantwoordelijk voor de Radboud Universiteit Introductie en organiseert, samen met studenten, activiteiten op het gebied van kunst en cultuur. SNUF blijft bestaan als stichting, met als belangrijkste doel het beheren van de stadspanden.

Alumnibeleid

In 2016 vonden diverse bijeenkomsten plaats voor alumni. Naast de Alumnidag waren er twee succesvolle Jeroen Bosch-bijeenkomsten, met in totaal meer dan 650 alumni. Ook vonden internationale bijeenkomsten plaats in Sydney, Barcelona, Beijing, Shanghai, Jakarta, Moskou en Rome. De Radboud Career Week van 2016 bestond onder meer uit een *meet and greet* tussen alumni en studenten, interviews met bekende alumni à la *College Tour* en workshops voor internationale studenten en alumni. Vanaf 2016 is voor alle alumni de Alumni Benefits Card ingevoerd; hiermee kunnen zij gratis deelnemen aan activiteiten.

Rechtsbescherming

De Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) schrijft een laagdrempelig, toegankelijk en op oplossingen gericht stelsel van rechtsbescherming voor studenten voor. De rechtsbescherming voor studenten is beschreven in hoofdstuk 8 van het Studentenstatuut. Bij de Radboud Universiteit kunnen studenten alle klachten en geschillen indienen via één centraal digitaal meldpunt: het Centraal Klachtenloket. Afhankelijk van het onderwerp worden de geschillen onderverdeeld in drie categorieën: klacht, beroep bij het College van Beroep voor Examens en bezwaar bij het college van bestuur.

Klachten

Klachten gaan over voorzieningen, studiebegeleiding, communicatie, bejegening of de gang van zaken rondom tentamens. In 2016 zijn hierover in totaal 35 klachten ontvangen; dit is bijna een verdubbeling ten opzichte van 2015 (19). Het aantal klachten per jaar is erg wisselend en er is geen eenduidige oorzaak voor de stijging te geven. Naar aanleiding van een klacht wordt altijd contact opgenomen, bijvoorbeeld om uitleg te geven over de achtergronden van de situatie of over mogelijke verbetermaatregelen.

Beroep bij het College van Beroep voor Examens

Voor geschillen over de beoordeling van tentamens en examens kunnen studenten beroep instellen bij het College van Beroep voor Examens (CBE). In 2016 zijn er 66 beroepszaken bij het CBE ingesteld. Dat is iets minder dan in 2014 (68) en 2015 (69). Hieronder is het aantal beroepen weergegeven dat studenten in 2016 bij het CBE hebben ingesteld.

Ontvangen beroepen	66
Ingetrokken	19
Schikking	32
Uitspraak	13
Waarvan gegrond	6
Waarvan ongegrond	5
Waarvan niet-ontvankelijk	2
College verklaart zich onbevoegd	0
Uitkomst vooralsnog onbekend	2 (nog in behandeling)

Bezwaar bij het college van bestuur

Met bezwaren tegen overige schriftelijke beslissingen kunnen studenten terecht bij het college van bestuur. De bezwaarschriften in 2016 gingen met name over financiële ondersteuning, toelating tot een bachelor of master, decentrale selectie, in- en uitschrijving en restitutie van collegegeld. Hieronder staat een uitsplitsing van de bezwaarschriften die studenten in 2016 hebben ingediend.

Ontvangen bezwaren	87
Gegrond	4
Kennelijk gegrond	25
Ongegrond	15
Kennelijk ongegrond	25
Deels gegrond, deels ongegrond	1
Niet-ontvankelijk	1
Kennelijk niet-ontvankelijk	1
Schikking	3
Ingetrokken	11
Uitkomst vooralsnog onbekend	1 (nog in behandeling)

College van Beroep voor het Hoger Onderwijs

Voor alle geschillen die voortvloeien uit de WHW is beroep mogelijk bij het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs. Een student kan daar pas terecht als de interne procedure volledig is afgerond. In 2016 is noch tegen beslissingen op bezwaar bij het college van bestuur, noch tegen uitspraken van het CBE beroep ingesteld bij het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs.

Medewerkers

Aantal medewerkers

Het aantal wetenschappelijk medewerkers is het afgelopen jaar licht gedaald, met 104 fte's.

De omvang van het docerend personeel is ten opzichte van 2015 nagenoeg gelijk gebleven.

Wetenschappelijk personeel Radboud Universiteit

inclusief Radboudumc

	2015, peildatum 31 december	2016, peildatum 31 december
Hoogleraar	291,7	293,8
Universitair hoofddocent	169,4	174,3
Universitair docent	359,0	367,0
Promovendus	915,7	921,1
Overig wetenschappelijk personeel	1.131,8	1.007,5
Totaal	2.867,6	2.763,6

Wetenschappelijk personeel Radboud Universiteit

exclusief Radboudumc

	2015, peildatum 31 december	2016, peildatum 31 december
Hoogleraar	223,2	222,6
Universitair hoofddocent	119,4	121,7
Universitair docent	311,1	314,9
Promovendus	605,8	580,5
Overig wetenschappelijk personeel	571,8	517,6
Totaal	1.831,3	1.757,3

Wetenschappelijk personeel Radboudumc

	2015, peildatum 31 december	2016, peildatum 31 december
Hoogleraar	68,5	71,2
Universitair hoofddocent	50,0	52,6
Universitair docent	47,9	52,1
Promovendus	309,9	340,6
Overig wetenschappelijk personeel	560,0	489,9
Totaal	1.036,3	1.006,3

Ondersteunend personeel Radboud Universiteit

exclusief Radboudumc

	31-12-2015	31-12-2016
	1.527,7	1.522,4

De Faculteit der Medische Wetenschappen is onderdeel van het Radboudumc. In bovenstaande tabellen wordt alleen de taakomvang meegeteld die betrekking heeft op onderwijs- en onderzoekstaken. De taakomvang voor patiëntenzorg wordt niet meegeteld.

Diversiteit

De Radboud Universiteit streeft naar meer diversiteit onder haar personeel omdat deze bijdraagt aan beter onderwijs en onderzoek. In het Strategisch Plan heeft de Radboud Universiteit daarom vastgesteld dat zij voor eind 2020 binnen elke functie categorie streeft naar een aandeel mannen en vrouwen van minimaal 25 procent.

In het afgelopen jaar is het percentage fte vrouwelijke hoogleraren met een arbeidscontract gestegen naar 25,7. Hiermee is de ambitie die geformuleerd was voor 2020 al gehaald, wat de mogelijkheid biedt een hoger streefpercentage vast te stellen. Het percentage vrouwelijke universitaire hoofddocenten (UHD) is gestegen naar 31,4. Het totale aandeel vrouwelijke wetenschappers is eveneens toegenomen, naar 46,8 procent.

Percentage fte's vrouwen en mannen van totaal wetenschappelijk personeel

Radboud Universiteit en Radboudumc

2015, peildatum 31 december			2016, peildatum 31 december	
	M	V	M	V
Hoogleraar	77,0	23,0	74,3	25,7
Universitair hoofddocent	69,2	30,8	68,6	31,4
Universitair docent	63,9	36,1	63,9	36,1
Promovendus	45,7	54,3	44,8	55,2
Overig wetenschappelijk personeel	49,6	50,4	48,2	51,8
Totaal	54,1	45,9	53,2	46,8

Percentage fte's vrouwen en mannen van totaal ondersteunend personeel Radboud Universiteit exclusief Radboudumc

2015, peildatum 31 december			2016, peildatum 31 december		
	M	V		M	V
Schaal 1-5	50,6	49,4		52,6	47,4
Schaal 6-9	36,3	63,7		34,7	65,3
Schaal 10-12	55,6	44,4		54,5	45,5
Schaal 13-18	63,8	36,2		62,6	37,4
Overige schalen	52,8	47,2		52,2	47,8
Totaal	46,1	54,5		45,2	54,8

Voor het ondersteunend personeel geldt een weergave in salarisschalen. Dit geeft een goed beeld van de indelingsniveaus van het ondersteunend personeel. Daarin is te zien dat het percentage mannen en vrouwen in elke categorie hoger is dan 25. In het hoogste schaalniveau is het percentage vrouwen het afgelopen jaar gestegen van 36,2 naar 37,4.

Percentage internationale staf van totaal wetenschappelijk personeel (fte) Radboud Universiteit inclusief Radboudumc

2015, peildatum 31 december	2016, peildatum 31 december
24,5	24,6

Internationalisering

De Radboud Universiteit streeft naar verhoging van het aandeel internationale wetenschappers. Het aandeel wetenschappelijk medewerkers met een buitenlandse nationaliteit bedroeg in 2016 24,6 procent.

Basis- of uitgebreide kwalificatie onderwijs

Eind 2016 was van het wetenschappelijk personeel (inclusief Faculteit der Medische Wetenschappen) dat betrokken is bij onderwijs 82,7 procent in bezit van een basis- of uitgebreide kwalificatie onderwijs (BKO/UKO). Eind 2015 was dat eveneens 82,7 procent. Vanaf 2016 kent het Radboudumc een verbeterde wijze van registreren van BKO-/UKO-certificaten. De doelgroep die binnen het Radboudumc in aanmerking komt voor BKO/UKO betreft docenten die meer dan 30 uur per jaar lesgeven.

Nevenwerkzaamheden

De nevenwerkzaamheden zijn onderdeel van het jaargesprek. In 2016 is een nieuw systeem voor de registratie van nevenwerkzaamheden in werking getreden. Het college van bestuur heeft daarbij alle hoogleraren gevraagd de registratie van nevenwerkzaamheden te actualiseren. Het percentage hoogleraren (zowel reguliere hoogleraren als bijzonder hoogleraren en degenen met overige contracten/verbintenissen) dat de nevenwerkzaamheden heeft geregistreerd, bedraagt 98.

HR-beleid

In aansluiting op het Strategisch Plan heeft de universiteit een HR-agenda opgesteld. In 2016 is een start gemaakt met de uitwerking van deze agenda, waarin de volgende vijf thema's centraal staan:

- leiderschapsontwikkeling;
- vinden en binden van talenten;
- internationalisering;
- ontwikkeling van talenten van medewerkers;
- kwaliteit door diversiteit.

Rond het thema leiderschapsontwikkeling zijn in 2016 verschillende bijeenkomsten gehouden met een brede vertegenwoordiging van medewerkers. Tijdens deze bijeenkomsten is een basis gelegd voor het gewenste leiderschapsprofiel voor de universiteit.

Binnen het thema 'kwaliteit door diversiteit' is de universiteit, al vóór 2016, gestart met het thema gender. In 2016 is een begin gemaakt met het Christine Mohrmannprogramma, vernoemd naar de eerste vrouwelijke hoogleraar van de Radboud Universiteit. Doel van het programma is het verbeteren van de genderbalans, zodat eind 2020 op alle functies en op alle niveaus minimaal 25 procent mannen en minimaal 25 procent vrouwen is aangesteld.

Organisatieontwikkeling

In 2016 heeft de Radboud Universiteit een aantal organisatiewijzigingen doorgevoerd. Hieronder zijn de omvangrijkste weergegeven.

Begin 2016 is het reorganisatie- en personeelsplan Opheffing ITS vastgesteld, waarbij de functies van zestig medewerkers zijn komen te vervallen. Meer dan vijftig van hen hebben een andere functie gevonden binnen of buiten de Radboud Universiteit.

Per 1 januari 2016 zijn het Cluster Facilitair en het Cluster Ondersteuning samengegaan in één nieuwe organisatie: Radboud Services. Het college van bestuur heeft besloten om de afdeling Radboud Innovation vanaf 2017 ook daar onder te brengen.

In verband met het verder professionaliseren van de fondsenwerving heeft de Radboud Universiteit in 2016 een nieuw bureau Fondsenwerving en een nieuw Radboud Fonds opgezet. Hierdoor zal de Stichting Nijmeegs Universiteitsfonds (SNUF) op termijn ophouden te bestaan. Op grond van bedrijfseconomische overwegingen is besloten het bureau Auxilia, dat onderzoek uitvoert op het gebied van de provinciaal-Romeinse archeologie, per 1 januari 2017 te sluiten.

Arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden

De Wet Werk en Zekerheid is vertaald naar praktische richtlijnen en handvatten. Deze zijn verwoord in een notitie. Daarmee wil het college van bestuur invulling geven aan 'goed werkgeverschap' in het licht van de (on)mogelijkheden die de nieuwe wet biedt voor het omgaan met tijdelijke en vaste contracten.

De Radboud Universiteit spant zich in om de doelstellingen van de Participatiewet te realiseren. In 2016 zijn 12 personen ingestroomd en 7 uitgestroomd. Het aantal banen voor mensen met een arbeidsbeperking is daardoor in 2016 met 3,8 toegenomen. Daarmee bleef de groei achter bij de doelstelling voor dat jaar. Echter, sinds de telling vanaf 1 januari 2013 zijn in totaal 25 banen bij de universiteit ontstaan voor de doelgroep van de Participatiewet. Daarmee voldoet de universiteit in zijn totaliteit aan de doelstelling.

Re-integratie/WW-preventie

In 2016 is de universiteit gestart met het mobiliteitscentrum RadboudWerknaarWerk, met als doel de herplaatsingstrajecten van medewerkers en de WW-preventie te optimaliseren.

Herplaatsingskandidaten 2016

In 2016 waren er 39 herplaatsingskandidaten. Van hen zijn er 15 al intern of extern herplaatst. Bij 16 medewerkers loopt het traject nog en bij 8 medewerkers is herplaatsing nog niet gelukt.

WW-preventie 2016

De Radboud Universiteit spant zich in om het beroep op WW- en BWNU-uitkeringen terug te dringen. Onderstaand overzicht laat zien hoelang de ex-medewerker met een WW-uitkering gebruikmaakt van de totale toegekende WW-uitkeringsduur.

	Totaal aantal WW-uitkeringsgerechtigden in 2016	Geen verbruik van WW-recht	Verbruik tot 25 % van max. recht	Verbruik tot 50 % van max. recht	Verbruik tot 75 % van max. recht	Verbruik tot 100 % van max. recht
Aantal medewerkers	198	19	43	20	17	99

Hieruit blijkt dat ongeveer 50 procent van het aantal uitkeringsgerechtigden korter gebruikmaakt van de WW-uitkering dan waar ze maximaal recht op hebben. De re-integratiebegeleiding bestaat onder andere uit intensieve individuele begeleiding van de met ontslag bedreigde medewerker.

Verzuim

Het ziekteverzuim van de medewerkers van de Radboud Universiteit is opgelopen van 3,1 procent in 2015 naar 3,4 procent vorig jaar. De verzuimduur (het aantal ziektedagen) is licht gestegen: naar 13,6 dagen. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door toename van het langdurig ziekteverzuim binnen de universiteit.

Naast de reguliere overlegdriehoek van bedrijfsartsen, leidinggevend en adviseurs over arbobeleid en verzuimpreventie, worden ook andere middelen ingezet om het ziekteverzuim te doen dalen, bijvoorbeeld met het preventieve programma Fit in Balans. In dit programma kunnen medewerkers een gezondheidsscan laten doen en krijgen ze gericht advies. In 2016 namen 498 medewerkers van de Radboud Universiteit aan dit programma deel.

Verzuimparameter	2012	2013	2014	2015	2016
Verzuimpercentage	2,9	2,9	3,0	3,1	3,4
Verzuimfrequentie	0,8	0,9	0,8	0,8	0,9
Verzuimduur	13,9	13,9	14,6	13,5	13,6

Verzuimpercentage: het totaal aantal gewogen ziektedagen ten opzichte van het aantal gewogen contractdagen van het reguliere personeel in een jaar. Gewogen ziektedagen zijn: ziektedagen in relatie tot het arbeidsongeschiktheidspercentage.

Verzuimfrequentie: het gemiddeld aantal keren dat een medewerker zich ziek meldt per jaar.

Verzuimduur: gemiddelde in dagen.

Vastgoed

Meerjareninvesteringsprognose

De Radboud Universiteit kent een omvangrijk investeringsprogramma, dat om de twee jaar wordt geactualiseerd in de Meerjareninvesteringsprognose (MIP). Die gaat in op de vastgoedambities en oplossingen voor ruimtelijke, functionele en technische knelpunten. Doordat de uitgangspunten van diverse projecten, zoals de uitbreiding van het Huygensgebouw, wezenlijk zijn veranderd, is besloten een tussentijdse update te maken van de Meerjareninvesteringsprognose uit 2015 en de liquiditeitsprognose. Hierin zijn ook besluiten uit 2016 meegenomen over de verbouwing in de Prekliniek, de investering in Mercator III en de investeringen in het Programma Heyendaal-Zuid.

De investeringsbehoefte voor de komende tien jaar neemt af met bijna 25 miljoen euro. Dat komt met name doordat het Huygensgebouw minder ingrijpend zal worden uitgebreid dan eerder voorzien. De renovatie van het Erasmusgebouw (begane grond) en de realisatie van een Food Court (laagbouw Erasmusgebouw) zullen vervroegd worden uitgevoerd (2017-2018).

Een belangrijk speerpunt uit de MIP is de vervangende nieuwbouw aan de zuidflank van de campus: de Faculteit der Managementwetenschappen zal verhuizen naar het Gymnasion en er komt nieuwe huisvesting voor de Faculteit der Sociale Wetenschappen. De gebouwen in de Thomas van Aquinostraat worden uiteindelijk gesloopt.

Projecten

Renovatie Tandheelkunde

In 2015 is gestart met de renovatie van het Tandheelkundegebouw. De eerste fase van de renovatie is in 2016 opgeleverd en in gebruik genomen. Dit betreft de begane grond en de eerste drie verdiepingen van het gebouw. In oktober is gestart met de renovatie van de tweede fase: de vierde tot en met zesde verdieping. In de zomer van 2017 wordt de renovatie afgerond.

Nieuwbouw voor de Faculteit der Sociale Wetenschappen

Het voorlopig ontwerp voor de nieuwbouw van de Faculteit der Sociale Wetenschappen is in 2016 afgerond. De nieuwbouw vindt in samenhang plaats met andere projecten in Heyendaal-Zuid, waaronder de sloop van de Thomas van Aquinostraat, de aanpassingen aan de technische infrastructuur en de terreininrichting in dit gebied. De werkzaamheden zijn gepland in de periode 2018-2020.

Uitbreiding en aanpassing Gymnasion voor de Faculteit der Managementwetenschappen

Begin 2016 is gestart met de uitbreiding en aanpassing van het Gymnasion. De uitvoering verloopt voorspoedig en kan mogelijk al eind 2017 worden afgerond. Voor de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) wordt nieuwbouw gerealiseerd onder het huidige sportcentrum. Die nieuwbouw is naar verwachting in de zomer van 2017 gereed.

Aanpassingen Academieggebouw (Berchmanianum)

De Radboud Universiteit heeft het klooster Berchmanianum in 2013 verworven, inclusief de bijbehorende grond. Eind 2016 hebben de vorige bewoners het rijksmonument overgedragen aan de universiteit. In datzelfde jaar is een ontwerp gemaakt voor aanpassingen van het pand. De werkzaamheden starten in 2017.

Renovatie Trigon

De aanpassing van het Trigongebouw is begin 2016 afgerond. In dit gebouw is het Donders Institute for Brain, Cognition and Behaviour gehuisvest.

Centrumplan

Op de Radboudcampus is het gebied rondom het Erasmusgebouw te beschouwen als centrumgebied, door de aanwezigheid van het Radboud Sportcentrum, de Refter, de Universiteitsbibliotheek en de voorzieningen voor cultuur en onderwijs in het Gymnasion. De Radboud Universiteit wil de ruimtelijke samenhang vergroten en tevens het recentelijk verworven terrein van het Berchmanianum tot logisch onderdeel van de campus maken. Doel is om er een bruisende omgeving van te maken. In de Refter komt een Food Court (in 2018) en op de begane grond van het Erasmusgebouw komt in april 2017 een Radboudshop/SPAR University.

Duurzaamheid

Duurzaamheidsagenda

Het college van bestuur heeft in 2016 de duurzaamheidsagenda voor 2016-2020 vastgesteld. Hiervoor bestaat breed draagvlak binnen de organisatie doordat bij de totstandkoming diverse partijen betrokken zijn geweest, onder wie: directeuren, decanen, medewerkers en studenten van alle faculteiten en de Gezamenlijke Vergadering.

Aansluitend op de duurzaamheidsagenda formuleren de zeven faculteiten en Radboud Services hun eigen duurzaamheidsdoelstellingen. Verantwoording hierover vindt plaats in de jaarverslagen van de faculteiten en Radboud Services.

De duurzaamheidsagenda behandelt in vijf hoofdstukken de volgende thema's:

1. Duurzaam gedrag.
2. Duurzame werk- en studeeromgeving.
3. Duurzaamheid in onderwijs en onderzoek.
4. Duurzame relatie met partners en stakeholders.
5. Duurzaamheid ingebed in de organisatie.

Nijmegen Green Capital 2018

Nijmegen is in 2016 uitgeroepen tot European Green Capital 2018. Deze verkiezing is mede tot stand gekomen door een actieve bijdrage van de Radboud Universiteit en het Radboudumc. De European Green Capital Award wordt sinds 2010 door de Europese Commissie uitgereikt aan steden met aansprekende duurzaamheidsambities. Steden als Stockholm, Hamburg, Ljubljana en Bristol gingen Nijmegen voor.

ISO 14001-certificaat

ISO 14001 is de standaard om milieuprestaties te verbeteren en internationaal de kwaliteit van het milieumanagementsysteem aan te tonen. In 2016 is de driejaarlijkse hercertificeringsaudit aan de Radboud Universiteit met goed gevolg uitgevoerd. Daarmee is de Radboud Universiteit een van de eerste organisaties met een certificaat volgens de in 2015 vernieuwde ISO 14001-norm.

Positieve punten die uit deze audit naar voren kwamen, zijn:

- Duurzame initiatieven op alle afdelingen.
- Betrokkenheid van het college van bestuur.
- Netwerk duurzame ontwikkeling.
- Kringloopwinkel voor medewerkers en studenten.
- De horeca op de campus gebruikt voornamelijk producten uit de regio.

- 'Digitaal loket duurzaamheid' op de universitaire website, waar studenten, medewerkers en andere stakeholders ideeën kunnen initiëren (www.ru.nl/radboudduurzaam).
- Continue verbetering van energiebeleid.
- Initiatief bij de Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica en het Sportcentrum om het nieuwe beleid door te vertalen naar de werkvloer.

De auditor noemde ook verbeterpunten:

- Er is inmiddels wel centraal beleid met duurzaamheidsdoelstellingen, maar een helicopterview ontbreekt vooralsnog omdat onvoldoende duidelijk is hoe centraal beleid decentraal wordt uitgevoerd. De monitoring kan beter, ook bij de voortgang van verbeteracties die voortkomen uit inspecties.
- Grote leveranciers worden geselecteerd en beoordeeld op het aspect duurzaamheid, maar kleine leveranciers en aannemers nog niet. Dit geldt ook voor leveranciers van diensten en technisch onderhoud.

Interne audits

Er zijn in 2016 verschillende interne audits uitgevoerd, gezamenlijk met de Risico-Inventarisatie & -Evaluatie (RI&E). Hieruit kwamen de volgende punten naar voren:

- In het papierverbruik zijn flinke stappen gezet. Personeelsdossiers zijn gedigitaliseerd, printers staan standaard op dubbelzijdig. Studenten werken veel digitaal en kunnen via 'turn it in' op Blackboard hun werkstukken digitaal aanleveren. Er zijn geen papieren studiegidsen meer. Readers worden nog niet altijd digitaal aangeleverd. Docenten geven ook nog wel hand-outs tijdens het college.
- De gescheiden inzameling van kunststofafval bij de Universiteitsbibliotheek is verbeterd door het plaatsen van andere afvalbakken.
- De PGS 15-richtlijn voor opslag van gevaarlijke stoffen wordt nog niet op alle laboratoria volledig nageleefd. Het zijn kleine tekortkomingen.
- Milieudoelstellingen zijn voor veel faculteiten nog niet concreet geformuleerd. Ook de monitoring van de doelstellingen is nog niet goed geregeld. Uitzondering is de Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica, waar al wel duidelijke milieudoelstellingen benoemd zijn.

Monitoring 2016

- De CO₂-emissie is verder gedaald door toegepaste besparingsmaatregelen.
- De hoeveelheid bedrijfsafval (restafval) is de laatste jaren afgenomen, ook per medewerker en student. Hier is het effect zichtbaar van betere afvalscheiding. Steeds meer stoffen kunnen worden gerecycled. Daarmee daalt de hoeveelheid te verbranden restafval.
- Bij de Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica is de hoeveelheid ingezameld oud papier gedaald (dankzij verminderd papierverbruik).
- Bij dezelfde faculteit is de hoeveelheid ingezameld kunststofafval gestegen, mede dankzij verbeterde gescheiden inzameling.

Overheidsinspecties

Het jaar 2016 heeft voor de Radboud Universiteit en het Radboudumc in het teken gestaan van naleving van de PGS 15-richtlijn voor de opslag van gevaarlijke stoffen. In het voorjaar van 2016 heeft de Arbo- en Milieudienst (AMD), in overleg met de Brandweer Nijmegen, een vergunning aangevraagd tot versoepeling van de PGS 15. Deze vergunning is in juni 2016 afgegeven. In augustus 2016 heeft de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) voor de derde keer een inspectie gedaan. Hierbij zijn geen tekortkomingen meer geconstateerd in de opslag van gevaarlijke stoffen.

In juni 2016 is er een inspectie geweest op naleving van de regels bij evenementen. Afgesproken is dat, gedurende een jaar, het geluidsniveau zal worden gemeten bij evenementen met versterking en dat deze gegevens worden vastgelegd om bewijs te kunnen leveren dat de universiteit voldoet aan het voorschrift.

In 2016 hebben zich geen milieu-incidenten voorgedaan.

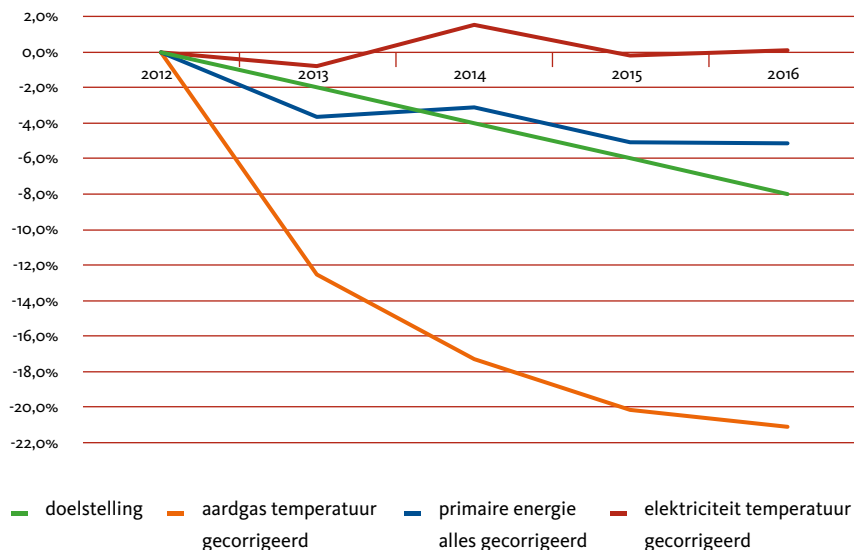
Energie

De universiteit heeft verschillende maatregelen genomen om minder energie te gebruiken. Deze staan in het energiejaarverslag 2016.

Onderstaande grafiek toont de ontwikkeling van het gas- en elektriciteitsverbruik¹ op de campus², voor de gebouwen en terreininstallaties.

Uit de oranje lijn blijkt dat het gasverbruik op de campus in het afgelopen jaar is gedaald (correctie op basis van graad-dagen-methode).

Ontwikkeling energieverbruik Radboud Universiteit

Sommige gebouwen nemen warmte af van het warmtenet van het Radboudumc³. Dit verbruik is omgerekend naar gasverbruik.

Elektriciteit

We zien een lichte stijging van het elektriciteitsverbruik (rode lijn). Acht procent van dit verbruik is toe te schrijven aan koeling. Daarom is een correctie toegepast op basis van de koel-dagen-methode vanwege de relatief warme zomer.

De stijging in 2016 wordt vooral veroorzaakt door ontsparende effecten als gevolg van ruimere openingstijden van gebouwen, comfortverbeteringen, storingen en verbouwingen. Een analyse is weergegeven in het energiejaarverslag 2016.

¹ Alle verbruiken zijn bepaald op basis van meterstanden van 1-1-2016, 00 uur tot 1-1-2017, 00 uur. De meterstanden worden automatisch ingelezen en opgeslagen in het Energie Consumptie Systeem van de universiteit.

² Het verbruik van het magnetenlab (HFML) met neveninstallaties is hierin niet betrokken omdat dit expliciet wordt toegewezen aan de onderzoeksprojecten (deels voor derden). Ook de panden van de Stichting Studenten Huisvesting Nijmegen op de campus tellen niet mee aangezien die beheerd worden door de SSH&.

³ Dit verbruik is teruggerekend naar aardgasequivalenten en komt op 26 procent van het totaal verbruik.

Het aantal verbruikte gigajoules (gas en elektriciteit) na correctie op basis van de graad-dagen-methode en koel-dagen-methode is niet noemenswaardig gedaald.

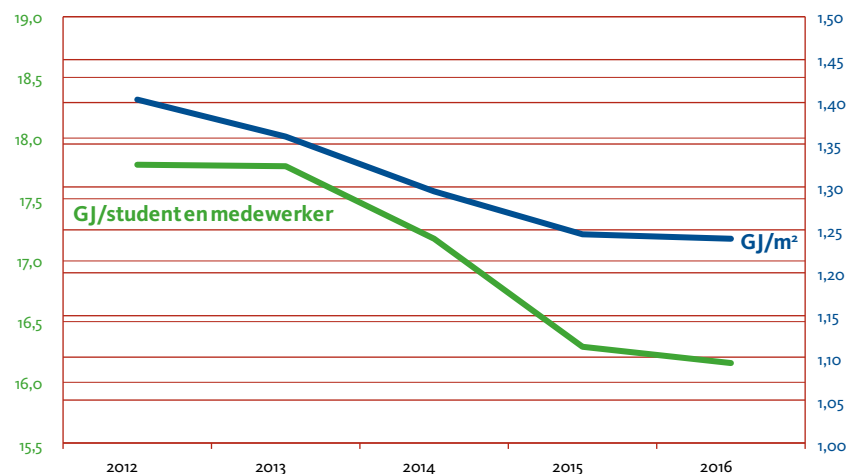
Energieverbruik

Het primaire energieverbruik is over de beleidsperiode 2013-2016 met 5,1 procent gedaald terwijl de doelstelling 8 procent is. In het Energiebeleidsplan 2017-2020 wordt ingevuld hoe de energiebesparende activiteiten geïntensiveerd kunnen worden.

Energie-intensiteit

Twee belangrijke indicatoren voor energie-intensiteit vertonen een lichte daling. Zowel het energieverbruik per vierkante meter vloeroppervlak als het energieverbruik per student en medewerker is afgenomen. Dit wordt vooral veroorzaakt door de toename van het aantal vierkante meters en de toename van het aantal studenten.

Primaire energie per student/medewerker en per m²

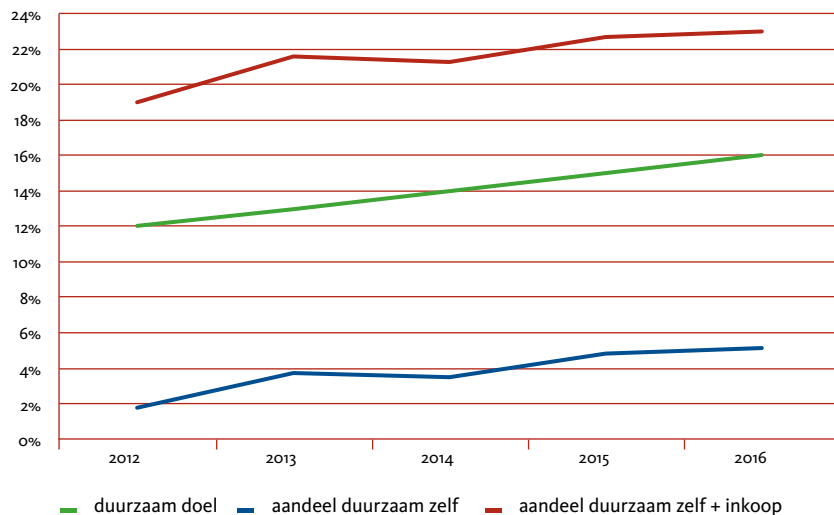
Duurzame energie

2016 was opnieuw een recordjaar voor zelfopgewekte duurzame energie op de Radboud Universiteit. 19.933 GJ energie is geleverd uit de warmte-koude-opslag en 80.400 kWh zonnestroom is opgewekt met eigen installaties. Dat is iets minder dan vorig jaar omdat de zonnepaal naast het Gymnasium is verwijderd. Daarnaast is 8 miljoen kWh groene stroom ingekocht.

In onderstaande figuren is de ontwikkeling van het gebruik van duurzame energie weergegeven.

Duurzame energie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
netto duurzame energie WKO GJ/jaar	17.288	17.464	18.178	10.369	7.531	15.267	13.942	18.784	19.933
zelfopgewekte zonnestroom kWh/jaar	1.700	1.700	1.700	2.700	6.700	6.700	64.700	81.700	80.400
totaal zelfopgewekte duurzame energie GJ/jaar	17.303	17.479	18.193	10.393	7.591	15.327	14.524	19.519	20.657
inkoop duurzame energie kWh/jaar	1.044.000	1.068.000	8.100.000	8.100.000	8.100.000	8.100.000	8.100.000	8.000.000	8.000.000
totaal duurzame energie GJ/jaar	26.699	27.091	91.093	83.293	80.491	88.227	87.424	91.519	92.657

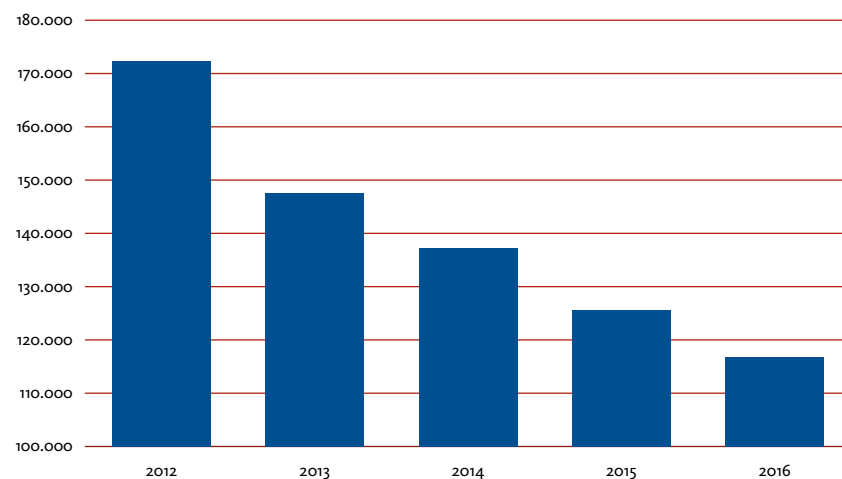
Duurzame energie Radboud Universiteit aandeel van verbruik in dat jaar

Drinkwaterverbruik

Het drinkwaterverbruik van de Radboud Universiteit is in 2016 verder gedaald: naar 116.787 kubieke meter, een besparing van 7 procent.

Drinkwaterverbruik m³ totaal

Ook per medewerker en student is het waterverbruik gedaald.

Inkoop

De Radboud Universiteit wil werken met leveranciers die zelf ook maatschappelijk verantwoord inkopen en daagt leveranciers uit te zoeken naar het hoogst haalbare op het gebied van duurzaamheid. Dit gaat verder dan de traditionele vragen als energieverbruik en de verpakking. Om niet te verzanden in het opzetten van een groot controleapparaat is de afdeling Inkoop van de Radboud Universiteit, samen met soortgelijke afdelingen van andere universiteiten, lid geworden van het zogeheten FIRA Platform. Ook bij de keuze van kleinere leveranciers wil de Radboud Universiteit duurzaamheid meewegen. Om hiervoor een objectieve methode te vinden, is een pilot gestart bij het leveren van bloemen.

Financiën

Financieel beeld 2016 inclusief continuïteitsparagraaf

De Radboud Universiteit Nijmegen maakt onderdeel uit van de Stichting Katholieke Universiteit. Op pagina 62 onder 'Toelichting algemeen' onder het kopje 'Rechtspersoon' wordt dit nader toegelicht.

Het jaar 2016 is afgesloten met een positief exploitatieresultaat van 0,3 miljoen euro. In de jaarrekening worden de belangrijkste verschillen ten opzichte van het begrote resultaat nader toegelicht.

(bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrekening 2015	Begroting 2016	Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Rijksbijdrage	282,8	277,3	286,0	282,4	284,6	283,7	284,1	284,1
Collegegelden	36,7	35,1	37,7	37,0	37,0	37,0	37,0	37,0
Baten werk i.o.v. derden O&O	177,3	179,0	172,6	169,7	168,5	169,1	167,4	167,4
Overige baten derden	56,3	49,3	47,6	43,7	43,5	43,4	43,2	43,2
Totaal baten	553,1	540,7	543,9	532,8	533,6	533,2	531,7	531,7
Personele lasten	376,5	372,1	381,6	374,1	372,0	371,5	371,0	371,0
Afschrijvingen	30,7	29,7	30,2	30,1	31,0	30,0	30,8	30,8
Huisvestingslasten	34,0	21,0	26,2	18,1	17,0	17,3	16,5	16,5
Overige lasten	110,8	116,6	105,8	111,3	111,0	111,7	110,7	110,7
Totaal lasten	552,0	539,4	543,8	533,6	531,0	530,5	529,0	529,0
Saldo baten en lasten	1,1	1,3	0,1	0,8-	2,6	2,7	2,7	2,7
Financieel resultaat	0,7	0,4	0,2	-	-	-	-	-
Exploitatieresultaat	1,8	1,7	0,3	0,8-	2,6	2,7	2,7	2,7

Verwachte ontwikkeling exploitatieresultaat 2017

Het voor 2017 begrote resultaat is licht negatief. De samenstelling van het resultaat vertoont echter enkele grote verschillen.

Rijksbijdrage

De rijksbijdrage 2017 is 3,6 miljoen euro lager dan die in 2016 (zie de specificatie op de volgende pagina). Dit wordt voornamelijk verklaard door de relatieve daling van het aantal promoties en bekostigde prestaties onderwijs (-/- 3,4 miljoen euro) en de korting ter financiering van het Zwaartekrachtprogramma (-/- 1,1 miljoen euro).

De mutaties in de rijksbijdrage 2017 (prognose op basis van de begroting 2017) ten opzichte van de realisatie 2016 betreffen:

<i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	2017 <i>t.o.v. 2016 prognose</i>	2016 <i>t.o.v. 2015</i>	2015 <i>t.o.v. 2014</i>
Relatieve positie: graden/inschrijvingen/proefschriften	-3,4	-3,4	1,4
Invoering driejaarsgemiddelde onderzoekdeel	0,3		
Studentenaantallen (referentieramingen)		2,9	2,5
Zij-instroom geneeskunde		0,4	0,4
Loon- en prijsbijstellingen		4,4	3,0
Begrotingsakkoord 2014		-0,6	0,8
Korting begrotingsakkoord 2013	0,3	-0,7	-0,2
Korting vanwege verminderen overhead	-0,6	-0,7	-0,7
Korting minder opleidingen hoger onderwijs	-0,6	-2,2	
NOA-middelen	-0,1	2,7	
Daling taakstelling langstudeerdersmaatregel	0,9		
Taakstelling lumpsum ('ruilvoetproblematiek' rijk)	-1,0	-0,5	
Dekkingsproblematiek OCW/ondersteuning uitvoering BRON-HO		-0,2	
Korting vanwege overheveling naar 'Groen onderwijs'		0,5	-0,5
Korting vanwege vervallen subsidie NIMAR		-0,3	-0,3
Korting i.v.m. niet-EER-studenten		0,4	-0,4
Collegegeldverhoging 'Actieplan LeerKracht van Nederland'	-0,4	-0,4	-0,4
Onderwijsintensiteit	0,6		
Compensatie omzetting tweede studies	0,4		
Reservering Zwaartekrachtprogramma (ronde 2017)	-1,1		
Bijdrage Max Planck Institut für Psycholinguistik		0,2	-0,2
Prestatiebekostiging (oploop)	0,8	0,6	0,4
Herverdeling profileringsmiddelen (prestatiebekostiging)	-0,3		
Sectorplan geesteswetenschappen		-0,5	
DUDOC-Bèta		0,9	
Subsidies lerarenopleiding	-0,3	0,5	
Diversen	0,9	-0,8	0,7
	-3,6	3,2	6,5

Collegegelden

De autonome ontwikkeling in studentenaantallen, de trendmatige verhoging en de jaarlijkse extra verhoging tot en met 2018 vanwege het actieplan LeerKracht van Nederland (lerarentekort) resulteren in een stijging van de collegegelden van 36,7 miljoen euro in 2015 tot 37,7 miljoen euro in 2016. Meerjarig is een raming van 37,0 miljoen euro aangehouden.

Overige baten derden

De overige baten dalen in 2016 door het niet langer verantwoord van een deel van de baten van de Faculteit der Medische Wetenschappen/Radboudumc. De overige baten dalen verder over de hele linie licht in 2017.

Personele lasten

De daling in de personele lasten in 2017 ten opzichte van de realisatie 2016 kan met name worden verklaard door diverse incidentele dotaties aan voorzieningen in 2016 en de reorganisatielasten voor het ITS in 2016.

De fte-ontwikkeling is als volgt:

	2015 realisatie	2016 realisatie	2017 begroting	2018 raming	2019 raming	2020 raming	2021 raming
WP	2.868	2.764	2.766	2.730	2.697	2.669	2.669
OBP	2.153	2.157	2.160	2.132	2.107	2.084	2.084
Totaal	5.021	4.921	4.926	4.862	4.804	4.753	4.753
Waarvan college van bestuur	2,9	2,6	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0

Een lichte daling in fte's wordt verwacht door onder andere een dalende omvang van onderzoeksopdrachten.

Huisvestingslasten

In de huisvestingslasten over 2015 en 2016 is een aantal eenmalige posten opgenomen, vooral inzake voorzieningen voor sloop, asbestverwijdering en klimaatbeheersing. In de begroting 2017 is weer een regulier niveau van huisvestingslasten opgenomen.

Directe en indirecte kosten

De Radboud Universiteit hanteert een onderscheid tussen indirecte kosten (bestuur, administratie, personeelszaken) en kosten die direct toerekenbaar zijn aan de kosten-dragers onderwijs, onderzoek en maatschappelijke dienstverlening. De indirecte kosten zijn uitgedrukt in een percentage van de baten, overeenkomstig de prestatieafspraken die voor de periode 2012-2015 zijn overeengekomen met de staatssecretaris van OCW. De cijfers zijn inclusief de cijfers van de Faculteit der Medische Wetenschappen.

Directe en indirecte kosten 2010-2016*

(bedragen x 1.000 euro)	Directe kosten				Indirecte kosten	Totaal lasten
	Onderwijs	Onderzoek	Maat-schappelijke dienstverlening	Subtotaal		
Faculteiten en instituten**	152.501	241.951	20.214	414.666	39.181	453.848
Overige eenheden	18.184	17.170	29.671	65.025	24.979	90.004
	170.685	259.121	49.885	479.691	64.160	543.852
in procenten van totaal lasten	31,4%	47,6%	9,2%		11,8%	100,0%
Baten 2016					543.922	mutatie
						2010-2016
In procenten van de omzet:	2016				11,8%	-1,9%
	2015				11,8%	
	2014				10,8%	
	2013				10,8%	
	2012				11,9%	
	2011				12,5%	
	2010				13,7%	

* De cijfers 2010-2014 wijken af van eerder gepubliceerde cijfers vanwege verbeterde rubricering.

** Bij de Faculteit der Medische Wetenschappen zijn in 2016 de systematiek en de omvang van de toegerekende activiteiten gewijzigd.

Balans

(bedragen x € 1 miljoen)	2015 jaarrekening	2016 jaarrekening	2017 begroting	2018 raming	2019 raming	2020 raming	2021 raming
ACTIVA							
<i>Vaste activa</i>							
Materiële vaste activa	342,4	355,0	385,1	406,6	416,6	419,7	405,7
Financiële vaste activa	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	342,5	355,3	385,2	406,7	416,7	419,8	405,8
<i>Vlottende activa</i>							
Voorraden	0,4	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Vorderingen	19,5	26,2	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Liquide middelen	124,3	103,0	53,5	30,5	19,6	14,9	30,4
	144,2	129,5	74,0	51,0	40,1	35,4	50,9
TOTAAL ACTIVA	486,7	484,8	459,2	457,7	456,8	455,2	456,7
PASSIVA							
<i>Eigen vermogen</i>	297,2	294,7	294,4	297,1	299,8	302,5	305,2
Voorzieningen	42,0	43,3	28,7	24,5	22,9	18,6	20,4
Langlopende schulden	1,1	2,6	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Kortlopende schulden	146,4	144,2	135,0	135,0	133,0	133,0	130,0
TOTAAL PASSIVA	486,7	484,8	459,2	457,7	456,8	455,2	456,7

In 2016 is voor 40,3 miljoen euro geïnvesteerd in gebouwen en terreinen en voor 4,7 miljoen euro in inventaris, apparatuur en informatiesystemen. De Radboud Universiteit streeft ernaar investeringen geheel uit eigen middelen te financieren. De liquide middelen worden behoedzaam aangehouden op spaarrekeningen en deposito's met een geringe looptijd.

De vermogenspositie op lange termijn is solide. De solvabiliteit (eigen vermogen als percentage van het balanstotaal) bedraagt 60,8 procent (in 2015: 61,1 procent). De Radboud Universiteit heeft als doelstelling haar eigen vermogen, gecorrigeerd voor inflatie, minimaal intact te houden. Door het positieve exploitatieresultaat kon dit gerealiseerd worden. Ook voor de komende jaren blijft de solvabiliteit stabiel. De reserves muteren met het begrote resultaat.

Ontwikkeling eigen vermogen gecorrigeerd naar prijspeil 2016

(bedragen x € 1 miljoen)	2016	2015	2014	2013	2012
Eigen vermogen lopend prijspeil*	294,7	297,2	294,4	277,1	270,4
Index CEP	0,6%	0,6%	1,0%	2,5%	2,5%
Eigen vermogen prijspeil 2016	294,7	299,0	298,0	283,3	283,3

* Herzien voor correctie tegenwaarde Faculteit der Medische Wetenschappen/Radboudumc.

De voorzieningen betreffen voor een groot deel sloop, asbestverwijdering en klimaatinstallaties. Deze posten worden de komende periode besteed, hetgeen de daling in de post Voorzieningen verklaart.

De liquide middelen zijn in 2016 met 19 miljoen euro afgenomen. De specificatie is opgenomen in de jaarrekening onder punt 3 'Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2016'.

De omvang van de liquide middelen houdt mede verband met vooruitontvangen bedragen op onderzoeksprojecten (eigen en coördinatieprojecten); ultimo 2016 betrof dit 67 miljoen euro. De liquide middelen worden in de komende jaren ingezet voor renovatie/aanpassing (met name Tandheelkunde, Trigon, Gymnasion, researchfaciliteiten en Berchmanianum) en nieuwbouw (Faculteit der Sociale Wetenschappen), zodat de universiteit geen gebruik hoeft te maken van externe financiering, zoals opgenomen in een meerjareninvesteringsplanning. Voor de jaren 2017-2021 is een investering voorzien van circa 190 miljoen euro. In 2020 zal de liquiditeit gedaald zijn naar circa 15 miljoen euro. In dat jaar zal de nieuwbouw voor de Faculteit der Sociale Wetenschappen naar verwachting zijn afgerond.

Voorinvesteringen studievoorschot

In het kader van de Wet studievoorschot plegen de universiteiten in de jaren 2015-2017 voorinvesteringen. In onderstaande tabel staan de gepleegde inspanningen en de ramingen voor de komende jaren.

<i>bedragen x € 1 miljoen</i>	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Begroting 2017	Prognose 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
<i>Onderwijskwaliteit</i>								
- internationalisering, masterinstroom, beurzen	1,2	2,3	1,4	2,6	1,2	0,6	0,6	0,6
- continuering en uitbouw excellentietrajecten	2,6	2,5	3,0	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
- ondersteuning Radboud Docenten Academie	0,7	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
- inzet toename middelen faculteiten 2016-2018 uit prestatievariabelen (incl. extra impuls van € 1,5 miljoen vanaf 2016)		3,5	4,4	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5
- openingstijden UB en extra studiewerkplekken UB			0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
<i>Modernisering infrastructuur/leeromgeving studenten</i>								
- ICT in onderwijs	0,1	0,7	1,3	1,5	1,6	1,5	1,0	1,0
- weblectures	0,1	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
- researchdatamanagement	0,3	0,2	0,9	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
- verbetering onderwijsvoorzieningen, ver- en nieuwbouw	2,3	0,6	1,1	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6
- mobiele bereikbaarheid en studenten-app				0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
- wireless netwerken/switches			0,3	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5
Totaal	7,3	10,7	13,3	13,6	12,4	11,7	11,2	11,2

Met het ministerie van OCW is afgesproken dat de Radboud Universiteit in de periode 2015-2017 jaarlijks circa 6 miljoen euro voorinvesteert.

Interne risicobeheersing, control en treasury

De Radboud Universiteit hanteert een inzichtelijke centraal geregisseerde planning-en-controlcyclus. Deze houdt in dat de uitvoering van de begroting maandelijks per eenheid en viermaandelijks op totaalniveau wordt gemonitord. Dit maakt een tijdig bijsturen door decanen/directeuren en het college van bestuur mogelijk.

De liquiditeitsstromen binnen de instelling worden doorlopend gemonitord op basis van gedetailleerde, wekelijks geactualiseerde liquiditeitsoverzichten. Het college van bestuur kiest ervoor de huidige bouwvolumes volledig met eigen middelen te financieren. Dit voorkomt externe financieringslasten, waardoor de beschikbare rijksmiddelen maximaal voor onderwijs en onderzoek kunnen worden ingezet.

De Radboud Universiteit heeft in 2016 het treasurystatuut geactualiseerd naar aanleiding van aanscherping van de regelgeving door het ministerie van OCW. Het statuut is goedgekeurd door het Stichtingsbestuur. In dit statuut zijn de spelregels voor het liquiditeitsmanagement voor het college van bestuur aangegeven. Uitgangspunt is de strategische planvorming op het gebied van onderwijs en onderzoek alsmede toekomstige investeringen in het vastgoed, om zo het proces van sturen, beheersen en bewaken van (toekomstige) geldstromen mogelijk te maken. In het statuut is expliciet vastgelegd welke richtlijnen de Radboud Universiteit in acht neemt bij het beleggingsbeleid, het financieringsbeleid, de participaties in rechtspersonen en leningen aan rechtspersonen. Verder wordt in de uitgangspunten van het statuut aangesloten bij de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016'. De universiteit staat bij haar bankrelaties als een niet-professionele belegger geregistreerd.

De treasuryactiviteiten hebben zich in het verslagjaar beperkt tot het zo optimaal mogelijk plaatsen van de overtollige liquide middelen. Er is beperkt gebruikgemaakt van vaste deposito's waarvan de looptijd drie maanden bedraagt. Een groot deel van de middelen staat op flexibele spaarrekeningen. De middelen zijn weggezet bij grote Nederlandse banken met minimaal een A-rating.

Voor 2016 heeft bij de begroting bij de eenheden een inventarisatie van de belangrijkste risico's met bijbehorende beheersingsmaatregelen plaatsgevonden en bij het jaarverslag een opgave van de effectiviteit daarvan. Dit betreft niet alleen de financiële aspecten, maar ook het stelsel van kwaliteitsborging in onderwijs en onderzoek. Borging van wetenschappelijke integriteit en visitaties en accreditaties spelen daarbij een belangrijke rol. De belangrijkste risico's op universitair niveau zijn:

- integriteitsschendingen inzake het wetenschappelijk onderzoek;
- daling studenteninstroom, onzekere ontwikkeling masterinstroom met mogelijk consequenties voor de rijksbijdrage;
- reputatieschade;
- vroegtijdige informatievoorziening over de ontwikkeling van de kwaliteit van onderwijs en onderzoek;
- uitkomsten instellingstoets kwaliteitszorg;
- het (on)voldoende kunnen binnenhalen en vasthouden van talent en daarmee samenhangende externe financiering.

Ten aanzien van financieringsrisico's geldt dat de Radboud Universiteit:

- Alleen werkzaam is in Nederland en er derhalve geen sprake is van een valutarisico. Buitenlandse studenten betalen in euro's.
- Niet beschikt over effecten en derhalve geen prijsrisico loopt.
- Geen materiële rentedragende vorderingen heeft en derhalve geen rente- en kasstroomrisico loopt.
- Geen significante concentraties van kredietrisico heeft.
- De komende jaren geen liquiditeitsrisico heeft en investeringen uit eigen middelen kan financieren.

In 2015 is een structuur opgezet met een indeling van risicogebieden waarvoor domeineigenaren zijn aangewezen. De eenheden hebben de risicogebieden benoemd en waar nodig worden aanvullende beheersmaatregelen beschreven.

Continuïteit en verwachting komende jaren

Het financieel resultaat over 2016 en de vermogenspositie geven aan dat de universiteit er financieel gezond en toekomstbestendig voor staat. Voor de komende jaren (met name 2017) is een afname van het resultaat begroot. De continuïteit voor de komende jaren is niettemin goed gewaarborgd.

De universiteit moet naar de verdere toekomst rekening houden met:

- De onzekerheden omtrent de omvang en aard van de extra kwaliteitsafspraken vanwege de invoering van het studievoorschot, voortbordurend op de prestatieafspraken 2012-2015, waaraan de Radboud Universiteit heeft voldaan. Mogelijk wordt een groter deel van de rijksbijdrage afhankelijk van het al dan niet realiseren van de afspraken.

- De onzekerheid over de verwerking door OCW van de aftopping van de promotie-component (in 2017) tot 20 procent van de onderzoeksmiddelen in verband met de bezwaren van vooral de technische universiteiten. OCW heeft dit doorgeschoven naar het volgende kabinet.
- De toenemende kortingen inzake het verminderen van overhead, minder opleidingen in het hoger onderwijs en de afloop van de tijdelijke compensatie (in 2016 en 2017), in het kader van het Nationaal onderwijsakkoord (NOA). De per saldo voordelen van de invoering van het studievoorschot zijn hierdoor lager en lopen pas in latere jaren op. Daarnaast zijn sinds 2016 kortingen doorgevoerd vanwege de ruilvoetproblematiek en de begrotingsproblematiek bij OCW. Onzeker is hoe zich dit de komende jaren ontwikkelt.
- De ontwikkeling van de referentieramingen (landelijke studentenaantallen) vanaf 2018.
- De loon- en prijsbijstellingen en compensatie vanuit het ministerie van OCW.
- Onzekerheden in de (inter)nationale verwerving van onderzoeksmiddelen. De indruisdruk neemt toe en de onderzoeksmiddelen kunnen mogelijk verder afvlakken of afnemen, mede afhankelijk van het kabinetsbeleid. Meer aandacht voor valorisatie geeft daarbij mogelijk druk op budgetten voor fundamenteel onderzoek.
- Discussie over het verdeelmodel/de bekostigingssystematiek van OCW naar aanleiding van Kamervragen.
- De bekostiging van schakelstudenten

De universiteit tracht voldoende wendbaar te zijn om deze risico's op te vangen. Verder streeft de universiteit voor de komende jaren naar een stabiele ontwikkeling in studentenaantallen (de verwachting voor de periode 2018 tot en met 2022 is een aantal van 20.000; gelijk aan het huidige niveau) en zet zij in op extra internationale instroom. De universiteit monitort in dit kader specifiek het nog onzekere effect van de invoering van het studievoorschot op de studentenaantallen. Ook wordt een geringe daling als gevolg van demografische ontwikkelingen verwacht. Er wordt ingezet op beheerste uitbreiding van de instroom van niet-EER-studenten.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	realisatie	realisatie	begroting	raming	raming	raming	raming
Studenten-aantal	19.309	19.889	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000

Als gevolg van het bouwprogramma zal de liquiditeit de komende jaren dalen. Voor de periode 2017-2021 is een investeringsniveau voorzien van ongeveer 190 miljoen euro. Deze investeringen zijn vastgelegd in een Meerjareninvesteringsprognose (MIP) die tweejaarlijks inhoudelijk wordt herzien en jaarlijks financieel wordt geactualiseerd in het begrotingsproces. Belangrijke toetsingscriteria zijn de ontwikkeling van de boekwaarde als percentage van de aanschafwaarde en het percentage huisvestingslasten ten opzichte van de omzet. Daarbij geldt dat de universiteit de huisvesting zonder vreemd vermogen wil financieren.

Voor het totaalinzicht in continuïteit dient ook de jaarrekening van de Stichting SKU te worden geraadpleegd.

Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs

Met de notitie 'Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs' (d.d. 29 augustus 2003 en de aanvulling daarop van 27 augustus 2004) vraagt het ministerie van OCW helderheid te geven over onderstaande aspecten ten aanzien van de bekostiging.

- De Radboud Universiteit heeft in 2016 geen geregistreerde opleidingen uitbesteed aan private organisaties.
- De Radboud Universiteit heeft in 2016 geen publieke middelen aangewend voor de uitvoering van private activiteiten. De Radboud Universiteit heeft een beperkt aantal publiek-private arrangementen. De komende jaren zullen deze in het kader van de valorisatie doelstelling mogelijk gaan toenemen. Het investeren in participaties/aandelenbezit heeft daarbij niet de voorkeur. *Preseed*-leningen vormen thans het belangrijkste instrument. De risico's en de feitelijke resultaten van de publiek-private arrangementen (innovatie, kwaliteit en cetera) hebben daarbij de aandacht.
- De Radboud Universiteit verleent alleen vrijstellingen op verzoek van de individuele student. Vrijstellingen worden verleend door de examencommissie; de gronden waarop vrijstelling verleend kan worden, zijn vastgelegd in de onderwijs- en examenregeling. Vrijstellingen worden geregistreerd in het studentendossier.
- De Radboud Universiteit schrijft buitenlandse studenten alleen in als student als zij volledig voldoen aan de wet- en regelgeving hieromtrent. Uitwisselingsstudenten en buitenlandse studenten die slechts een gedeelte van een opleidingsprogramma volgen, worden ingeschreven als contractcursist conform de regeling 'Contractcursisten aanschuifonderwijs' die binnen de Radboud Universiteit van toepassing is. Hun gegevens worden niet uitgewisseld met DUO.

- De inschrijfprocedures zijn conform de wet- en regelgeving. De Radboud Universiteit besteedt geen rijksbijdrage aan het op enige manier compenseren van het collegegeld dat studenten hebben betaald. Indien het collegegeld namens een student door derden wordt betaald, staat dit expliciet aangegeven op de door de student afgegeven machtiging.
- Studenten die slechts een gedeelte van een opleidingsprogramma volgen, worden ingeschreven als contractcursist conform de regeling 'Contractcursisten aanschuif-onderwijs' die binnen de Radboud Universiteit van toepassing is. Hun gegevens worden niet uitgewisseld met DUO.
- Studenten geven zonder tussenkomst van de Radboud Universiteit rechtstreeks via Studielink zelf aan voor welke opleiding(en) zij zich aanmelden en zich willen laten inschrijven. De Radboud Universiteit schrijft studenten niet in voor andere opleidingen dan waarvoor zij zich hebben aangemeld.
- Het experiment met educatieve minoren is in 2016 gestart met twee studenten.

Verslag Stichting Katholieke Universiteit

Verslag van het bestuur van de Stichting Katholieke Universiteit over het jaar 2016 voor zover betrekking hebbend op zijn toezichthoudende taak op het bestuur van de Radboud Universiteit

Verslag van werkzaamheden van het Stichtingsbestuur – vergaderingen en bijeenkomsten, toezichthoudende taken

Het bestuur van de Stichting Katholieke Universiteit is het toezichthoudend orgaan van de Radboud Universiteit. In die hoedanigheid vergaderde het Stichtingsbestuur in 2016 zes keer plenair met het college van bestuur over zowel interne aangelegenheden als externe ontwikkelingen. Voor deze vergaderingen werd tevens de voorzitter van de raad van bestuur van het Radboudumc uitgenodigd. De leden van het Stichtingsbestuur hebben daarnaast in commissieverband in een reeks van vergaderingen deelonderwerpen besproken met de portefeuillehouders van het college van bestuur.

Het primaire proces

Bespreking van het primaire proces wordt voorbereid in de vergaderingen van de commissie Onderwijs & Onderzoek. Deze vergaderingen bieden de gelegenheid uitgebreider stil te staan bij en dieper in te gaan op specifieke onderwerpen op het terrein van hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. In de vergaderingen van het Stichtingsbestuur met het college van bestuur wordt een terugkoppeling gegeven van de bevindingen van de commissie.

De commissie sprak over kwaliteitszorg onderwijs en in dat verband over de belangrijkste elementen van kwaliteitsbeoordeling. Met tevredenheid werd vastgesteld dat een ongemakkelijk visitatietraject, dat door het jaar heen nauwlettend werd gevolgd, met een positief resultaat kon worden afgesloten.

De wervingskracht op het terrein van de tweede en derde geldstroom, waaronder de NWO Vernieuwingsimpuls en de ERC-beurzen, kwam aan bod. Gedurende het jaar werd met genoegen kennisgenomen van de vele verworven prijzen, premies en *grants*, waaronder twee Spinozapremies. Tegelijkertijd is geconstateerd dat in de internationale rankings de hoge kwaliteit van het Radboudonderzoek nog onvoldoende tot uiting komt.

In het overleg met het college van bestuur werd aandacht besteed aan de ontwikkeling van het aantal promoties in de afgelopen jaren, de noodzaak inzicht te hebben in de duur van promotietrajecten en de mogelijkheid deze duur te beïnvloeden. Tevens werd aandacht besteed aan het aantal buitenpromovendi.

Het college van bestuur sprak met het Stichtingsbestuur over de Radboud Honours Academy, die programma's voor bijzonder getalenteerde studenten verzorgt, en de positieve invloed die de herinrichting van de organisatie op het programma heeft gehad.

Het college van bestuur gaf een toelichting op de studenteninstroom voor het studiejaar 2016-2017, waarbij werd geconcludeerd dat het procentuele aandeel masterinschrijvingen in 2016 is gestegen. In dit verband werd geconstateerd dat het aantal masterinschrijvingen van de Faculteit der Letteren en de Radboud Docenten Academie nopen tot gerichte actie. Wat betreft de instroom van buitenlandse studenten was de verdubbeling van het aantal Duitse studenten in de bachelorfase opvallend. Zij kiezen met name voor Engelse opleidingen, die overal goed aanslaan. Met instemming nam het Stichtingsbestuur kennis van de verbeterde aansluitingsroute voor hbo-afgestudeerden.

Met enige regelmaat verzorgde het college van bestuur presentaties voor het Stichtingsbestuur. Verschillende professionals lichtten de ontwikkelingen binnen hun faculteit toe. Deze presentaties bieden de leden van het Stichtingsbestuur een breder inzicht in ontwikkelingen in onderwijs en onderzoek en in de processen binnen de faculteiten.

Prof. dr. Bart Jacobs informeerde het Stichtingsbestuur over privacy en online *identity*.

Het Stichtingsbestuur kreeg inzicht in de boeiende materie van ons brein, middels de presentatie '*Healthy brain*' van prof. dr. Guillen Fernandez, die het bestuur informeerde over een nieuw initiatief op het gebied van hersenonderzoek. Onderdeel van dit project is de opzet van een cohortstudie door het vormen van een *Healthy Brain Community*, een populatie van enkele duizenden jongeren uit de gewone bevolking van de regio Arnhem-Nijmegen. Doel is hun gegevens te verzamelen en te ontsluiten voor multidisciplinair onderzoek. Het gaat om een campusbreed en campusverbindend project, waarbij meerdere faculteiten van de universiteit betrokken zijn, dat zal bijdragen aan de externe zichtbaarheid van de Radboud Universiteit. Het Stichtingsbestuur onderkent het belang voor de universiteit van de vorming van een dergelijke databank en heeft in het kader van de steunstichting gesproken over mogelijkheden tot financiële ondersteuning van dit mooie, maar kostbare initiatief.

Prof. dr. Mihai Netea, in 2016 een van de twee Spinozaprijswinnaars van de Radboud Universiteit, presenteerde zijn wetenschappelijk onderzoek als internist naar de afweerrespons tegen infecties. De tweede Nijmeegse Spinozaprijswinnaar in 2016, prof. dr. Wilhelm Huck, gaf een toelichting op zijn onderzoek 'Einde chemie, begin leven'. Met de prijs zal hij de komende vijf jaar onderzoeken hoe leven gecreëerd kan worden uit moleculen.

Het International Office gaf een presentatie over de stand van zaken op het gebied van internationalisering. Daarbij werd een toelichting gegeven op de wijze waarop de Radboud Universiteit haar studenten een internationale onderwijsomgeving wil bieden op een internationale campus en internationale onderzoekssamenwerking bevordert.

Bestuurlijke agenda

In de bestuurlijke agenda ontvouwt het college van bestuur jaarlijks zijn plannen voor het komend jaar in relatie tot het Strategisch Plan. Bij gelegenheid van de bespreking van de jaarrekening 2015 en het jaarverslag 2015 heeft het Stichtingsbestuur met het college de bestuurlijke agenda 2015 geëvalueerd. Het Stichtingsbestuur heeft in het verlengde van de begrotingsbespreking 2017 de bestuurlijke agenda 2017 besproken en goedkeuring verleend aan de jaarkalender 2017.

Bouw- en investeringsplannen

Het college van bestuur heeft gedurende het verslagjaar diverse investeringsplannen ontwikkeld en aan het Stichtingsbestuur ter goedkeuring voorgelegd. Het betreft het investeringsvoorstel Berchmanianum, het investeringsplan Uitbreiding FNWI en het investeringsplan Aanpassing Mercator III. Tevens heeft het bestuur ingestemd met de intentieovereenkomst HAN-Radboud Universiteit, betreffende nieuwbouw voor het ISBS (Instituut Sport- en Bewegingsstudies) van de HAN onder het Radboud Sportcentrum (Gymnasion-Zuid).

Contacten met interne stakeholders

Een delegatie van het Stichtingsbestuur was tweemaal aanwezig bij het overleg tussen het college van bestuur en de Universitaire Gezamenlijke Vergadering, ter gelegenheid van de bespreking van de algemene gang van zaken, jaarrekening en jaarverslag 2015 en de begroting 2017. In een informele bijeenkomst sprak het stichtingsbestuur in het voorjaar met het college van bestuur en een zevental decanen. In het najaar vond een informele bijeenkomst plaats van het Stichtingsbestuur met het college van bestuur en het presidium van de medezeggenschap. Deze bijeenkomsten werden door alle partijen als zeer waardevol ervaren.

Delegaties van het Stichtingsbestuur woonden in 2016 enkele bijzondere bijeenkomsten van de Radboud Universiteit bij: de nieuwjaarsbijeenkomst, de dies van de Radboud Universiteit en de opening van het academisch jaar.

Mensen

Het Stichtingsbestuur besprak tweemaal een overzicht van hooglerarenbenoemingen en verleende hieraan zijn goedkeuring. Tevens werd gesproken over de daarbij gehanteerde benoemingscriteria.

Het college van bestuur informeerde het Stichtingsbestuur ad hoc over knelpunten in de (personele) organisatie. Zo werd het Stichtingsbestuur op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen rond het ITS. Het Stichtingsbestuur heeft de problematiek in de tijd gevolgd en het college bevraagd over de voortgang en ontwikkeling daaromtrent en waar nodig geadviseerd over oplossingsrichtingen.

Het Stichtingsbestuur benoemde prof. dr. J.H.J.M. van Krieken tot rector magnificus. Hij werd bij gelegenheid van de dies natalis op 18 mei 2016 door de universiteit verwelkomd. In het najaar kondigde prof. dr. G.J.M. Meijer zijn vertrek per begin 2017 aan, waarna het Stichtingsbestuur een benoemingsprocedure heeft opgestart.

Methoden

Het Stichtingsbestuur heeft in het verslagjaar kennisgenomen van de actuele activiteiten en van de planvorming inzake privacy en veiligheid, waarvoor ook aansluiting wordt gezocht bij het Radboudumc.

Het college van bestuur werd door het Stichtingsbestuur gecompimenteerd met de plannen zoals vastgelegd in de notitie inzake Fondsenwerving en met het *Research Report*. Dat rapport geeft een mooi overzicht van de grote diversiteit aan kwalitatief hoogstaand onderzoek binnen de Radboud Universiteit.

In het verslagjaar heeft een verkennend gesprek plaatsgevonden tussen het college van bestuur en het Stichtingsbestuur over de vraag in hoeverre de Radboud Universiteit wil meegaan met de wetswijziging als gevolg van de Wet versterking bestuurskracht, en de bevoegdheden van de medezeggenschapsorganen in overeenstemming wil brengen met die van de medezeggenschapsorganen van de openbare universiteiten.

De Universitaire Gezamenlijke Vergadering legde in het verslagjaar aan het Stichtingsbestuur een geschil met het college van bestuur voor. Door inschakeling van een mediator kon de problematiek worden opgelost.

In 2015 is via een Europese aanbestedingsprocedure een nieuwe externe accountant geselecteerd, die in het boekjaar 2016 de jaarrekeningcontrole van de SKU en haar onderdelen op zich heeft genomen. In september heeft een delegatie van het Stichtingsbestuur kennisgenomen van de eerste bevindingen van de accountant, die tot tevredenheid stemden.

Financiën

De jaarrekening 2015 is besproken in aanwezigheid van de externe accountant en – op basis van een positief advies van de auditcommissie – goedgekeurd. Het Stichtingsbestuur nam met zorg kennis van de administratieve afwikkeling van de prestatieafspraken met de overheid. Deze afwikkeling vormde (landelijk) een obstakel voor een soepel verloop van de controle van de jaarrekening.

De managementletter is besproken nadat deze ook aan de orde was geweest in de auditcommissie. Het Stichtingsbestuur heeft zich ervan vergewist dat bij de Radboud Universiteit een adequaat intern controle- en beheersingssysteem is ingericht. Het auditplan 2016 werd goedgekeurd en de opdrachtverstrekking aan de externe accountant werd vastgesteld op basis van een positief advies van de auditcommissie. Eveneens werden de vier- en achtmaandscijfers besproken en werd in het verslagjaar goedkeuring verleend aan het treasurystatuut.

Aan het einde van het verslagjaar werd een tekort op de begroting voor 2017 geconstateerd. Nadat het Stichtingsbestuur zich heeft laten verzekeren dat het een eenmalig tekort in 2017 betreft, heeft het bestuur goedkeuring verleend aan de begroting Radboud Universiteit 2017.

Governance, samenstelling Stichtingsbestuur en commissies

Het bestuur van de Stichting Katholieke Universiteit bestaat uit zeven leden, die worden benoemd door de Nederlandse Bisschoppenconferentie. De samenstelling van het Stichtingsbestuur per 31 december 2016 en de overige (neven)functies van de Stichtingsbestuursleden staan aan het eind van dit hoofdstuk. In het verslagjaar is de samenstelling van het Stichtingsbestuur gewijzigd. Mevrouw Hooymans trad terug na een periode van ruim twaalf jaar. Het Stichtingsbestuur is mevrouw Hooymans veel dank verschuldigd voor haar inzet voor de universiteit en het Radboudumc. De ontstane vacature is in 2016 nog niet ingevuld.

Het Stichtingsbestuur heeft in het verslagjaar zijn eigen functioneren onder leiding van een extern bureau geëvalueerd, waarna de resultaten zijn besproken met het college van bestuur.

Het Stichtingsbestuur heeft met ingang van 1 juli 2015 zijn bezoldiging – mede naar aanleiding van een benchmark – aangepast in overeenstemming met de WNT. Naar aanleiding van vragen van de Universitaire Gezamenlijke Vergadering over de jaarrekening 2015 werd dit besluit nader toegelicht. De in het verslagjaar gerapporteerde bezoldiging van het Stichtingsbestuur is hoger dan die in 2015, hetgeen wordt verklaard uit het feit dat de in 2015 toegepaste verhoging uitsluitend betrekking had op de tweede helft van dat jaar.

Naar het oordeel van het Stichtingsbestuur wordt middels de samenstelling van het bestuur de in de Governancecode Nederlandse Universiteiten vereiste onafhankelijkheid geëerbiedigd. Er bestaat geen belangenverstrengeling tussen de overige activiteiten van de bestuursleden en het bestuurslidmaatschap van de SKU. Geen van de overige activiteiten van de Stichtingsbestuursleden interfereert met de toezichhoudende taken die voortvloeien uit het bestuurslidmaatschap van de SKU.

Competentiematrix

	Bestuurlijk	Juridisch	Financieel	Onderwijs & Onderzoek	Gezondheids- zorgbeleid	Sociaal beleid	Public policy/ Communicatie- beleid
Hermans	✓			✓		✓	✓
Gonçalves	✓	✓				✓	
Henneman	✓					✓	✓
Holland	✓		✓		✓		
Hooymans	✓		✓	✓			
Stoof	✓			✓	✓		
Paulides	✓		✓				

Toezichtvisie

De toezichtvisie en de profielschets van het Stichtingsbestuur zijn op de webpagina van het Stichtingsbestuur en op die van de Radboud Universiteit gepubliceerd. Als toezichtkader voor de Radboud Universiteit wordt de jaarlijks vast te stellen bestuurlijke agenda gehanteerd. Als handvat voor de aan het Stichtingsbestuur te verstrekken documentatie dient een informatieprotocol.

De bestuurs- en organisatiestructuur van de Radboud Universiteit voldoet aan de Governancecode Nederlandse Universiteiten.

De commissie Onderwijs & Onderzoek werd ingesteld om de kwaliteit en integriteit van het primaire proces te monitoren, ter voorbereiding van de plenaire vergaderingen van het Stichtingsbestuur. De commissie bestond in het verslagjaar uit prof. dr. J.C. Stoof (oud-rector magnificus Universiteit Utrecht) en drs. L.M.L.H.A. Hermans. Mw. drs. M.L. Henneman verving de heer Hermans bij de vergadering in november.

Het Stichtingsbestuur kent een auditcommissie, die bestaat uit twee leden met financiële expertise. Als voorzitter treedt op drs. G.B. Paulides (executive vice president, M&A deal completion, Royal Dutch Shell). Mw. drs. M.L. Henneman en de heren drs. L.M.L.H.A. Hermans en prof. dr. J.C. Stoof hebben ieder eenmaal een vergadering van de auditcommissie bijgewoond. De auditcommissie vergaderde in het verslagjaar

driemaal, ter voorbereiding van en advisering over de behandeling van de financiële documenten (jaarrekening 2015, begroting 2017, managementletter van EY en de vier- en achtmaandscijfers).

De remuneratiecommissie bestaat uit drs. L.M.L.H.A. Hermans en mw. mr. L.Y. Gonçalves-Ho Kang You, die beiden sociaal beleid in hun portefeuille hebben. De commissie voerde de jaarlijkse functioneringsgesprekken met de leden van het college van bestuur en rapporteerde daarover aan het Stichtingsbestuur. Voor het bezoldigingsbeleid laat het Stichtingsbestuur zich leiden door de bepalingen van de WNT.

De leden van het Stichtingsbestuur zijn aangesloten bij de VTOI. Zij nemen op individuele basis deel aan conferenties en workshops op het terrein van *good governance*.

Drs. P.C.H.M. Holland (voorzitter) en prof. dr. J.C. Stoof maken deel uit van de raad van commissarissen van UCCZ Dekkerswald B.V., een honderd procent dochter van de SKU.

Aanwezigheid bestuursleden bij vergaderingen

	SKU- vergaderingen	Audit- commissie	Commissie O&O	UGV- vergadering	Remuneratie- commissie
Hermans	6/6	1/3	1/3	2/2	1/1
Gonçalves	6/6	–	1/3	–	1/1
Henneman	6/6	1/3	1/3	1/2	–
Holland	6/6	–	–	–	–
Hooymans	–	–	–	–	–
Paulides	6/6	3/3	–	–	–
Stoof	6/6	1/3	3/3	1/2	–

*afwezige leden brengen tevoren hun opmerkingen ter kennis van de voorzitter en de secretaris

Ten slotte

Het Stichtingsbestuur kijkt terug op een bevlogen jaar, waarin op constructieve en waarde(n)volle wijze met het college van bestuur, de faculteitsbesturen, de medewerkers en studenten van de Radboud Universiteit is samengewerkt aan het uiteindelijke doel: de vorming van haar studenten tot gewetensvolle en maatschappelijk betrokken academici die verantwoordelijke posities in willen nemen om van daaruit richting te geven aan de samenleving.

Samenstelling Stichtingsbestuur

Samenstelling bestuur Stichting Katholieke Universiteit 2016	Zittingstermijn tot
Drs. L.M.L.H.A. Hermans (1951, voorzitter)	01-01-2019
Mr. L.Y. Gonçalves-Ho Kang You (1946, vicevoorzitter)	01-07-2017
Drs. M.L. Henneman (1956)	01-07-2018
Drs. P.C.H.M. Holland (1943)	01-01-2018
Dr. C.M. Hooymans (1951)	01-02-2016
Drs. G.B. Paulides (1963)	01-03-2018
Prof. dr. J.C. Stoof (1946)	01-07-2019

Funcies en activiteiten leden Stichtingsbestuur per 31 december 2016

Drs. L.M.L.H.A. Hermans

Funcies

Bezoldigd

- lid Eerste Kamer (tot 2 november 2016)
- voorzitter Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen
- bestuurslid Stichting Instituut Gak
- lid raad van toezicht TMO Fashion Business School

Activiteiten

Bezoldigd

- adviseur Adfiz

Onbezoldigd

- lid raad van advies Stichting Zeldzame Ziekten Fonds (ZZF)
- voorzitter Vrienden van het Nationaal Archief
- ambassadeur Hermitage Amsterdam

Mr. L.Y. Gonçalves-Ho Kang You

Functie

Bezoldigd

- Staatsraad lid Raad van State (tot 1 december 2016)
- bestuurder NL Financial Investments

Activiteit

Onbezoldigd

- voorzitter Stichting Juridische Samenwerking Nederland-Suriname

Drs. M.L. Henneman

Funcies

Bezoldigd

- directeur/eigenaar Maria Henneman Media Management bv, bureau voor strategie en (crisis)communicatie
- directeur/eigenaar Hof van Amstel bv, dressuurstal

Activiteiten

Bezoldigde nevenfuncties

- onderzoekscommissie inzake COR Politie (per 1 december 2016)
- lid raad van advies Baker & McKinsey
- voorzitter commissie ZonMw kennisprogramma Gender & Gezondheid
- lid raad van toezicht Regionale Publieke Omroep

Onbezoldigde nevenfuncties

- bestuurslid stichting Trustfonds Hippische Alliantie Rotterdam
- lid comité van aanbeveling Stichting ParaPaard, onderdeel Fonds Gehandicaptensport
- lid raad van advies Letterenfaculteit Vrije Universiteit Amsterdam cluster Geschiedenis
- lid en oprichter Alliantie Gender en Gezondheid
- member of the Board of Governors, The Netherlands Institute of International Relations Clingendael
- lid raad van advies Anne Frank Stichting

Drs. P.C.H.M. Holland

Activiteiten

Bezoldigd

- lid raad van toezicht Gelre-ziekenhuizen
- lid raad van toezicht Kennisinstituut Mondzorg (KIMo)
- lid adviesraad Kwaliteitsinstituut CVZ

Dr. C.M. Hooymans

Activiteiten

Bezoldigd

- lid raad van commissarissen Rabobank Vallei en Rijn
- lid Centrale Commissie voor de Statistiek (CCS)
- lid raad van toezicht Erasmus Medisch Centrum
- lid raad van toezicht Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Onbezoldigd

- lid raad van toezicht Diabetesfonds
- voorzitter bestuur Stichting Technasium
- voorzitter bestuur Tropenbos International

Drs. G.B. Paulides

Funcies

Bezoldigd

- executive vice president, M&A deal completion, Royal Dutch Shell, Den Haag, Nederland
- directeur Shell Midstream Partners LP (NYSE symbol SHLX), Houston, Texas

Prof. dr. J.C. Stoof

Activiteiten

Onbezoldigd

- lid raad van advies CVON
- lid curatorium bijzondere leerstoel Moleculaire biologie van zenuwweefselregeneratie aan de Vrije Universiteit

Jaarrekening 2016

Inhoud

Jaarrekening 2016	58
1 Geconsolideerde balans per 31 december 2016 (opgesteld na resultaatbestemming)	60
2 Geconsolideerde staat van baten en lasten 2016	60
3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2016	61
4 Toelichting algemeen	62
5 Toelichting op de geconsolideerde balans	69
6 Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten	78
7 Enkelvoudige balans per 31 december 2016 (opgesteld na resultaatbestemming)	87
8 Enkelvoudige staat van baten en lasten 2016	87
9 Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	88
10 Specificatie naar eenheden	93
11 Bestemming exploitatieresultaat en vaststelling en goedkeuring jaarrekening	94
12 Controleverklaring	95

1 Geconsolideerde balans per 31 december 2016 (opgesteld na resultaatbestemming)

bedragen x € 1000,-	31-12-2016	31-12-2015
Activa		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	354.971	342.359
Financiële vaste activa	290	148
Totaal vaste activa	355.261	342.507
Vlottende activa		
Voorraden	292	431
Vorderingen	26.271	19.462
Liquide middelen	102.966	124.268
Totaal vlottende activa	129.529	144.161
Totaal activa	484.790	486.668
Passiva		
Eigen vermogen	294.668	297.187
Voorzieningen	43.270	42.019
Langlopende schulden	2.620	1.126
Kortlopende schulden	144.232	146.336
Totaal passiva	484.790	486.668

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen, zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen. De balans per 31 december 2015 is aangepast. De aanpassing betreft een presentatiewijziging van de tegenwaarde van de Faculteit der Medische Wetenschappen. Dit wordt in hoofdstuk 4 (Toelichting algemeen) onder de punten 'Foutherstel' en 'Financiële vaste activa' nader toegelicht. Verder is de presentatie van de post Voorzieningen voor 2015 en 2016 aangepast. De voorziening projectverliezen is voortaan opgenomen onder het Saldo onderhanden werk onder de post Kortlopende schulden.

2 Geconsolideerde staat van baten en lasten 2016

bedragen x € 1000,-	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2016	2016	2015
Baten			
Rijksbijdragen (excl. werkplaatsfunctie)	286.045	277.272	282.784
College-, cursus-, les- en examengelden	37.664	35.061	36.718
Baten werk i.o.v. derden	172.571	178.993	177.316
Overige baten derden	47.642	49.256	56.328
Totaal baten	543.922	540.582	553.146
Lasten			
Personele lasten	381.607	372.063	376.547
Afschrijvingen	30.192	29.692	30.676
Huisvestingslasten	26.218	21.044	34.484
Overige lasten	105.835	116.524	110.267
Totaal lasten	543.852	539.323	551.974
Saldo baten en lasten	70	1.259	1.172
Financiële baten	203	416	619
Exploitatieresultaat	273	1.675	1.791
Resultaat deelnemingen	5	0	55
Netto resultaat	278	1.675	1.846

De verschillen tussen de realisatie 2016 en de realisatie 2015 worden in hoofdstuk 6 toegelicht. De belangrijkste verschillen ten opzichte van de begroting 2016 betreffen (bedragen x € 1 miljoen):

- Begroot saldo 2016: + 1,7
- Rijksbijdrage totaal hogere bijdrage: € 8,8 miljoen (cao/referentieramingen)
    - Af: compensatie cao-stijging: € 3,9 miljoen (deel verklaring hogere salarislasten)
    - Af: specifieke doelsubsidies: € 1,4 miljoen (besteed/gereserveerd)
    - Per saldo: + 3,5
  - College-, cursus-, les- en examengelden hoger dan begroot: + 2,6
  - De 'Baten werk i.o.v. derden' zijn € 4,7 miljoen lager dan begroot.

Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door een aanpassing van de verantwoordingsmethodiek bij de Faculteit der Medische Wetenschappen (daling van € 8,7 miljoen). Bij de kosten is hetzelfde bedrag aangepast. Er is derhalve geen resultaatteffect

- Personele lasten stijgen exclusief cao-effecten met € 4,9 miljoen. De belangrijkste posten zijn:
  - Extra dotatie voorzieningen WNU, transitievergoeding, jubilea, ziekte (inclusief): - 2,8
  - Lasten reorganisatie ITS: - 1,9
- Niet-begrote reserveringen huisvestingslasten gebouw Mercator III (onder andere klimaatinstallaties, brandwering, legionellabestrijding): - 2,9
- Diverse overige verschillen waaronder overige lasten: +0,1

Resultaat 2016: + 0,3

3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2016

<i>bedragen x € 1000,-</i>	2016	2015
Saldo baten en lasten	70	1.172
Resultaat deelnemingen	5	55
Financieel resultaat	203	619
	278	1.846
Afschrijvingen	28.764	29.089
Mutatie voorzieningen *	1.343	1.100
	30.385	32.035
Mutatie voorraden	138	126
Mutatie vorderingen *	-6.913	-216
Mutatie kortlopende schulden *	1.201	-3.182
	-5.574	-3.272
Kasstroom uit operationele activiteiten	24.811	28.763
Investerings materiële vaste activa *	-48.042	-33.949
Desinvesteringen materiële vaste activa *	2.854	0
	0	830
Ingaande geldstroom financiële vaste activa	0	830
Uitgaande geldstroom financiële vaste activa	-142	-91
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-45.330	-33.210
	1.494	-5
Mutatie langlopende schulden	1.494	-5
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	1.494	-5
Mutatie liquide middelen	-19.025	-4.452
Beginstand liquide middelen **	121.992	128.720
Mutatie liquide middelen	-19.026	-4.452
Eindstand liquide middelen	102.966	124.268

* 2016: na aftrek SNUF (niet meer in consolidatiekring).

** De afschrijvingen en de mutatie voorzieningen zijn exclusief de Faculteit der Medische Wetenschappen, omdat betreffende balansposten van deze faculteit niet separaat in de balans van de universiteit worden opgenomen, terwijl betreffende lasten wel in de staat van baten en lasten van de universiteit worden opgenomen.

Met ingang van 2016 is SNUF niet meer in de consolidatiekring opgenomen. In 2015 is een correctie in de financiële vaste activa doorgevoerd inzake de post 'Tegenwaarde Medische Faculteit Radboudumc'. Deze mutatie wordt toegelicht in paragraaf 5.10.

4 Toelichting algemeen

Rechtspersoon

De Radboud Universiteit Nijmegen maakt samen met het Radboudumc onderdeel uit van de Stichting Katholieke Universiteit te Nijmegen. Het bestuur van de stichting ziet toe op de uitvoering van het geheel van de universitaire en academische ziekenhuistaken. De Stichting Katholieke Universiteit stelt een geconsolideerde jaarrekening op. De Radboud Universiteit is geen afzonderlijke juridische entiteit.

De activiteiten van de Radboud Universiteit betreffen:

- Het verzorgen van wetenschappelijk onderwijs.
- Het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek.
- Het exploiteren van hieraan gerelateerde studentenvoorzieningen en –faciliteiten.

De Radboud Universiteit is gevestigd te Comeniuslaan 4, 6525 HP Nijmegen.
KvK nummer: 41055629.

De universiteit en het Radboudumc zijn onderdelen van de SKU en hebben eigen vormen van bestuur. Het college van bestuur is belast met het bestuur en beheer van de Radboud Universiteit en de raad van bestuur is belast met het bestuur en beheer van het Radboudumc. Via het College voor Bestuurlijke Samenwerking stemmen het college van bestuur van de universiteit en de raad van bestuur van het Radboudumc hun strategisch beleid en hun bedrijfsvoering op elkaar af. Het bestuur van de SKU is belast met het toezicht op het bestuur van de universiteit, onderscheidenlijk op het bestuur van het Radboudumc en op het beheer daarvan. Het Stichtingsbestuur treedt op als raad van toezicht in de zin van de wet voor elk van beide instellingen. Voor een totaalbeeld van de SKU dient derhalve de bij de Kamer van Koophandel gedeponeerde jaarrekening van de SKU te worden geraadpleegd. In deze jaarrekening legt de Radboud Universiteit verantwoording af over het onderwijsgedeelte waarover zij op basis van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO) verplicht verslag dient te leggen.

Jaarrekeningregels

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, Titel 9 Boek 2 BW en hoofdstuk 66o van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving en de stellige uitspraken van de overige hoofdstukken van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de jaarverslaggeving en met de bepalingen van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en ambtelijke sector (WNT).

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. De bedragen in de jaarrekening zijn opgenomen in duizenden euro's tenzij anders is aangegeven. Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen, zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen. De balans per 31 december 2015 is aangepast. De correctie betreft een presentatiewijziging van de tegenwaarde van de Faculteit der Medische Wetenschappen. Dit wordt in hoofdstuk 4 (Toelichting algemeen) onder de punten 'Foutherstel' en 'Financiële vaste activa' nader toegelicht. Verder is de presentatie van de post Voorzieningen voor 2015 en 2016 aangepast. De voorziening projectverliezen is voortaan opgenomen onder het Saldo onderhanden werk onder de post Kortlopende schulden.

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van de universiteit zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Foutherstel

In deze jaarrekening heeft herstel plaatsgevonden van een materiële fout uit voorgaande jaren.

Aard

De Radboud Universiteit heeft in 2016 fouterstel toegepast voor de tegenwaarde van het vermogen van de Faculteit der Medische Wetenschappen (FMW). Deze post vindt zijn oorsprong bij de overdracht van deze faculteit aan het Radboudumc in het kader van de vorming van het Radboudumc in 2001. In dat jaar zijn alle activa en passiva van de medische faculteit overgeheveld naar het Radboudumc, behoudens eigen vermogen en voorzieningen. De FMW is bij de overdracht als financiële vaste activa verwerkt in de jaarrekening van de Radboud Universiteit. Op basis van een nadere analyse op activeringsvereisten in 2016 is geconstateerd dat het actief niet voldoet aan de activeringscriteria van RJ 214 en dient te worden afgeboekt. Deze post was in 2015 opgenomen onder de financiële vaste activa met omschrijving 'Tegenwaarde vermogen Faculteit der Medische Wetenschappen'.

Omvang

Dit betrof tot en met 2015 voor 21,5 miljoen euro de tegenwaarde van reserves van de Faculteit der Medische Wetenschappen. In de beginbalans van de jaarrekening 2016 is deze post afgeboekt met een even grote afboeking in het eigen vermogen. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast. Zie voor een verdere toelichting paragraaf 5.10.

Uiteindelijk blijft een claim bestaan op het overgedragen vermogen van de FMW. Het Radboudumc heeft dit vermogen verantwoord in een bestemmingsreserve. De FMW is vanuit de WHW een faculteit van de Radboud Universiteit. Een afsplitsing van het Radboudumc zou wettelijk betekenen dat de faculteit weer in zakelijk en financieel beheer komt van de Radboud Universiteit. De universiteit heeft dit opgenomen als een niet uit de balans blijkend recht.

4.1 Grondslagen van consolidatie**Consolidatie**

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van de Radboud Universiteit samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover zij overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin de Radboud Universiteit direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enige andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover de Radboud Universiteit een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100 procent in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld. Deelnemingen waarover geen overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend (geassocieerde deelnemingen) worden niet betrokken in de consolidatie.

Wanneer er sprake is van een belang in een joint venture, dan wordt het desbetreffende belang proportioneel geconsolideerd. Van een joint venture is sprake indien als gevolg van een overeenkomst tot samenwerking de zeggenschap door de deelnemers gezamenlijk wordt uitgeoefend.

In de jaarrekening zijn de cijfers van de volgende verbonden partijen meegeconsolideerd:

- Radboud University Holding B.V. (opgericht april 2010) waarin zijn opgenomen:
  - B.V. Campus Radboud Universiteit.
  - Radboud University Participations B.V. (opgericht april 2010) met als deelnemingen:
    - Secmatix B.V. (opgericht december 2014), omvang belang: 21,5 procent.
    - tf2devices B.V. (opgericht 9 december 2009), omvang belang: 51,0 procent.
  - Campus Detachering B.V. (opgericht april 2010).
  - Radboud Beroepsopleiding Advocaten B.V. (opgericht juli 2013), waarin opgenomen het belang in de VOF Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten (opgericht juli 2013), proportioneel voor 52 procent.
- Stichting ter Bevordering van Rechtsgeleerd Onderzoek (SBRO).
- Stichting Steunfonds Juridisch Postdoctoraal Onderwijs (SJPO).

VOF Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten te Amsterdam is aangemerkt als een joint venture. Met de andere vennoot wordt de zeggenschap gezamenlijk uitgeoefend. Het relatieve aandeel van Radboud Beroepsopleiding Advocaten B.V. in de activa, verplichtingen en het resultaat van deze vof is proportioneel in de consolidatie verantwoord.

Buiten de consolidatie blijven, naast geassocieerde deelnemingen, enkele deelnemingen, die afzonderlijk en gezamenlijk van te verwaarlozen betekenis zijn.

Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van deze BV's en nauwe verwanten zijn verbonden partijen. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Een nader overzicht van alle verbonden partijen is opgenomen in paragraaf 9.16: Overzicht verbonden partijen.

Het takenpakket van de Stichting Nijmeegs Universiteitsfonds (SNUF) is eind 2016 teruggebracht tot het beheer van panden voor studentenverenigingen. De invloed en zeggenschap van de Radboud Universiteit in SNUF wordt door alle wijzigingen teruggebracht. De Radboud Universiteit zal SNUF met ingang van 2016 niet meer meeconsolideren in haar jaarrekening aangezien er geen sprake meer is van overheersende zeggenschap.

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Vanaf de overnamedatum worden de resultaten en de identificeerbare activa en passiva van de overgenomen vennootschap opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. De overnamedatum is het moment dat overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend over de desbetreffende vennootschap. De verkrijgingsprijs bestaat uit het geldbedrag of het equivalent hiervan dat is overeengekomen voor de verkrijging van de overgenomen onderneming, vermeerderd met eventuele direct toerekenbare kosten. Indien de verkrijgingsprijs hoger is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva, wordt het meerdere als goodwill geactiveerd onder de immateriële vaste activa. Indien de verkrijgingsprijs lager is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva, wordt het verschil (negatieve goodwill) als overlopende passiefpost opgenomen. De maatschappijen die in de consolidatie betrokken zijn, blijven in de consolidatie opgenomen tot het moment dat zij worden verkocht; deconsolidatie vindt plaats op het moment dat de beslissende zeggenschap wordt overgedragen.

Faculteit der Medische Wetenschappen/Radboudumc

In 1999 is besloten tot inrichting van het Radboudumc, dat bestaat uit de Faculteit der Medische Wetenschappen en het Academisch Ziekenhuis. De bestuurlijke samenwerking en afstemming tussen de raad van bestuur van het Radboudumc en het college van bestuur van de Radboud Universiteit vindt plaats in het College voor Bestuurlijke Samenwerking (CBS). De eindverantwoordelijkheid voor onderwijs en onderzoek ligt bij het college van bestuur. In de jaarrekening zijn de exploitatiecijfers van de Faculteit der Medische Wetenschappen in de staat van baten en lasten opgenomen.

4.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Valutaomrekening

De uit de transacties in vreemde valuta voortvloeiende kosten en opbrengsten, respectievelijk vorderingen en schulden, worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum respectievelijk balansdatum. Koersverschillen worden onder de financiële baten en lasten opgenomen.

Leasing

Er zijn leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, bij derden liggen. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten en risicobeheersing worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen, effecten en schulden, als financiële derivaten verstaan. Voor de grondslagen van de primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. De universiteit heeft geen effecten en geen derivaten.

Ten aanzien van financieringsrisico's geldt dat de Radboud Universiteit:

- Alleen werkzaam is in Nederland en er derhalve geen sprake is van een valutarisico. Buitenlandse studenten betalen in euro's.
- Niet beschikt over effecten en derhalve geen prijsrisico loopt.
- Geen materiële rentedragende vorderingen heeft en derhalve geen rente- en kasstroomrisico loopt.
- Geen significante concentraties van kredietrisico heeft.
- De komende jaren geen liquiditeitsrisico heeft en investeringen uit eigen middelen kan financieren.

Materiële vaste activa

Gebouwen en terreinen

Gebouwen, terreininrichting en wegen worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde minus lineaire afschrijvingen conform de componentenmethode en, indien van toepassing, cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De kosten van herstel en groot onderhoud worden geactiveerd en afgeschreven zodra ze zich voordoen en aan de activeringscriteria is voldaan. De gebouwen, terreininrichting en wegen worden afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur.

Inventaris, apparatuur en informatiesystemen

Inventaris, apparatuur en informatiesystemen worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde en lineair afgeschreven op basis van de verwachte economische levensduur. Een eventuele cumulatieve bijzondere waardevermindering wordt in mindering gebracht op de boekwaarde. Apparatuur waarvan de aanschaf is gefinancierd ten laste van de tweede- en derde-geldstroomsubsidies, wordt in het jaar van aanschaf afgeschreven.

Informatiesystemen worden alleen geactiveerd voor zover het gekochte systemen betreft.

Boekenbezit

Het boekenbezit is niet geactiveerd. De aanschaf wordt als last verantwoord.

Bijzondere waardeverminderingen

De universiteit beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het

actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening, onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoop-overeenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/de kasstroomgenererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzondere waardevermindering van goodwill wordt niet teruggenomen.

Financiële vaste activa

Deelnemingen

De onder de financiële vaste activa opgenomen deelnemingen zijn gewaardeerd tegen de netto vermogenswaarde. De deelnemingen in de balans zijn opgenomen tegen het aandeel van de Radboud Universiteit in de netto vermogenswaarde, vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen vanaf het moment van verwerving. Indien de waarde van de deelneming volgens de vermogensmutatiemethode nihil is geworden, wordt deze methode niet langer toegepast en blijft de deelneming bij ongewijzigde omstandigheden op nihil gewaardeerd. Hierbij worden andere langlopende belangen in de deelneming, die feitelijk worden aangemerkt als een onderdeel van de netto-investering, ook meegenomen.

Indien en voor zover geheel of ten dele voor de schulden van de deelneming wordt ingestaan respectievelijk een feitelijke verplichting bestaat de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening opgenomen. Een vervolgens verkregen aandeel in de winst van de deelneming wordt pas weer verwerkt indien en voor zover het cumulatief niet-verwerkte aandeel in het verlies is ingelopen.

In de staat van baten en lasten wordt het aandeel van de universiteit in het resultaat van de deelnemingen opgenomen. Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen van de groep.

Leningen/vorderingen

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van transactiekosten (indien materieel). Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Tegenwaarde vermogen Faculteit der Medische Wetenschappen

Dit betrof tot en met 2015 voor 21,5 miljoen euro de tegenwaarde van reserves van de Faculteit der Medische Wetenschappen. In de beginbalans van de jaarrekening 2016 is deze post afgeboekt met een even grote afboeking in het eigen vermogen. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast. Zie voor een verdere toelichting paragraaf 5.10.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen vaste verrekenprijzen.

Onderhanden werk

Het onderhanden werk heeft betrekking op projecten die in opdracht van derden worden uitgevoerd en die op balansdatum nog niet gereed zijn. Het onderhanden werk is gewaardeerd tegen de direct toegerekende kosten van arbeid en materiaal met een opslag voor indirecte kosten, tot het maximum van de verwachte externe opbrengsten. Gedeclareerde termijnen worden in mindering gebracht op het onderhanden werk.

Het nettobedrag per onderhanden project wordt verwerkt als actief of als schuld, indien het saldo van het onderhanden project een debet- respectievelijk creditstand vertoont. Ten aanzien van het onderhanden werk wordt, indien noodzakelijk, een voorziening gevormd voor te verwachten tekorten. De projectopbrengsten en projectkosten uit hoofde van het onderhanden project worden als opbrengsten en kosten in de winst-en-verliesrekening naar rato van de verrichte prestatie per balansdatum verwerkt, indien het resultaat van een onderhanden project op betrouwbare wijze kan worden ingeschat (*percentage of completion-methode*). Dit is de hoofdregel. Voor het bepalen van het percentage gereedheid wordt uitgegaan van de gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten.

Als het eindresultaat van een onderhanden project door onzekerheden niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, worden de opbrengsten voorzichtigheidshalve alleen verwerkt in de winst-en-verliesrekening tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald en worden de projectkosten in de winst-en-verliesrekening verwerkt in de periode waarin ze zijn gemaakt (*percentage of completion met zero profit-methode*).

Vorderingen

Vorderingen dienen initieel gewaardeerd te worden tegen de reële waarde en vervolgens tegen de geamortiseerde kostprijs. Daar waar nodig is rekening gehouden met een voorziening voor oninbaarheid. Alle vorderingen hebben een looptijd van ten hoogste een jaar, tenzij anders vermeld.

Liquide middelen

De liquide middelen (kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen) zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Deposito's worden onder liquide middelen opgenomen indien zij in feite – zij het eventueel met opoffering van rentebaten – ter onmiddellijke beschikking staan. Liquide middelen die (naar verwachting) langer dan twaalf maanden niet ter beschikking staan, worden als financiële vaste activa gerubriceerd.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Langlopende schulden

Onder langlopende schulden zijn de schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. Schulden worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde en vervolgens tegen de geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden

Onder de kortlopende schulden zijn schulden opgenomen met een resterende looptijd van ten hoogste één jaar, tenzij anders vermeld. Schulden worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde en vervolgens tegen de geamortiseerde kostprijs.

Algemeen-resultaatbepaling

Bij de bepaling van het resultaat wordt het baten- en lastenstelsel gehanteerd. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. De baten en lasten van de medische faculteit zijn resultaatneutraal opgenomen.

Rijksbijdragen OCW

De rijksbijdragen voor de primaire bekostiging worden ten gunste van het jaar gebracht waarvoor ze ter beschikking zijn gesteld.

Collegegelden

De opbrengsten uit hoofde van collegegelden zijn tijdsevenredig in het boekjaar verantwoord.

Baten werk in opdracht van derden

Hieronder worden de opbrengsten uit niet onder de primaire bekostiging vallend onderwijs verantwoord. Daarnaast worden de baten uit contractonderzoek hier verantwoord. De projectresultaten worden ten gunste of ten laste van de exploitatierekening gebracht, zoveel als mogelijk gedurende de looptijd van het project, tenzij projectonzekerheden een voorzichtiger berekeningswijze vergen. Eventuele voorzienbare verliezen worden in de resultaten verantwoord zodra deze blijken.

Overige baten

De overige baten hebben betrekking op de derde geldstroom (voor zover ze geen betrekking hebben op contractonderwijs en -onderzoek) en zijn naar hun aard nader toegelicht bij de betreffende post in deze jaarrekening.

Kosten

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden ten laste van het resultaat gebracht indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

Personele lasten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

De Radboud Universiteit is aangesloten bij Stichting Pensioenfonds ABP met een toegezegd-pensioenregeling. De Radboud Universiteit heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstak-pensioenfonds, anders dan het voldoen van de toekomstige premies. De universiteit heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De pensioenpremie is ten laste van het resultaat verantwoord. Te betalen premie dan wel de vooruitbetaalde premie per jaareinde wordt als overlopend passief respectievelijk overlopend actief verantwoord.

De opbouw van pensioenen gebeurt op basis van een middelloonregeling. De indexatie van pensioenen is voorwaardelijk. In 2016 zijn de pensioenen niet geïndexeerd.

Het ABP had op 31 december 2016 een dekkingsgraad van 96,6 procent (98,7 procent op 31 december 2015), ruim onder de minimaal vereiste grens van 104,2 procent. Omdat de financiële situatie van het ABP onvoldoende blijft, heeft het fonds dit jaar een nieuw herstelplan ingediend bij de toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB). In het herstelplan beschrijft het pensioenfonds welke maatregelen men gaat nemen om de financiële situatie te herstellen. In het herstelplan van 2016 staat hoe het ABP de financiële situatie in elf jaar tijd kan herstellen. Dit betekent dat eind 2026 de beleidsdekkingsgraad ongeveer 128 procent moet zijn. Dit is in lijn met de nieuwe regels voor pensioenfonds. Heeft het ABP een lagere dekkingsgraad dan 128 procent, dan is er sprake van een tekort. In het herstelplan staan de maatregelen die het bestuur neemt om het tekort weg te werken. Zolang de financiële situatie onvoldoende blijft, moet het ABP ieder jaar een nieuw herstelplan opstellen en indienen bij DNB.

Voor eventuele toekomstige herstellpremies heeft de Radboud Universiteit geen voorziening opgenomen.

Afschrijvingen

Afschrijvingskosten vormen een aparte regel in de winst-en-verliesrekening. Over terreinen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de overige lasten.

Financiële baten en lasten

Renteopbrengsten worden tijdsevenredig in de winst-en-verliesrekening verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost, indien hun bedrag bepaalbaar is en hun ontvangst waarschijnlijk.

Belastingen

De belastingen worden berekend op basis van het verantwoorde resultaat, rekening houdend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet-aftrekbare kosten.

Intercompany transacties

Resultaten uit transacties met en tussen geconsolideerde verbonden partijen worden volledig geëlimineerd. Resultaten uit transacties met en tussen deelnemingen die tegen de netto vermogenswaarde gewaardeerd worden, zijn proportioneel verantwoord.

4.3 Kasstroomoverzicht

Het geconsolideerde kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De waarde van de gerelateerde activa en leaseverplichting zijn in de toelichting van balansposten verantwoord.

VASTE ACTIVA

[illegible]

Afschrijvingstermijnen (onveranderd ten opzichte van 2015)

- Op terreinen wordt niet afgeschreven.
- Investerings in gebouwen worden voor wat betreft het bouwkundige casco afgeschreven in zestig jaar, de afbouw in dertig jaar en de technische voorzieningen in vijftien jaar.
- Renovaties worden afgeschreven op basis van de verwachte economische levensduur (variërend van tien tot dertig jaar).
- Voor terreinvoorzieningen en wegen (waaronder riolering en gas-, water- en elektrische leidingen) geldt een afschrijvingstermijn van dertig jaar.
- Voor sportterreinen en voor technische infrastructuur bedragen de afschrijvingstermijnen respectievelijk tien en vijftien jaar.
- Voor inventaris en apparatuur wordt afgeschreven op basis van de verwachte economische levensduur (variërend van drie tot twintig jaar).
- Voor informatiesystemen bedraagt de afschrijvingstermijn acht jaar.

In de afschrijvingen zijn eenmalige extra afschrijvingen ad € 0,6 miljoen begrepen inzake een elektronenmicroscop.

Gebouwen en terreinen

Op balansdatum is geïnvesteerd in projecten in uitvoering:

<i>x € 1 miljoen</i>	
FdM herhuisvesting Gymnasium	17,0
Tandheelkunde	6,7
FSW instandhouding en nieuwbouw	2,4
Huisvesting HAN	0,7
Berchmanianum	0,6
Diversen	2,7
Totaal	30,1

Gedurende het boekjaar zijn de volgende afgeronde bouwprojecten in gebruik genomen:

<i>x € 1 miljoen</i>	
Tandheelkunde fase I	26,1
Trigon	9,9
Instandhouding Spinoza	0,7
Radboudumc kleine werken 2015	1,1
Diversen	2,4
Totaal	40,2

5.2 Financiële vaste activa

<i>bedragen x € 1000,-</i>	Boekwaarde 01-01-2016	Mutaties		Boekwaarde 31-12-2016
		Investerings 2016	Resultaat 2016	
Deelnemingen	58	0	5	63
		Overige mutaties	Resultaat 2016	
Langlopende lening deelneming	90	85	0	175
Overige leningen		52		52
Totaal financiële vaste activa	148	137	5	290

Het resultaat deelnemingen betreft het aandeel van Radboud University Participations B.V. in tf2devices B.V.

Radboud University Participations B.V. heeft in 2015 een tweetal converteerbare leningen voor in totaal € 86.000 (looptijd tot 1 januari 2020, rente 8 procent) verstrekt aan Secmatix B.V. In 2016 is een aanvullende lening verstrekt van € 75.000. De verschuldigde rente over 2016 over de hierboven genoemde leningen is conform contractuele afspraken toegevoegd aan de hoofdsom van de leningen waardoor de stand ultimo 2016 € 175.000 bedraagt.

De post overige leningen betreft een lening aan een start-up met een resterende looptijd van één jaar en vijf maanden.

VLOTTENDE ACTIVA

5.3 Voorraden

De voorraden betreffen gebruiksgoederen gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van een voorziening voor incurantheid.

5.4 Vorderingen

<i>bedragen x € 1000,-</i>	2016	2015
Debiteuren	6.878	8.123
Kaskorting ministerie	1.476	1.770
Personeel	1.289	1.353
Overige vorderingen	111	-110
<i>Subtotaal</i>	<i>9.754</i>	<i>11.136</i>
Vooruitbetaalde kosten	10.455	4.339
Verstekte voorschotten	39	22
Overige overlopende activa	6.214	4.277
Overlopende activa	16.708	8.638
Voorziening wegens oninbaarheid	-191	-313
Totaal	26.271	19.462
Verloop van Voorziening wegens oninbaarheid		
Stand per 1 januari	-313	-370
Dotatie/onttrekking	121	57
Stand per 31 december	-191	-313

In 2016 is een te hoog voorschot verstrekt aan de Faculteit der Medische Wetenschappen/Radboudumc van € 5,1 miljoen. Het voorschot is begin januari 2017 verrekend. Dit bedrag is in bovenstaande tabel opgenomen onder de Vooruitbetaalde kosten. De Kaskorting ministerie heeft voor € 1,2 miljoen een looptijd langer dan één jaar.

5.5 Liquide middelen

<i>bedragen x € 1000,-</i>	2016	2015
Bank- en girorekeningen	37.938	59.237
Depositorerekeningen	65.000	65.000
Kas	28	31
Totaal	102.966	124.268

De liquide middelen zijn in 2016 met circa € 21 miljoen afgenomen. De deposito's staan ter vrije beschikking.

PASSIVA

5.6 Eigen vermogen

bedragen x € 1000,-	Saldo 31-12-2015	Correctie tegenwaarde Fac. Med. Wet./ Radboudumc	Bijgesteld Saldo 31-12-2015	Mutaties		Saldo 31-12-2016
				Bestemming exploitatiesaldo 2016	Overige mutaties 2016	
<i>Algemene reserve</i>	296.350	-21.504	274.846	2.886		277.732
<i>Bestemmingsreserve publiek</i>						
– Faculteiten	202		202			202
– Overige eenheden	5.060		5.060	-1.725		3.335
	5.262		5.262	-1.725	0	3.537
<i>Bestemmingsfonds publiek</i>						
– Profileringsfonds	3.330		3.330			3.330
– Decentrale arbeidsvoorwaarden	1.378		1.378	-177		1.201
	4.708		4.708	-177	0	4.531
Subtotaal publieke reserves	306.320	-21.504	284.816	984	0	285.800
<i>Bestemmingsreserve privaat</i>						
– Faculteiten	4.563		4.563	718		5.281
– Overige eenheden	7.808		7.808	-1.424	-2.797	3.587
Subtotaal private reserves	12.371	0	12.371	-706	-2.797	8.868
Totaal eigen vermogen	318.691	-21.504	297.187	278	-2.797	294.668

Het resultaat over 2016 is toegevoegd aan het eigen vermogen. Het eigen vermogen bestaat uit de volgende onderdelen:

Algemene reserve

De algemene reserve dient, behalve als weerstandsvermogen, met name ter financiering van de gebouwen, infrastructuur en apparatuur. In 2016 is het bedrag 'Tegenwaarde vermogen Faculteit der Medische Wetenschappen/Radboudumc' ad € 21,5 miljoen in de beginbalans 2016 afgeboekt van de financiële vaste activa en van de algemene reserve. Dit bedrag is voortaan gepresenteerd als een niet uit de balans blijkend recht. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast. Zie voor een nadere toelichting 5.10.

Bestemmingsreserve publiek

Dit betreft met name reserveringen voor toponderzoek (€ 0,9 miljoen) en het botenhuis (€ 2,4 miljoen).

Bestemmingsfonds publiek

Er zijn twee bestemmingsfondsen:

- Profileringsfonds. Dit betreft een centraal fonds voor ondersteuning van studenten die door bijzondere omstandigheden hun studie niet binnen de voorgeschreven tijd kunnen voltooien, bijvoorbeeld door bestuurswerkzaamheden. De gerealiseerde kosten bedragen in 2016 circa € 1,2 miljoen. Omdat de kosten binnen de begroting vallen, is de reserve niet gemuteerd.

In onderstaande tabel is de financiële ondersteuning voor EER- en niet-EER-studenten vanuit het Profileringsfonds gepresenteerd, conform de voorschriften van het ministerie van OCW.

<i>Profileringsfonds</i>	Aangevraagd	Toegekend	Uitgekeerd	Gem. hoogte	Gem. duur in maanden
Vergoedingen 2016					
<i>Tegemoetkoming studievertraging (WHW 7.51, 1^e en 2^e lid)</i>					
Overmacht	79	71	€ 88.504	€ 1.247	4,4
Bestuursbeurzen	968	864	€ 768.833	€ 890	3,4
Toptalenten in sport of cultuur	4	4	€ 8.431	€ 2.108	6,5
Subtotaal 7.51, 1 ^e en 2 ^e lid	1.051	939	865.767		
<i>Ondersteuning vanwege niet voldoen aan nationaliteitsvereiste (WHW 7.51d)</i>					
Beurzen voor inkomende niet-EER-studenten	732	104	€ 554.379	€ 5.331	12,0
Subtotaal 7.51d	732	104	554.379		
Totaal generaal	1.783	1.043	€ 1.420.146		

- Bestemmingsfonds arbeidsvoorwaardengelden. Over de inzet van deze middelen zijn met het lokaal overleg afspraken gemaakt. In 2016 is per saldo € 0,2 miljoen onttrokken aan het fonds.

Bestemmingsreserves privaat

Dit betreft het private deel van het universitair vermogen en is voornamelijk ontstaan uit opbrengsten met betrekking tot contractonderwijs. Door deconsolidatie van SNUF is de reserve in 2016 met € 2,8 miljoen verlaagd. Het negatieve resultaat 'Overige eenheden' vloeit voornamelijk voort uit de beëindiging van de activiteiten van het ITS.

5.7 Voorzieningen

<i>bedragen x € 1000,-</i>	Stand 31-12- 2015	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand 31-12- 2016	Korter dan 1 jaar	Langer dan 1 jaar	Totaal
Personele voorzieningen								
Wachtgeldvoorziening	7.585	4.318	-2.591	0	9.312	3.283	6.029	9.312
Voorziening langdurig zieken	1.320	552	0	0	1.872	1.872	0	1.872
Transitiegelden	1.449	1.785	-1.358	0	1.876	417	1.459	1.876
Reorganisaties en herstructurering	3.210	2.394	-1.396	-265	3.943	2.365	1.578	3.943
Sabbatical leaves/educatief verlof	1.522	227	-77	-306	1.366	158	1.208	1.366
Seniorenregeling	9.135	67	-2.046	0	7.156	1.828	5.328	7.156
Jubilea	2.889	720	-297	0	3.312	172	3.140	3.312
<i>Subtotaal</i>	<i>27.110</i>	<i>10.063</i>	<i>-7.765</i>	<i>-571</i>	<i>28.837</i>	<i>10.095</i>	<i>18.742</i>	<i>28.837</i>
Overige voorzieningen								
Sloopkosten/asbestverwijdering	8.658	736	-998	-100	8.296	2.391	5.905	8.296
Overige voorzieningen	1.172	39	-211	0	1.000	1.000	0	1.000
Voorzieningen huisvesting overig	5.079	2.500	-2.233	-209	5.137	3.819	1.318	5.137
<i>Subtotaal</i>	<i>14.909</i>	<i>3.275</i>	<i>-3.442</i>	<i>-309</i>	<i>14.433</i>	<i>7.210</i>	<i>7.223</i>	<i>14.433</i>
Totaal	42.019	13.338	-11.207	-880	43.270	17.305	25.965	43.270

De aansluiting van de staat van baten en lasten met de mutaties in de balanspost Voorzieningen is als volgt:

Paragraaf 6.5 Personele lasten: € 9,5 miljoen
 Paragraaf 6.7 Huisvestingslasten: € 2,9 miljoen
 Paragraaf 6.8 Overige lasten: € 0,0 miljoen
 Totaal in exploitatie: € 12,4 miljoen (dotaties € 13,3 -/- vrijval € 0,9 miljoen)

Personele voorzieningen**WNU (Werkloosheidsregeling Nederlandse Universiteiten)**

De voorziening WNU (voorheen wachtgelden) omvat de verplichtingen uit hoofde van de WNU. Er is geen rekening gehouden met toekomstige instroom.

Langdurig zieken

Deze voorziening is getroffen ter afdekking van toekomstige uitgaven in verband met per balansdatum bekende langdurige ziektegevallen.

Transitievergoeding

De voorziening is gevormd voor de uit de nieuwe regelgeving (Wet werk en zekerheid) voortvloeiende verplichtingen. Vanaf 1 juli 2015 is de werkgever verplicht om bij het einde van iedere arbeidsovereenkomst die tenminste twee jaar heeft geduurd, een transitievergoeding aan de werknemer te betalen.

Reorganisatie en herstructurering

Dotaties aan deze voorziening vinden plaats betreffende de door eenheden voorgestelde, aan medewerkers bekendgemaakte en door het college van bestuur goedgekeurde herstructurerings en reorganisaties. Onttrekkingen vinden plaats op basis van deze goedgekeurde plannen.

Sabbatical leaves/educatief verlof

Deze voorziening beoogt de afdekking van gemaakte afspraken over toekomstige sabbatical leaves en toekomstig educatief verlof van decanen en leden van het college van bestuur.

Seniorenregelingen

De voorziening seniorenregelingen is gevormd voor medewerkers die gebruikmaken van de cao-regelingen voor senioren. De voorziening is per individuele werknemer bepaald, waarbij de toekomstige uitkering contant is gemaakt. Hierbij is een rekenrente gehanteerd van 0,30 procent (2015: 0,60 procent). Daarnaast is, evenals voorgaand jaar, rekening gehouden met een indexering van 2,5 procent en een kans van vertrek, overlijden en arbeidsongeschiktheid (gecombineerd in totaal 0,75 procent).

De regeling is per 31 december 2013 beëindigd voor nieuwe deelname, maar bestaande deelnemers behouden hun rechten. De voorziening neemt de eerstkomende jaren sterk af en zal over vijf jaar nog circa € 1 miljoen bedragen. Over tien jaar zal de voorziening geheel zijn ingezet.

Jubilea

Deze voorziening dient ter afdekking van toekomstige werkgeversverplichtingen ten aanzien van beloningen in het kader van een langdurig dienstverband (jubilea). De voorziening is per individuele werknemer bepaald, waarbij de toekomstige uitkering contant is gemaakt tegen een rekenrente van 0,5 procent (2015: 1,39 procent). Daarnaast is, evenals voorgaand jaar, rekening gehouden met een indexering van 2,5 procent.

Overige voorzieningen***Sloopkosten/asbestverwijdering***

Dit betreft een voorziening voor sloopkosten en asbestverwijdering verbonden aan gebouwen waarvoor besloten is dat ze gesloopt zullen worden (al dan niet in relatie tot nieuwbouw).

Overige voorzieningen

Dit betreft met name voorzieningen die gevormd zijn voor kosten die gemoeid zijn met niet-voldoende functionerende klimaatinstallaties, incidenteel achterstallig onderhoud en maatregelen inzake brandwerende scheidingen en legionellabestrijding.

Schulden**5.8 Langlopende schulden**

<i>bedragen x € 1000,-</i>	Bedrag lening 01-01-2016	Aangegane leningen o/g 2016	Aflossingen 2016	Bedrag boekwaarde 31-12-2016
Lening Parochie van de Heilige Geest/Bisdom 's-Hertogenbosch	1.126	0	0	1.126
Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	0	0	0	1.494
Totaal	1.126	0	0	2.620

Lening Parochie van de Heilige Geest/Bisdom 's-Hertogenbosch

De langlopende schuld betreft voornamelijk een renteloze eeuwigdurende lening van de Parochie van de Heilige Geest/Bisdom 's-Hertogenbosch ad € 1,1 miljoen. Deze lening is ontstaan naar aanleiding van de verkoop van de Studentenkerk in 2008. Als voorwaardelijke terugbetalingsverplichting is gesteld dat de middelen moeten worden ingezet voor de instandhouding van de Studentenkerk.

Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN)

Dit betreft het langlopende deel van een per saldo rentedragende schuld aan de HAN en is opgebouwd uit een te ontvangen bedrag ter compensatie van afboeking op vastgoed en vooruitontvangen huurbedragen.

Deze per saldo positie zal in 2019 worden afgelost.

5.9 kortlopende schulden

<i>bedragen x € 1000,-</i>	2016	2015
Onderhanden werk/halffabricaat	-183.396	-193.722
Gedeclareerde termijnen	230.046	245.620
Saldo onderhanden werk	46.650	51.898
Te betalen partners coördinatieprojecten	20.182	17.454
Crediteuren	15.071	18.322
Omzetbelasting	2.058	-1.560
Loonheffing	15	84
Premies sociale verzekeringen	-93	-87
Vennootschapsbelasting	0	0
Schulden aan belastingen/premies	1.980	-1.563
Schulden aan pensioenpremies	-8	-8
Overige kortlopende schulden	4.252	5.376
Vakantiegeld en -dagen	22.224	22.445
Vooruitontvangen doelsubsidies OCW	1.617	1.486
Vooruitontvangen college- en les gelden	15.848	13.013
Vooruitontvangen termijnen	16.416	17.913
Overlopende passiva	56.105	54.857
Totaal kortlopende schulden	144.232	146.336

Saldo onderhanden werk

Het saldo onderhanden werk betreft de directe en indirecte kosten van lopende en nog niet afgesloten projecten. Gedeclareerde termijnen zijn hierop in mindering gebracht.

<i>bedragen x € 1000,-</i>	2016			2015		
	Onder- handen werk	Gedecla- reerde termijnen	Saldo	Onder- handen werk	Gedecla- reerde termijnen	Saldo
OHW > termijnen	-62.696	51.334	-11.362	-80.170	67.053	-13.117
OHW < termijnen	-120.700	178.712	58.012	-113.552	178.567	65.015
Totaal	-183.396	230.046	46.650	-193.722	245.620	51.898

Te betalen partners coördinatieprojecten

Indien de universiteit penvoerder is in onderzoeksprojecten in consortiumverband worden de vooruitontvangen subsidiebedragen naar rato van de projectuitvoering doorbetaald aan andere partners, veelal andere universiteiten. Deze bedragen lopen niet via de resultatenrekening.

Crediteuren

Onder de crediteuren zijn verplichtingen opgenomen die betrekking hebben op het Radboudumc, met een totale omvang van € 1,1 miljoen.

Doelsubsidies OCW*Aflopend per ultimo verslagjaar*

	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Saldo 01-01-16	Ontvangen in verslagjaar	Kosten in verslagjaar	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten 31-12-2016*	Te verrekenen ultimo verslagjaar
	kenmerk	datum							
Sirius Masterfase	705AO-2529	18-11-2010	1.492	592	0	0	1.492	900	592
Totaal			1.492	592	0	0	1.492	900	592

Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing*	Saldo 01-01-16	Ontvangen in verslagjaar**	Kosten in verslagjaar	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten 31-12-2016*	Saldo ontvangsten en bestedingen
	kenmerk	datum							
Begeleiding startende leraren/	BSL 2013 019/	03-12-2013	1.200	894	486	355	1.810	785	1.025
Professionele leergemeenschappen	PLG 2013 019	02-12-2013							
Totaal			1.200	894	486	355	1.810	785	1.025
Totaal doelsubsidies			2.692	1.486	486	355	3.302	1.685	1.617

* De bestedingen inzake Sirius zijn voor 50 procent opgenomen in verband met de eigen bijdrage van 50 procent.

** Het bedrag van de toewijzing betreft conform de toewijzingsbrieven de vaste voet ad € 1.200.000. Het bedrag van de ontvangsten ad € 1.810.000 betreft de vaste voet alsmede de vergoeding voor de variabele kosten.

Overlopende passiva

De post 'Vooruitontvangen termijnen' bevat onder andere een vooruitontvangen bedrag inzake de beroepsopleiding advocaten ad € 2,9 miljoen.

5.10 Niet in de balans opgenomen regelingen**Financieringsovereenkomst Radboudumc**

Het Radboudumc heeft een financieringsovereenkomst afgesloten met de bank. De financieringsfaciliteit heeft een totale omvang van € 540 miljoen. Op de financiering is door de Stichting Katholieke Universiteit zekerheid verstrekt in de vorm van een bankhypotheekrecht op alle grond en opstallen voor een bedrag van € 840 miljoen. Dat betreft de grond en opstallen die zijn toegeschreven aan het ziekenhuisdeel van het Radboudumc. Daarnaast heeft de bank eerste pandrecht op roerende activa en vorderingen van het Radboudumc. Ultimo 2016 is van bovengenoemde financieringsfaciliteit € 450 miljoen aangewend.

De financieringsovereenkomst bevat een aantal financiële convenanten ten aanzien van de solvabiliteit en het resultaat. De solvabiliteit wordt beoordeeld voor de Stichting Katholieke Universiteit als geheel. Het eigen vermogen en het balanstotaal van de Radboud Universiteit worden daarbij meegenomen in de berekening. In 2016 hebben de Stichting Katholieke Universiteit en het Radboudumc aan deze convenanten voldaan.

Rechten inzake Faculteit der Medische Wetenschappen/Radboudumc

Het Radboudumc heeft sinds 2001 het beheer van de medische faculteit overgedragen gekregen van de Radboud Universiteit. De Radboud Universiteit heeft de activa en passiva en het daarbij behorende facultaire vermogen overgedragen. Ultimo 2015 had dit een waarde van € 21,5 miljoen. Het Radboudumc heeft in zijn balans dit bedrag geormerkt opgenomen als 'Eigen vermogen onderwijs & onderzoek'. Mocht de medische faculteit worden ontvlochten uit het Radboudumc en weer worden ingebed in de universiteit, dan zal het vermogen weer terugvloeien naar de Radboud Universiteit. De presentatie als een niet uit de balans blijkend recht, met een omvang van € 21,5 miljoen ultimo 2016, is conform de wettelijke verslagleggingsregels.

Verplichtingen nieuwbouwprojecten

De per balansdatum niet uit de balans blijken contractueel aangegane verplichtingen inzake nieuwbouwprojecten hebben een omvang van € 21,3 miljoen (voor de jaren 2017-2021).

Overige verplichtingen inkoopcontracten

Met betrekking tot overige inkoopcontracten (waaronder onderhoud, schoonmaak en cetera) zijn verplichtingen aangegaan ad circa € 22,1 miljoen voor de jaren 2017-2021.

Stichting Studenten Huisvesting Nijmegen (SSH&)

De Radboud Universiteit staat garant voor de 'afname' van 79 zelfstandige wooneenheden op de campus ten behoeve van de tijdelijke huisvesting van (buitenlandse) gasten, (gast)docenten en onderzoekers. Deze garantstelling is afgegeven aan de SSH& en beloopt jaarlijks maximaal € 639.000.

Lease-/licentieovereenkomsten

In het kader van de normale bedrijfsvoering heeft de Radboud Universiteit voorts huur- en leaseovereenkomsten en licentieovereenkomsten afgesloten. De verplichtingen inzake huur van multifunctionals bedragen € 339.000 tot en met eind 2018.

Garantie startende ondernemers

Per 31 december 2016 zijn 61 leningdelen (totaalbedrag: € 3,2 miljoen) door de Rabobank via de KERN-raad verstrekt aan startende ondernemers. De openstaande hoofdsom bedraagt per balansdatum € 1,15 miljoen. De leningen hebben een looptijd van acht jaar. Financiering geschiedt gedeeltelijk via bijdragen van derden en een subsidieregeling van het ministerie van Economische Zaken. De Radboud Universiteit staat garant voor het volledige bedrag.

Aansprakelijkheid fiscale eenheid omzetbelasting

De Radboud Universiteit vormt een fiscale eenheid met de aan de Stichting Katholieke Universiteit verbonden dochtermaatschappijen. Alle rechtspersonen binnen deze eenheid zijn hoofdelijk aansprakelijk voor elkaars omzetbelastingsschulden.

6 Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten**6.1 Rijksbijdragen**

<i>bedragen x € 1000,-</i>	2016	2015
Rijksbijdrage OCW (incl. werkplaatsfunctie)	366.774	359.519
Rijksbijdrage academisch ziekenhuis	-79.921	-76.735
Doelsubsidies in rijksbijdrage	-808	
	286.045	282.784

De rijksbijdrage 2016 is ten opzichte van 2015 met € 3,2 miljoen toegenomen. Dit betreft met name een saldo van:

- de toename voor loonbijstelling, de toegenomen referentieraming, de middelen uit hoofde van het Nationaal onderwijsakkoord en de oploop van de prestatiebekostiging;
- de afname van de promotiecomponent en de verdere oploop van OCW-kortingen.

Daarnaast zijn er middelen toegewezen voor specifieke programma's. In het jaarverslag zijn de mutaties nader gespecificeerd in de paragraaf 'Financieel beeld 2016 inclusief continuïteitsparagraaf'. De rijksbijdrage academisch ziekenhuis wordt na ontvangst onverwijld overgemaakt aan het Radboudumc.

6.2 Collegegelden

De toename van het studentenaantal (van 19.309 naar 19.899) alsmede een trendmatige verhoging van het collegegeld hebben geleid tot een stijging van de collegegelden van € 36,7 miljoen in 2015 tot € 37,7 miljoen in 2016.

6.3 Baten werk in opdracht van derden O&O

Onder de baten werken voor derden worden de opbrengsten van activiteiten van onderwijs en onderzoek verantwoord. Deze opbrengsten betreffen de volgende activiteiten en opdrachtgevers.

bedragen x € 1000,-	2016	2015
Contractonderwijs	32.779	29.762
Contractonderzoek		
Internationale organisaties	28.224	32.748
Nationale overheden	6.837	9.771
NWO	47.450	46.580
KNAW	663	575
Overige non-profitorganisaties	32.639	33.093
Collectebusfondsen	10.146	9.172
Bedrijven	13.833	15.615
	139.792	147.554
Totaal	172.571	177.316

De afname van de totale baten werk in opdracht van derden O&O met € 4,7 miljoen komt vooral door de afname bij internationale organisaties en nationale overheden, met name bij de medische faculteit (totaal +/- € 4,1 miljoen).

6.4 Overige baten derden

bedragen x € 1000,-	2016	2015
Externe dienstverlening	7.613	6.667
Sponsoring	75	220
Verhuur	3.778	3.552
Bijdragen	2.934	2.236
Parkeergelden	818	791
Schenking	2.621	2.833
Externe dienstverlening aan Radboudumc	2.210	11.062
Detachering personeel	3.125	3.398
Diversen	7.806	9.026
Restauratieve dienstverlening	5.045	4.644
Opbrengsten Radboud Sportcentrum	3.474	3.319
Patiëntenzorg tandheelkunde en geneeskunde	8.143	8.580
Totaal overige baten	47.642	56.328

De post 'Externe dienstverlening' betreft met name dienstverlening van het Cluster Facilitair (onder andere ICT-diensten, doorbelastingen kosten aan SSH& en HAN), management- en beheersvergoedingen, gebruik van apparatuur door derden, alsmede opbrengsten inzake congressen, leergangen en studiedagen.

De post 'Externe dienstverlening aan Radboudumc' daalt sterk door een resultaatneutrale wijziging in de systematiek van toerekening van baten en lasten. De baten uit de interne dienstverlening vanuit de medische faculteit aan het Radboudumc voor met name de Health Academy en het Centraal Dieren Laboratorium zijn vanaf 2016 niet meer meegenomen. In 2015 betrof dit € 8,7 miljoen. Het resterende bedrag ad € 2,2 miljoen betreft de omzet van eenheden van de Radboud Universiteit aan het Radboudumc.

De post 'Diversen' betreft onder meer bijdragen van de HAN inzake de opleiding Mondzorgkunde, bijdragen aan leerstoelen, verkoop van boeken en dictaten, bijdragen voor vaccinaties, verkopen van de campuswinkels, subsidies en projectopbrengsten die geen betrekking hebben op onderwijs en onderzoek.

6.5 Personele lasten

bedragen x € 1000,-	2016			2015		
	Exclusief Faculteit Med. Wet.	Faculteit Med. Wet./ Radboudumc	Totaal	Exclusief Faculteit Med. Wet.	Faculteit Med. Wet./ Radboudumc	Totaal
Bruto lonen en salarissen	186.489	89.574	276.063	187.798	89.712	277.509
Sociale lasten	22.248	10.457	32.705	21.524	10.473	31.998
Pensioenlasten	22.919	11.692	34.611	23.922	11.710	35.632
Lonen en salarissen	231.656	111.723	343.379	233.244	111.895	345.139
Dotatie/vrijval personele voorzieningen	9.492	0	9.492	2.721	1.054	3.776
Personeel niet in loondienst	12.377	2.689	15.066	12.097	2.693	14.789
Overige personele lasten	5.551	8.119	13.670	4.689	8.155	12.843
Overige personele lasten	27.420	10.808	38.228	19.507	11.902	31.408
Totaal personele lasten	259.076	122.531	381.607	252.751	123.797	376.547
Mutatie t.o.v. 2015	6.325	-1.266	5.060			

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Bruto lonen en salarissen

De bruto lonen en salarissen zijn ten opzichte van 2015 met € 1,4 miljoen afgenomen. Dit betreft:

- Radboud Universiteit: afname € 1,3 miljoen:
  - aantal fte's: 79 lager - € 4,3 miljoen
  - onttrekkingen * - € 4,0 miljoen
  - subtotaal - € 8,3 miljoen
  -
  - cao-stijging: 2,63 procent € 5,0 miljoen
  - periodieken € 2,0 miljoen
  - subtotaal € 7,0 miljoen
  - per saldo - € 1,3 miljoen

* Betreft presentatiewijziging. Met ingang van 2016 worden de uitbetaalde vergoedingen voor senioren-regelingen, jubilea en transitievergoeding rechtstreeks ten laste van de betreffende voorziening gebracht. Dit heeft tot gevolg een verschuiving tussen de bruto lonen en salarissen en de overige personeelskosten. Hierdoor is de dotatie van de voorzieningen, die onderdeel vormt van de overige personele lasten, hoger geworden.

- Faculteit der Medische Wetenschappen: afname € 0,1 miljoen.

Belangrijkste posten zijn:

- aantal fte's: 21 lager - € 1,1 miljoen
- cao-stijging + € 0,9 miljoen
- overig + € 0,1 miljoen
- per saldo - € 0,1 miljoen

Sociale lasten

De toename van de sociale lasten ad € 0,7 miljoen wordt vrijwel geheel verklaard door de stijging bij de Radboud Universiteit exclusief medische faculteit ad € 0,7 miljoen. De premiedruk stijgt bij de Radboud Universiteit exclusief medische faculteit van 11,5 naar 11,9 procent. Bij de Faculteit der Medische Wetenschappen blijft de premiedruk op het niveau van 11,7 procent.

Pensioenlasten

De daling van de pensioenlasten ad € 1,0 miljoen wordt vrijwel geheel verklaard door de daling bij de Radboud Universiteit exclusief medische faculteit ad € 1,0 miljoen. De pensioenpremie daalt bij de eenheden universiteit (exclusief medische faculteit) van 12,7 naar 12,3 procent. Bij de Faculteit der Medische Wetenschappen blijven de kosten per saldo (cao-stijging minus minder fte's) op hetzelfde niveau van 13,1 procent.

Personeel niet in loondienst

De kosten van personeel niet in loondienst nemen met € 0,3 miljoen toe, voornamelijk bij de Radboud Universiteit exclusief medische faculteit.

Dotatie/vrijval personele voorzieningen

Deze post ad € 9,5 miljoen betreft met name dotaties aan de wachtgeldvoorziening (€ 4,3 miljoen), transitievergoeding (€ 2,1 miljoen), reorganisaties (€ 1,8 miljoen) en jubilea (€ 0,8 miljoen).

Overige personele lasten

Deze lasten zijn met € 0,7 miljoen toegenomen. Dit betreft met name kosten bij de Faculteit der Managementwetenschappen, de Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica en de Faculteit der Sociale Wetenschappen.

Bezoldiging college van bestuur/Stichtingsbestuur

Het fiscaal loon en de toekomstige beloningen (pensioenpremie werkgeversgedeelte) van de leden van het college van bestuur bedragen:

bedragen x € 1000,-	2016		2015	
	Fiscaal loon	Pensioen-premie werkgever	Fiscaal loon	Pensioen-premie werkgever
Prof. dr. G.J.M. Meijer	208	17	207	18
Prof. dr. J.H.J.M van Krieken	98	10	-	-
Mevr. drs. W.L.M. de Koning-Martens	189	16	187	17
Totaal	495	43	394	35

Eind 2014 heeft het Stichtingsbestuur het bezoldigingsgebouw voor het college van bestuur – binnen de kaders van de WNT – herzien. Per 1 januari 2015 is de pensioenvorming boven 100.000 euro wettelijk afgetopt, waardoor de werkgeverslasten inzake de pensioenpremie zijn gedaald. Het Stichtingsbestuur heeft de leden van het college van bestuur hiervoor gecompenseerd met inachtneming van de per 1 januari bestaande bezoldigingsafspraken binnen de geldende WNT-normering.

Vergoedingen leden Stichtingsbestuur

Het Stichtingsbestuur SKU (Stichting Katholieke Universiteit) houdt overeenkomstig de statuten separaat toezicht op de Radboud Universiteit en het Radboudumc. De Radboud Universiteit en het Radboudumc kennen op grond van de statuten een eigen bestuur, stellen ieder afzonderlijk een jaarrekening op, en de invulling van de toezichthoudende rol is strikt gescheiden.

In artikel 2.2 lid 1 WNT is bepaald dat partijen met betrekking tot de leden, onderscheidenlijk voorzitters, van de hoogste toezichthoudende organen van een rechtspersoon of instelling als bedoeld in artikel 1.2, onderdelen f, g en h en artikel 1.3, geen bezoldiging overeenkomen die per kalenderjaar meer bedraagt dan 10 procent respectievelijk 15 procent van de voor de rechtspersoon of instelling geldende norm. Art. 1.3 van de WNT bepaalt dat de artikelen 2 en 4 van toepassing zijn op de in bijlage 1 bij de WNT opgenomen rechtspersonen of instellingen.

In de bijlage bij de WNT worden onder de kop 'Ministerie van OCW' de instellingen genoemd als bedoeld in artikel 1.2 onderdeel a van de WHW, jo. art. 1.8 WHW, jo. de bijlage bij de WHW, waarin de bekostigde instellingen zijn opgesomd, waaronder 'de bijzondere universiteit te Nijmegen, uitgaande van de Stichting Katholieke Universiteit'. In bijlage 1 bij de WNT wordt onder de kop 'Ministerie van VWS' genoemd '(...) de toegelaten instellingen, waaronder de academische ziekenhuizen.' Uit de bijlage blijkt dat de Radboud Universiteit respectievelijk het Radboudumc op andere gronden onder de WNT valt. Hieruit volgt derhalve dat de Radboud Universiteit en het Radboudumc als onderscheiden instellingen worden aangemerkt.

De SKU concludeert dat er twee afzonderlijke instellingen zijn binnen één rechtspersoon, met individuele bezoldigingsmaxima die zijn neergelegd in de ministeriële regelingen van respectievelijk het ministerie van OCW en het ministerie van VWS. De toezichthouders ontvangen van de Radboud Universiteit en van het Radboudumc een bezoldiging. In de onderstaande tabel zijn de bezoldigingen die ten laste komen van de Radboud Universiteit verantwoord.

Leden Stichtingsbestuur <i>bedragen x € 1,-</i>	2016	2015
Drs. L.M.L.H.A. Hermans	17.500	15.500
Drs. G.B. Paulides	13.750	11.375
Mw. mr. L.Y. Gonçalves-Ho Kang You	15.500	13.375
Mw. dr. C.M. Hooymans	1.146	11.375
Prof. dr. J.C. Stoof	13.750	11.375
Mw. drs. M.L. Henneman	13.750	11.375
Drs. P.C.H.M. Holland	13.750	11.375
	89.146	85.750

Toelichting WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) heeft een grens van € 179.000. Het normenkader rondom de WNT is bekrachtigd in het Besluit van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 18 december 2015, nr. 2015-0000734306, houdende vaststelling van beleidsregels inzake de toepassing van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector met ingang van 1 januari 2016. Op de bezoldiging van mw. De Koning en prof. Meijer is het overgangsrecht WNT van toepassing; de met hen gesloten arbeidsovereenkomsten dateren van vóór de inwerkingtreding van de WNT-2.

Bezoldiging van topfunctionarissen

Naam	Functie	(Fictieve) dienst-betrekking	Jaar	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkosten-vergoedingen	Voorzieningen beloningen betaalbaar en op termijn	Totale bezoldiging
Prof. dr. G.J.M. Meijer	Voorzitter college van bestuur	ja	2016	1/1 - 31/12	1	213.530	o	16.944	230.474
			2015	1/1 - 31/12	1	212.622	o	17.852	230.474
Prof. dr. J.H.J.M van Krieken	Rector magnificus	ja	2016	19/5 - 31/12	1	100.953	o	9.720	110.673
			2015						
Mevr. drs. W.L.M. de Koning-Martens	Vicevoorzitter college van bestuur	ja	2016	1/1 - 31/12	1	193.700	o	16.300	210.000
			2015	1/1 - 31/12	1	192.649	o	17.351	210.000
Prof. mr. S.C.J.J. Kortmann	Hoogleraar, voorheen rector magnificus	ja	2016	1/1 - 31/12	1	147.206	o	15.103	162.309
			2015	1/1 - 31/12	1	139.926	o	11.920	151.846
Prof. dr. T.H.L.M. Engelen	Hoogleraar, voorheen rector magnificus	ja	2016	1/1 - 31/12	1	148.161	o	5.418	153.579
			2015	1/1 - 31/12	1	202.588	o	17.412	220.000
Hoogleraar, marktconforme beloning	Overige functionaris	ja	2016	1/1 - 31/12	0,2	42.544	o	3.285	45.829
			2015	1/1 - 31/12	0,2	38.949	o	3.582	42.531

Toezichthoudende topfunctionarissen

Naam	Functie	(Fictieve) dienst-betrekking	Jaar	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkosten-vergoedingen	Voorzieningen beloningen betaalbaar en op termijn	Totale bezoldiging
Drs. L.M.L.H.A. Hermans	Voorzitter Stichtingsbestuur	Nee	2016	1/1 - 31/12	nvt	17.500	o	o	17.500
			2015	1/1 - 31/12	nvt	15.500	o	o	15.500
Mw. mr. L.Y. Gonçalves-Ho Kang You	Vicevoorzitter Stichtingsbestuur	Nee	2016	1/1 - 31/12	nvt	15.500	o	o	15.500
			2015	1/1 - 31/12	nvt	13.375	o	o	13.375
Drs. G.B. Paulides	Lid	Nee	2016	1/1 - 31/12	nvt	13.750	o	o	13.750
			2015	1/1 - 31/12	nvt	11.375	o	o	11.375
Mw. dr. C.M. Hooymans	Lid	Nee	2016	1/1 - 31/1	nvt	1.146	o	o	1.146
			2015	1/1 - 31/12	nvt	11.375	o	o	11.375
Prof. dr. J.C. Stoof	Lid	Nee	2016	1/1 - 31/12	nvt	13.750	o	o	13.750
			2015	1/1 - 31/12	nvt	11.375	o	o	11.375
Mw. drs. M.L. Henneman	Lid	Nee	2016	1/1 - 31/12	nvt	13.750	o	o	13.750
			2015	1/1 - 31/12	nvt	11.375	o	o	11.375
drs. P.C.H.M. Holland	Lid	Nee	2016	1/1 - 31/12	nvt	13.750	o	o	13.750
			2015	1/1 - 31/12	nvt	11.375	o	o	11.375

Overzicht declaraties en facturen leden college van bestuur verslagjaar 2016

Het overzicht inzake de declaraties en facturen van bestuursleden is opgesteld conform de richtlijn zoals opgenomen in de brief van het ministerie van OCW d.d. 25 november 2011.

Bedragen x € 1	Prof. dr. G.J.M. Meijer voorzitter	Drs. W.L.M. de Koning-Martens vicevoorzitter	Prof. dr. J.H.J.M. van Krieken rector magnificus vanaf 19-05-2016
Representatiekosten	652	85	242
Vaste onkostenvergoeding	2.400	2.400	1.484
Reiskosten binnenland	19.477	20.273	12.750
Reiskosten buitenland	6.307	3.209	-
Overige kosten	-	-	5.506
Totaal	28.836	25.967	19.982

Aantal fte's

De fte's zijn inclusief het personeel van de Faculteit der Medische Wetenschappen waarvoor bij het OBP (ondersteunend en beheerspersoneel) en een deel van het WP (wetenschappelijk personeel) verdeelsleutels zijn gehanteerd. Ook de personele kosten van deze faculteit zijn in de cijfers van de Radboud Universiteit opgenomen. Er zijn geen medewerkers in dienst van buitenlandse vestigingen en/of buitenlandse deelnemingen.

Exclusief						
FMW			FMW		Totaal	
2016	fte's	%	fte's	%	fte's	%
WP	1.757	54%	1.007	61%	2.764	56%
OBP	1.523	46%	634	39%	2.157	44%
totaal	3.280	100%	1.641	100%	4.921	100%

2015	fte's	%	fte's	%	fte's	%
WP	1.831	55%	1.037	62%	2.868	57%
OBP	1.528	45%	625	38%	2.153	43%
totaal	3.359	100%	1.662	100%	5.021	100%

verschil	fte's	%	fte's	%	fte's	%
WP	-74	-1%	-30	-1%	-104	-1%
OBP	-5	1%	9	1%	4	1%
totaal	-79	0%	-21	0%	-100	0%

De daling (met 100 fte) is voornamelijk bij de Radboud Universiteit (79 fte) en in mindere mate bij de Faculteit der Medische Wetenschappen (21) te zien.

Voor de afname van het aantal promovendi (29) en onderzoekers (54) bij het wetenschappelijk personeel veroorzaakt de daling in het totaal aantal fte's (74) bij de Radboud Universiteit exclusief medische faculteit.

De omvang van het ondersteunend en beheerspersoneel bij de Radboud Universiteit exclusief medische faculteit daalt met 5. Dit betreft met name de beëindiging van activiteiten van het ITS (-31 fte) en de toename van de directe onderwijs- en onderzoeksondersteuning met 22 fte.

6.6 Afschrijvingen

bedragen x € 1000,-	2016	2015
Gebouwen	21.907	22.756
Inventaris en apparatuur	6.681	6.219
Informatiesystemen en overig	176	119
Subtotaal	28.764	29.094
O&O Radboudumc	1.428	1.582
Materiële vaste activa	30.192	30.676

In de afschrijvingen zijn begrepen eenmalige extra afschrijvingen ad € 0,6 miljoen inzake een elektronenmicroscop. In 2015 bedroegen de eenmalige extra afschrijvingen ad € 1,5 miljoen inzake de STM-facility (trillingsarm lab).

6.7 Huisvestingslasten

bedragen x € 1000,-	2016	2015
Huur	907	830
Verzekeringen	553	572
Energie en water	5.123	5.811
Schoonmaakkosten	6.096	6.453
Heffingen	3.250	3.180
Overige huisvestingslasten*	4.087	6.251
Uitbestede diensten aan derden*	3.275	4.841
Dotatie/vrijval voorziening sloopkosten/asbestverwijdering	636	3.696
Dotatie/vrijval voorzieningen huisvesting overig	2.291	2.850
Totaal huisvestingslasten	26.218	34.484

* I.v.m. gewijzigde eliminaties zijn de bedragen in vergelijking met de jaarrekening 2015 resultaat-neutraal bijgesteld.

De huisvestingslasten zijn in 2016 ten opzichte van 2015 met € 8,3 miljoen afgenomen.

Dit betreft met name:

- € 4,0 miljoen lagere per saldo dotaties/vrijval voorzieningen.
- € 1,0 miljoen lagere overige huisvestingslasten van de Faculteit der Medische Wetenschappen.
- € 1,6 miljoen minder projecten direct ten laste van de exploitatie (uitbestede diensten derden).
- € 0,7 miljoen lagere energielasten door zachte winter en verdere realisatie van besparingen.

6.8 Overige lasten

bedragen x € 1000,-	2016	2015
Verbruik grond- en hulpstoffen	25.453	27.773
Uitbestede diensten aan derden*	26.087	26.211
Inventaris en apparatuur en leermiddelen	18.473	19.608
Inkomensoverdrachten (excl. ziekenhuis werkplaatsfunctie)	8.226	7.920
Reis- en verblijfkosten	8.487	8.980
Drukwerk	3.731	3.919
Communicatiekosten	3.210	3.246
Kantoorkosten	1.388	1.425
Diverse overige lasten*	10.753	10.653
Dotatie/vrijval overige voorzieningen	27	532
Totaal	105.835	110.267

* I.v.m. verbeterde rubricering bij de Faculteit der Medische Wetenschappen/Radboudumc zijn de bedragen in vergelijking met de jaarrekening 2015 resultaatneutraal bijgesteld.

Het verbruik van materialen, grond- en hulpstoffen, die veelal aan specifieke onderzoeksprojecten zijn gebonden, is bij de Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica met circa € 1,7 miljoen afgenomen.

De rubricering van vergelijkende cijfers van 2015 is voor de deelbedragen van de Faculteit der Medische Wetenschappen aangepast.

De afwaardering van een aantal parkeerplaatsen in het Gymnasium ad € 1,6 miljoen is door de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen geheel gecompenseerd in het kader van de huisvestingsaanpassingen.

Accountants- en advieskosten

<i>bedragen inclusief btw x € 1,-</i>	2016	2016 EY	2016 PwC	2015	2015 EY	2015 PwC
Honoraria voor adviesdiensten op fiscaal terrein	8.470	3.095	5.375	48.303	48.303	o
Honoraria voor andere controleopdrachten	82.099	82.099		67.425	67.425	o
Honoraria voor andere niet-controlediensten	47.605	47.605		95.217	95.217	o
Honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening	174.493	62.931	111.562	335.741	335.741	o
Honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening (nog te factureren)	96.800		96.800			
Eindtotaal	409.467	195.730	213.737	546.686	546.686	o

Met ingang van het boekjaar 2016 is de accountants-controleopdracht overgenomen door PwC.

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de vennootschap en de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants, zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2016, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

6.9 Financieel resultaat

Het financieel resultaat is ten opzichte van vorig jaar afgenomen, mede door een verdere daling van de rentevergoeding en de afname van de liquide middelen.

6.10 Vennootschapsbelasting***Vennootschapsbelastingplicht voor overheidsbedrijven***

Per 1 januari 2016 is de Wet modernisering belastingplicht overheidsondernemingen van kracht. Uitgangspunt in deze jaarrekening vormt toepassing van de in deze wet opgenomen subjectvrijstelling (artikel 6b lid 1 Vpb), inhoudende een gehele vrijstelling van belastingplicht voor het lichaam (zijnde SKU) als zodanig. Ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening loopt het overleg met de Belastingdienst omtrent toepasbaarheid van deze subjectvrijstelling nog. Naar verwachting kan aan de criteria voor vrijstelling worden voldaan.

Fiscale eenheid vennootschapsbelasting

Radboud University Holding B.V. en haar vier deelnemingen vormen samen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. Per balansdatum is geen vordering latente belastingen opgenomen aangezien omtrent de omvang van de compensabele verliezen onzekerheid bestaat. Mede daarom is in de resultatenrekening 2016 geen post vennootschapsbelasting opgenomen.

7 Enkelvoudige balans per 31 december 2016 (opgesteld na resultaatbestemming)

<i>bedragen x € 1000,-</i>	31-12-2016	31-12-2015
Materiële vaste activa	343.484	329.180
Financiële vaste activa	8.986	11.659
Totaal vaste activa	352.450	340.839
Vorraden	292	431
Vorderingen	25.817	18.740
Liquide middelen	97.322	117.817
Rekening-courant groepsmaatschappijen	43	461
Totaal vlottende activa	123.474	137.449
	475.924	478.288
Eigen vermogen	293.263	293.038
Voorzieningen	40.338	41.692
Langlopende schulden	2.620	1.126
Kortlopende schulden	139.703	142.432
Totaal passiva	475.924	478.288

8 Enkelvoudige staat van baten en lasten 2016

<i>bedragen x € 1000,-</i>			
Baten	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Rijksbijdragen (excl. werkplaatsfunctie)	286.045	277.272	282.784
College-, cursus-, les- en examengelden	37.664	35.061	36.718
Baten werk i.o.v. derden	167.635	174.011	173.058
Overige baten derden	44.691	46.335	53.131
Totaal baten	536.035	532.679	545.691
Lasten			
Personele lasten	380.766	371.659	375.029
Afschrijvingen	29.258	28.733	29.638
Huisvestingslasten	24.040	21.912	34.675
Overige lasten	100.205	109.303	105.526
Totaal lasten	534.269	531.607	544.868
Saldo baten en lasten	1.766	1.072	823
Financiële baten	610	810	1.066
Exploitatieresultaat	2.376	1.882	1.889
Resultaat deelnemingen	-2.151	-72	-193
Netto resultaat	225	1.810	1.696

9 Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

9.1 Algemeen

Voor de enkelvoudige jaarrekening geldt dat dezelfde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gehanteerd als voor de geconsolideerde jaarrekening in paragraaf 4.2.

9.2 Aansluiting enkelvoudige en geconsolideerde materiële vaste activa

<i>bedragen x € 1000,-</i>	31-12-2016	31-12-2015
Enkelvoudig	343.463	329.180
Verbonden partijen:		
– Gebouwen en terreinen	11.381	12.971
– Inventaris en apparatuur	127	208
<i>Totaal verbonden partijen</i>	<i>11.508</i>	<i>13.179</i>
Geconsolideerde materiële vaste activa	354.971	342.359

Een toelichting op de mutaties is opgenomen in de toelichting op de geconsolideerde balans. De materiële vaste activa van de verbonden partijen betreffen de gebouwen van B.V. Campus Radboud Universiteit alsmede de inventaris van B.V. Campus Radboud Universiteit en de VOF Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten.

9.3 Overzicht financiële vaste activa

<i>bedragen x € 1000,-</i>	Boekwaarde 01-01-2016	Mutaties		Boekwaarde 31-12-2016
		Investerings 2016	Resultaat 2016	
Deelnemingen				
Radboud University Holding B.V.	987		-2.152	-1.165
		Verstrekte leningen u/g 2016	Aflossingen/ afboekingen 2016	
Leningen aan deelnemingen en verbonden partijen				
B.V. Campus Radboud Universiteit	10.586	0	-649	9.937
Radboud University Participations B.V.	86	75	0	161
Overige leningen		53		53
Subtotaal leningen	10.672	128	-649	10.151
Totaal financiële vaste activa	11.659	128	-2.801	8.986

Leningen aan deelnemingen en verbonden partijen

Dit betreft:

- Drie door de Radboud Universiteit verstrekte leningen (nominaal groot € 7,4 miljoen, € 4,4 miljoen en € 10,5 miljoen) in verband met de aankoop/financiering van de gebouwen Mercator I, II en III. De over de leningen afgesproken rente bedraagt 4 procent en de oorspronkelijke looptijd van de leningen bedraagt respectievelijk 18, 24 en 25 jaar. Als zekerheid voor de leningen is een hypotheekrecht gevestigd op de gebouwen Mercator I, II en III.
- Drie door de Radboud Universiteit verstrekte leningen in verband met door Radboud University Participations B.V. aan Secmatix B.V. verstrekte financiering ad € 161.000 (exclusief rente).
- Een lening aan een start-up ad € 53.000.

Het negatieve vermogen van Radboud University Holding B.V. wordt in 2017 aangevuld via omzetting van een deel van de leningen in een aandelenpositie.

9.4 Voorraden

De voorraden betreffen gebruiksgoederen gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van een voorziening voor incurantheid.

9.5 Vorderingen

Het verschil met de geconsolideerde balans ad circa € 0,5 miljoen (2015: € 0,8 miljoen) betreft de vorderingen van:

• Radboud University Holding B.V.: € 0,0 miljoen	(2015: € 0,1 miljoen)
• B.V. Campus: € 0,1 miljoen	(2015: € 0,1 miljoen)
• Campus Detachering B.V.: € 0,1 miljoen	(2015: € 0,1 miljoen)
• SNUF gedeconsolideerd in 2016: € 0,0 miljoen	(2015: € 0,1 miljoen)
• Stichtingen SBRO en SJPO: € 0,2 miljoen	(2015: € 0,3 miljoen)
• RBA B.V.: € 0,1 miljoen	(2015: € 0,1 miljoen)

Er zijn geen nadere afspraken gemaakt over de condities van de verstrekte rekening-couranten, anders dan dat er rentevergoeding verschuldigd is.

9.6 Rekening-courant groepsmaatschappijen

Dit betreft de rekening-courantverhoudingen met:

– Radboud University Holding B.V.: € 0,3 miljoen	(2015: € 0,3 miljoen)
– Campus Detachering B.V.: -/-0,1 miljoen	(2015: € 0,0 miljoen)
– B.V. Campus: -/- € 0,2 miljoen	(2015: € 0,2 miljoen)

9.7 Liquide middelen

bedragen x € 1000,-	2016	2015
Bank- en girorekeningen	32.294	52.786
Depositoirekeningen	65.000	65.000
Kas	28	31
Totaal	97.322	117.817

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de rechtspersoon.

9.8 Aansluitingen enkelvoudige en geconsolideerde vermogenspositie

Het enkelvoudige eigen vermogen is in het verslagjaar als volgt toegenomen:

bedragen x € 1.000,-		
Eigen vermogen jaarrekening 31-12-2015		
– enkelvoudig	314.542	
– aanpassing tegenwaarde Fac. Med. Wet./Radboudumc	-21.504	
Bijgestelde vermogenspositie 31-12-2015	293.038	
– verbonden partijen zonder kapitaalsbelang	4.149	
– geconsolideerd		297.187
Deconsolidatie SNUF		
		-2.797
Resultaat 2016:		
– enkelvoudig	225	
– verbonden partijen zonder kapitaalsbelang	53	
– geconsolideerd		278
Eigen vermogen per 31-12-2016:		
– enkelvoudig	293.263	
– verbonden partijen zonder kapitaalsbelang	1.405	
– geconsolideerd		294.668

Het verschil tussen enkelvoudig en geconsolideerd eigen vermogen en resultaat bestaat uit de verbonden partijen zonder kapitaalsbelang. De samenstelling van eigen vermogen en resultaat van deze partijen is opgenomen in het 'Overzicht verbonden partijen'.

9.9 Voorzieningen

Het verschil tussen de voorzieningen op de enkelvoudige en de geconsolideerde balans bedraagt € 2,9 miljoen (2015: € 0,3 miljoen) en betreft B.V. Campus (2015: € 0,2 miljoen). SNUF is in 2016 gedeconsolideerd en de voorzieningen SNUF bedroegen ultimo 2015 € 0,1 miljoen.

9.10 Langlopende schulden

Zie voor een toelichting paragraaf 5.8.

9.11 Kortlopende schulden

Het verschil met de geconsolideerde kortlopende schulden ad € 4,5 miljoen (2015: € 4,0 miljoen) betreft de kortlopende schulden van:

- B.V. Campus: € 0,7 miljoen (2015: € 0,6 miljoen)
- SNUF: gedeconsolideerd (2015: € 0,2 miljoen)
- RBA B.V.: € 3,6 miljoen (2015: € 3,1 miljoen)
- Stichtingen SBRO en SJPO: € 0,2 miljoen (2015: € 0,1 miljoen)

9.12 Aansluitingen enkelvoudige en geconsolideerde staat van baten en lasten

bedragen x € 1 miljoen	2016			2015		
	enkelvoudig	verbonden partijen UOBN, overige stichtingen RUH, eliminatieposten consolidatie	geconsolideerd	enkelvoudig	verbonden partijen SNUF, UOBN, overige stichtingen RUH, eliminatieposten consolidatie	geconsolideerd
Baten	536,0	7,9	543,9	545,7	7,4	553,1
Lasten	534,2	9,6	543,8	544,9	7,1	552,0
Saldo baten en lasten	1,8	-1,7	0,1	0,8	0,3	1,1
Financiële baten	0,6	-0,4	0,2	1,1	-0,5	0,6
Resultaat deelnemingen	-2,2	2,2	0,0	-0,2	0,3	0,1
Exploitatieresultaat	0,2	0,1	0,3	1,7	0,1	1,8

9.13 Resultaat deelnemingen

Het resultaat is gespecificeerd in paragraaf 9.3.

9.14 Overige toelichtingen enkelvoudig:

- Voor de niet uit de balans blijvende regelingen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans. Enkelvoudig hebben de verplichtingen inzake nieuwbouwprojecten een omvang van € 21,3 miljoen.
- Het aantal fte's enkelvoudig en geconsolideerd is gelijk. Bij de verbonden partijen zijn geen medewerkers in dienst. Zie ook de toelichting op het aantal fte's hierna in paragraaf 10.
- De rijksbijdrage Academisch Ziekenhuis wordt verstrekt aan het Radboudumc, waarmee de Radboud Universiteit gezamenlijk de Stichting Katholieke Universiteit vormt.

9.15 Niet in de balans opgenomen regelingen

De Radboud Universiteit heeft aan B.V. Campus Radboud Universiteit verklaard de leningen en de rekening-courantfaciliteit niet op korte termijn, dat is voor einde 2017, op te eisen.

9.16 Overzicht verbonden partijen

Meerderheidsdeelneming (BV of NV)

Naam <i>bedragen x € 1000,-</i>	Juridische vorm	Statutaire zetel	Activiteiten	Eigen vermogen 31-12-16	Exploitatie- resultaat 2016	Omzet 2016	Verklaring art. 2.403 BW ja/nee	Consolidatie- percentage	Deelname- percentage
Radboud University Holding B.V.	B.V.	Nijmegen	O.a. onroerende zaken	-1.145	-2.152	13.124	nee	100	100

Beslissende zeggenschap (stichting of vereniging)

Naam <i>bedragen x € 1000,-</i>	Juridische vorm	Statutaire zetel	Activiteiten	Eigen vermogen 31-12-16	Exploitatie- resultaat 2016	Omzet 2016	Verklaring art. 2.403 BW ja/nee	Consolidatie- percentage	
SBRO	Stichting	Nijmegen	contractonderzoek	595	69	125	nee	100	
SJPO	Stichting	Nijmegen	contractonderwijs	810	-16	167	nee	100	
Totaal				1.405	53	292			

Overige verbonden partijen (minderheidsdeelneming en geen beslissende zeggenschap)

Naam <i>bedragen x € 1000,-</i>	Juridische vorm	Statutaire zetel	Activiteiten	Eigen vermogen 31-12-16	Exploitatie- resultaat 2016				
tf2devices B.V.	B.V.	Nijmegen	contractonderzoek	58 *	55*				
LOFAR C.V.	C.V.	Dwingeloo	contractonderzoek	0 *	0*				
Secmatix B.V.	B.V.	Nijmegen	contractonderzoek	0*	0*				
Totaal				58*	55*				
<i>Geen deelneming</i>									
TeleMANN	Stichting	Nijmegen	overig	129	5				
Stichting Fondsbeheer Gelderland Valoriseert	Stichting	Arnhem	overig	3.186	230				
Totaal				3.315	235				

* Cijfers over 2016 nog niet bekend.

Verbonden partijen (meerderheidsdeelneming of beslissende zeggenschap)

Naam	Doelstelling	Bestuur	Directie
Radboud University Holding B.V.	O.a. onroerende zaken		Drs. J.J.A. van de Riet
SBRO	Rechtswetenschappelijk onderzoek	Prof. mr. C.J.H. Jansen (voorzitter)	n.v.t.
		Prof. mr. S.E. Bartels	
		Prof. mr. M.P. Nieuwe Weme	
		Prof. mr. C.D.J. Buiten	
		Mr. B.A. Schuiling	
SJPO	Postdoctoraal onderwijs rechten	Prof. mr. C.J.H. Jansen (voorzitter)	n.v.t.
		Prof. mr. F.W.J.M. Schols	
		Mr. T.E.P.A. Lam	
VOF Uitvoeringsorganisatie Beroepsopleiding Advocaten	Contractonderwijs		Mw. mr. M. van den Bosch
			Drs. N.L. van der Heijden
			Mr. M. van den Griendt

OVERIGE GEGEVENS

10 Specificatie naar eenheden

<i>bedragen x € 1000,-</i>	Opbrengst werk i.o.v. derden	Personele lasten	Materiële lasten	Totaal lasten
Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen	994	8.971	3.245	12.216
Faculteit der Letteren	9.390	32.880	7.924	40.804
Faculteit der Managementwetenschappen	4.905	23.400	7.344	30.744
Faculteit der Medische Wetenschappen/Radboudumc	93.852	122.530	47.629	170.158
Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica	36.606	62.424	37.045	99.469
Faculteit der Rechtsgeleerdheid	2.803	20.728	5.998	26.726
Faculteit der Sociale Wetenschappen	12.528	42.088	12.992	55.080
	161.077	313.021	122.176	435.197
Radboud Services	-613	51.473	68.829	120.302
Radboud Innovation	0	1.287	615	1.902
	-613	52.760	69.444	122.204
Donders Centre for Cognitive Neuroimaging	5.367	5.942	4.280	10.222
ITS	1.324	3.312	711	4.023
Radboud Docenten Academie	479	3.129	1.276	4.405
	7.170	12.383	6.267	18.650
B.V. Campus	0	0	5.279	5.279
Campus Detachering B.V.	0	4.857	177	5.034
Overige stichtingen	0	0	240	240
Radboud Beroepsopleiding Advocaten B.V.	4.937	0	4.488	4.488
Radboud University Holding B.V.	0	0	66	66
Radboud University Participations B.V.	0	0	0	0
	4.937	4.857	10.250	15.107
Algemene Universitaire Activiteiten	0	7.855	17.796	25.651
Concern	0	-41	-439	-480
ConcernInformatieSystemen	0	233	7.538	7.771
Vastgoed	0	0	23.603	23.603
	0	8.047	48.498	56.545
Eliminaties		-9.461	-94.391	-103.852
Totaal	172.571	381.607	162.245	543.852

11 Bestemming exploitatieresultaat en vaststelling en goedkeuring jaarrekening

Bestemming exploitatieresultaat

Het college van bestuur stelt voor het resultaat toe te voegen aan het eigen vermogen. In de toelichting op de geconsolideerde balans is bij de post Eigen vermogen aangegeven welke bestemmingen daarbij zijn benoemd.

Vaststelling jaarrekening

De jaarrekening 2016 is vastgesteld door het college van bestuur van de Radboud Universiteit Nijmegen op 19 mei 2017.

College van bestuur:

Wilma de Koning-Martens, vicevoorzitter

Han van Krieken, rector magnificus

Goedkeuring jaarrekening

De jaarrekening is goedgekeurd door het bestuur van de Stichting Katholieke Universiteit op 19 mei 2017.

Stichtingsbestuur:

Loek Hermans, voorzitter

Lilian Gonçalves-Ho Kang You, vicevoorzitter

Peter Holland, lid

Maria Henneman, lid

Hans Stoof, lid

Gerard Paulides, lid

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het college van bestuur en het stichtingsbestuur van Radboud Universiteit Nijmegen

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Radboud Universiteit Nijmegen te Nijmegen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Radboud Universiteit Nijmegen op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2016;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Radboud Universiteit Nijmegen, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Ref.: e0405048

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam
T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 5426368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op te vertegen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene inkoopvoorwaarden die ook zijn gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de getrouwheid van de jaarrekening als geheel bepaald op €5,4 miljoen. De materialiteit is gebaseerd op 1% van de totale baten. De materialiteit voor de financiële rechtmatigheid is bepaald op €11,4 miljoen, deze materialiteit is gebaseerd op 3% van de totale publieke middelen, zoals voorgeschreven in paragraaf 2.1.3 Materialiteitstabel van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016. In deze paragraaf van het accountantsprotocol zijn tevens een aantal specifieke controle- en rapportagetoleranties opgenomen, die wij hebben toegepast.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het stichtingsbestuur overeengekomen dat wij aan het stichtingsbestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €100.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen, die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de groepscontrole

Radboud Universiteit Nijmegen maakt samen met Radboudumc deel uit van Stichting Katholieke Universiteit. De financiële gegevens van Radboud Universiteit Nijmegen, Radboudumc en hun groepsonderdelen zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Katholieke Universiteit. Radboud Universiteit Nijmegen is een onderwijsinstelling op grond van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en stelt op basis van die wet een eigen jaarverslag op.

Radboud Universiteit Nijmegen staat aan het hoofd van een groep van organisaties. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Radboud Universiteit Nijmegen.

De groepscontrole heeft zich met name gericht op het significante onderdeel Radboud Universiteit Nijmegen. Bij dit onderdeel is een controle van de volledige financiële informatie uitgevoerd omdat deze individueel een significante omvang heeft.

De uitvoering van de activiteiten van de Faculteit der Medische Wetenschappen in het kader van Onderwijs en Onderzoek (O&O) is ondergebracht in het Radboudumc. Conform de richtlijn voor de jaarverslaggeving 660.506, zijn de baten uit Onderwijs en Onderzoek (O&O-gelden) en de daaraan toe te rekenen lasten van de facultaire taken integraal in de geconsolideerde jaarrekening van Radboud Universiteit Nijmegen verwerkt. De werkzaamheden gericht op de getrouwheid en rechtmatigheid ten aanzien van de baten en lasten van de Faculteit der Medische Wetenschappen zijn door het controleteam zelf uitgevoerd.

De consolidatiekring van de Radboud Universiteit Nijmegen bestaat verder uit Radboud University Holding B.V., Stichting ter Bevordering van Rechtsgeleerd Onderzoek en Stichting Steunfonds Juridisch Postdoctoraal Onderwijs. Deze drie groepsonderdelen die worden geconsolideerd, zijn individueel als niet-significant aangemerkt. De groepsonderdelen vertegenwoordigen individueel geen van allen meer dan 2% van de geconsolideerde baten of 3% van het geconsolideerde balanstotaal.

Radboud Universiteit Nijmegen – Ref.: e0405048

Pagina 2 van 11

In totaal hebben wij met het uitvoeren van onze werkzaamheden de volgende dekking over onderstaande jaarrekeningposten verkregen:

Geconsolideerde baten	98%
Geconsolideerd balanstotaal	97%

Door bovengenoemde werkzaamheden bij (groeps)onderdelen, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op groepsniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professioneel oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten hebben wij met het stichtingsbestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader wordt bezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Kernpunten	Onze controlewerkzaamheden op de kernpunten
Tegenwaarde vermogen Medische Faculteit der Wetenschappen <i>De toelichting op de tegenwaarde is opgenomen in de waarderingsgrondslagen (paragraaf 'Foutherstel') en referentie 5.6</i> De post tegenwaarde vermogen Medische Faculteit der Wetenschappen (MFW) vindt zijn oorsprong bij de overdracht van de activiteiten Onderwijs en Onderzoek (O&O) van MFW aan Radboudumc in het kader van de UMC vorming in 2001. Het totaal aan overgedragen vermogen bedroeg circa 40 miljoen gulden (€18,2 miljoen). MFW is bij overdracht als ware het een deelneming verwerkt in de jaarrekening van Radboud Universiteit Nijmegen. Jaarlijks werd op basis van een verdeelmodel het resultaat op het O&O-deel van MFW bepaald en ten gunste of ten laste gebracht op de tegenwaarde vermogen MFW als ware het een deelneming. Conform de richtlijn voor de jaarverslaggeving 660.506, zijn de baten uit Onderwijs en Onderzoek (O&O-gelden) en de daaraan toe te rekenen lasten van de facultaire taken integraal in de geconsolideerde jaarrekening van Radboud Universiteit Nijmegen verwerkt. Het college van bestuur heeft in 2016 de contractuele afspraken en omstandigheden nader bestudeerd.	In het kader van het verkrijgen van zekerheid over de beginbalans hebben wij kennis genomen van de jaarrekening 2015 en de documentatie met betrekking tot de post tegenwaarde vermogen Medische Faculteit der Wetenschappen (MFW) nader onderzocht. Wij hebben kennisgenomen van de jaarrekening 2001, correspondentie rondom de UMC vorming in de jaren 2001 t/m 2004 alsmede de structuurregeling van de Radboud Universiteit Nijmegen (laastelijk gewijzigd bij besluit van 17 december 2010) waarin in afdeling 3 de samenwerking met Radboudumc is geregeld inzake MFW. Uit de vastgestelde jaarrekening 2001 van Radboud Universiteit Nijmegen blijkt dat in 2001 alle activa en passiva van de medische faculteit zijn overgeheveld naar Radboudumc, behoudens eigen vermogen en voorzieningen. Wij hebben vastgesteld dat de basis voor deze financiële transacties en positie in overeenstemming was met een eigen (interne) jaarrekening van MFW. Deze post is in diverse gesprekken met de voormalig accountant en het college van bestuur aan de orde gekomen en toegelicht.

Radboud Universiteit Nijmegen – Ref.: e0405048

Pagina 3 van 11

Kernpunten

Het college van bestuur heeft vervolgens op basis van de structuurregeling, die de zeggenschapsverhoudingen bepaald tussen het college van bestuur van Radboud Universiteit Nijmegen en de raad van bestuur van Radboudumc, geconcludeerd dat de feitelijke zeggenschap op het zakelijke en financiële beheer gering is en er geen grond aanwezig is voor de opgenomen (deelneming) tegenwaarde MFW. Derhalve is besloten om de tegenwaarde vermogen MFW af te boeken, deze bedroeg ultimo 2015 €21,5 miljoen. Deze afboeking is gezien de aard en omvang van deze fout op de totale vermogenspositie van Radboud Universiteit Nijmegen aangemerkt als materieel en conform RJ150 foutherstel als directe vermogensmutatie in de beginbalans verwerkt en toegelicht.

In een bestuurlijke afspraak Radboud Universiteit – Radboudumc van 21 oktober 2016 is nu vastgelegd dat bij ontvlechting van MFW het eigen vermogen met betrekking tot het O&O-deel zal terugvloeien naar Radboud Universiteit Nijmegen. Dit recht is als zodanig toegelicht in de jaarrekening, omdat geen indicaties aanwezig zijn voor daadwerkelijke ontvlechting.

Gegeven de aard en materiële omvang van de eigen vermogenscorrectie vinden wij dit een kernpunt in onze controle.

Onze controlewerkzaamheden op de kernpunten

Wij hebben de conclusie van het college van bestuur dat de feitelijke zeggenschap gering is geëvalueerd en vastgesteld dat op basis van de juridische structuur alsmede de structuurregeling, die de zeggenschapsverhoudingen bepaalt tussen het college van bestuur van Radboud Universiteit Nijmegen en de raad van bestuur van Radboudumc, de feitelijke zeggenschap op het zakelijke en financiële beheer gering is en zich beperkt tot onderwijs & onderzoek (het primaire proces) van MFW.

Daarnaast blijkt nergens uit besprekingen met het college van bestuur, het stichtingsbestuur, de voormalig accountant en de beoordeelde correspondentie rondom de overdracht dat partijen bij de overdracht in 2001 of nadien een deelneming of afdwingbare vordering zijn overeengekomen met betrekking tot de overgedragen activa.

Op basis van vorenstaande werkzaamheden en omstandigheden is geen grond gebleken voor Radboud Universiteit Nijmegen om een deelneming danwel een vordering op Radboudumc op te nemen in haar jaarrekening, derhalve kunnen wij ons vinden in het bestuursbesluit de tegenwaarde vermogen MFW van €21,5 miljoen ultimo 2015 af te boeken en dit te verwerken als materiële fout, die in de jaarrekening 2016 is gecorrigeerd.

Wij hebben vastgesteld dat de afboeking van de tegenwaarde vermogen MFW op een juiste wijze, conform RJ150 foutherstel, als directe vermogensmutatie in de beginbalans is verwerkt en toegelicht.

Het voorwaardelijke recht op het eigen vermogen met betrekking tot het O&O deel dat is ontstaan door de bestuurlijke afspraak op 21 oktober 2016 is op een juiste en toereikende wijze toegelicht in de jaarrekening 2016 bij de niet uit de balans blijvende regelingen.

Waardering gebouwen en terreinen en de gerelateerde voorziening sloopkosten/asbestverwijdering

De toelichtingen op gebouwen en terreinen, en de voorziening zijn opgenomen in de waarderingsgrondslagen en referentie 5.1 respectievelijk referentie 5.7.

Wij hebben kennisgenomen van de mutaties in de gebouwen en de consistentie vastgesteld van de concrete plannen voor sloop- en verwijderingswerkzaamheden zoals die ten grondslag liggen aan de door het college van bestuur vastgestelde en door de raad van toezicht goedgekeurde meerjareninvesteringsplan 2016 (2016-2025).

Radboud Universiteit Nijmegen – Ref.: e0405048

Pagina 4 van 11

Kernpunten

Het vastgoedbeleid van Radboud Universiteit Nijmegen is verankerd in het door het college van bestuur en door het stichtingsbestuur goedgekeurde meerjareninvesteringsplan 2016 (2016- 2025). Aan de hand daarvan worden (des)investeringsbeslissingen genomen en de levensduur en restwaarde van de gebouwen bepaalt.

Jaarlijks beoordeelt het college van bestuur of er indicaties zijn voor duurzame waardeverminderingen die noodzaken tot het uitvoeren van een impairment test. Uit de interne analyse van Radboud Universiteit Nijmegen ten aanzien van mogelijke indicaties voor duurzame waardevermindering van gebouwen, geen indicaties gebleken in relatie tot, onder meer, de verwachte ontwikkelingen van studentaantallen en de bezetting van de panden.

Voor alle gebouwen zijn de verwachte kosten voor asbestverwijdering ingeschat door externe deskundigen en is rekening gehouden met (uitgangspunten ten aanzien van prijs en m2 vanuit) recente asbestsaneringen. De verwachte kosten zijn verantwoord als voorziening sloopkosten/asbestverwijdering.

Gegeven de hoogte van de boekwaarde van gebouwen en terreinen (69% van het balanstotaal), het schattingselement met betrekking tot de levensduur van de gebouwen alsmede de mate van subjectiviteit bij het onderkennen van indicaties voor duurzame waardevermindering en de verwachte kosten voor asbestverwijdering en sloop, vinden wij de waardering van gebouwen en terreinen en gerelateerde voorziening sloopkosten/asbestverwijdering een kernpunt in onze controle.

Onze controlewerkzaamheden op de kernpunten

De plannen zijn besproken met het college van bestuur en de audit commissie. Wij hebben vastgesteld dat de mutaties in lijn zijn met bestuursbesluiten en het meerjareninvesteringsplan 2016 (2016- 2025) en zijn onderbouwd met onderliggende brondocumenten zoals aanneemovereenkomsten en inkoopfacturen. Tevens hebben wij getoetst dat de gehanteerde afschrijvingstermijnen overeenkomen met het afschrijvingsbeleid van de Radboud Universiteit Nijmegen en de verwachte levensduur van de materiële vaste activa op basis van het vastgoedplan 2016 (2016- 2025). Wij kunnen ons vinden in de gehanteerde uitgangspunten.

Wij hebben de door Radboud Universiteit Nijmegen uitgevoerde analyse op mogelijke indicaties voor een duurzame waardevermindering getoetst op basis van onderliggende gegevens zoals reële prognoses ten aanzien van studentaantallen en de aanwezige en geplande (vastgoed)capaciteit, en door de gehanteerde boekwaarden aan het sluiten met de financiële administratie en overige waarden in de analyse te toetsen met onderliggende brondocumenten. Wij kunnen ons vinden in de conclusie van Radboud Universiteit Nijmegen dat geen indicaties aanwezig zijn voor een duurzame waardevermindering.

Tevens hebben wij kennis genomen van de plannen, analyses en financiële onderbouwingen voor sloop- en verwijderingswerkzaamheden voor asbest volgens het vastgoedplan. We hebben hierbij getoetst of alle panden op basis van het meerjareninvesteringsplan 2016 (2016- 2025) op een juiste manier zijn verwerkt in de voorziening sloopkosten/asbestverwijdering.

Voor de nadere analyse van de verwachte kosten voor asbestverwijdering hebben wij de deskundigheid en onafhankelijkheid van handelen van de externe asbestspecialisten beoordeeld. Vervolgens hebben wij getoetst of de informatie uit recente asbesttransacties ten aanzien van prijs en m2 juist en volledig is verwerkt in de schattingen van de verwachte kosten voor toekomstige asbestverwijdering. Wij kunnen ons vinden in de gehanteerde uitgangspunten en verantwoorde voorziening.

Kernpunten

Toerekening van baten werk in opdracht van derden O&O (contractonderzoek)

De toelichtingen op contractonderzoek als onderdeel van de baten werk in opdracht van derden O&O zijn opgenomen in de waardeeringsgrondslagen en referentie 5.9 en 6.3.

De balanspositie per 31 december 2016 betreft een positie kortlopende schulden onderhanden werk/halfabricaat van €183,4 miljoen en een positie gedeclareerde termijnen van € 230,0 miljoen met per saldo €46,6 miljoen als saldo onderhanden werk. Deze posities hebben betrekking op meerjarige onderzoeksprojecten. De gerelateerde baten werk in opdracht van derden O&O bedragen in 2016 €139,8 miljoen.

De verantwoordelijkheid inzake de uitvoering en beheersing van de onderzoeksprojecten ligt bij de faculteiten. Dit houdt in dat de procedures decentraal zijn ingericht. Voor de monitoring op de projecten worden decentraal periodiek (4-maands) signaallijsten gehanteerd door projectadministrateurs voor onder andere tijdige afsluiting van projecten en analyse van projectstanden.

De onderzoeksprojecten kennen vaak een looptijd van meerdere jaren waarbij de baten worden toegerekend aan jaren in lijn met de ontwikkeling van de (verwachte) uitvoeringskosten. Inherent kent het uitvoeren van onderzoek een onvoorspelbaar karakter. Dit vraagt periodieke herijking van de van de verwachte uitvoeringskosten, met name ten aanzien van de personele inzet en daarmee samenhangend de toerekening van baten. Hierdoor wordt de opbrengstverantwoording door schattingen beïnvloed vanwege de verwachting omtrent de nog te maken uitvoeringskosten.

Gegeven de omvang van de baten werk in opdracht van derden O&O, het schattingselement omtrent de nog te maken uitvoeringskosten en de diversiteit van subsidieregelingen vinden wij dit een kernpunt in onze controle.

Onze controlewerkzaamheden op de kernpunten

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden hebben wij de systematiek voor en de interne beheersing omtrent het toerekenen van personele kosten, overige kosten en overhead aan onderzoeksprojecten getoetst. Tevens hebben wij de betrouwbaarheid van de signaleringslijsten vastgesteld evenals de adequate opvolging per jaareinde.

Wij hebben een deelwaarneming verricht en voor de geselecteerde projecten de juistheid en volledigheid van de toegerekende personele en overige kosten getoetst op basis van aanstellingsovereenkomsten, salarisgegevens, ingediende projectbegrotingen, facturen en voor de opslag indirecte personele kosten op basis van consistente toepassing van de gehanteerde overheadpercentages en overeenstemming met de subsidievoorwaarden. In het kader van onze controle kunnen we steunen op deze beheersingsmaatregelen.

Voor de geselecteerde projecten is tevens waardering en opbrengstverantwoording gecontroleerd door de gerealiseerde en volgens de projectleider nog te verwachten kosten te vergelijken met de subsidievoorwaarden en de in de projectbegroting opgenomen kosten.

Tot slot hebben wij voor de projecten die in 2016 zijn afgesloten, de eerdere inschattingen getoetst, teneinde de kwaliteit van de managementschattingen vast te stellen. Wij hebben bij onze werkzaamheden geen materiële uitzonderingen geconstateerd

Kernpunten

Waardering van wachtgeldvoorziening, voorziening reorganisaties en herstructurering, en voorziening seniorenregeling
De toelichtingen op de wachtgeldvoorziening, voorziening reorganisaties en herstructurering, en de voorziening seniorenregeling zijn opgenomen in de waarderingsgrondslagen en referentie 5-7.

Radboud Universiteit Nijmegen heeft ultimo 2016 voor €16,5 miljoen aan voorzieningen verantwoord bestemd voor toekomstige arbeidsrechtelijke verplichtingen gebaseerd op opgebouwde (wachtgeld en senioren)rechten per balansdatum en voor €3,9 miljoen voor voorzieningen gericht op aanpassing van de personele organisatie vanwege het opheffen van activiteiten of functies.

De voorzieningen zijn op persoonsniveau opgebouwd en bevatten schattingen van het management omtrent de verwachte verplichtingen vanuit de werkloosheidsregeling en de Bovenwettelijke Werkloosheidsregeling Nederlandse Universiteiten, de verwachte afvloeiingskosten, het tijdstip van vertrek, en eventuele succesvolle herplaatsing alsmede de seniorenregeling die per 31 december 2013 is beëindigd.

Gegeven de omvang van de voorzieningen, de dotatie aan de voorziening reorganisatie en het schattingselement vinden wij dit een kernpunt in onze controle.

Benadrukking van toelichting op de aansprakelijkheid uit hoofde van financieringsovereenkomst Radboudumc in de jaarrekening

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel niet in de balans opgenomen regelingen in de toelichting op pagina 77 van de jaarrekening, waarin de aansprakelijkheid van Radboud Universiteit Nijmegen is toegelicht uit hoofde van een door Radboudumc afgesloten financieringsovereenkomst en waarbij Stichting Katholieke Universiteit zekerheden heeft verstrekt. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Benoeming

Wij zijn door het stichtingsbestuur op 11 december 2015 benoemd als accountant van Radboud Universiteit Nijmegen vanaf de controle van het boekjaar 2016 en zijn sinds die datum tot op heden de externe accountant.

Radboud Universiteit Nijmegen – Ref.: e0405048

Pagina 7 van 11

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Woord vooraf;
- Colofon;
- Het bestuursverslag bestaande uit:
  - Algemeen;
  - Onderwijs;
  - Onderzoek;
  - Studenten;
  - Medewerkers;
  - Vastgoed;
  - Duurzaamheid;
  - Financiën;
  - Verslag Stichting Katholieke Universiteit.
- de overige gegevens;
- Bijlagen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en het stichtingsbestuur voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

Radboud Universiteit Nijmegen – Ref.: e0405048

Pagina 8 van 11

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Het stichtingsbestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 19 mei 2017
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. Th.A.J.C. Snepvangers RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren van de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het stichtingsbestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het stichtingsbestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het stichtingsbestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het stichtingsbestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Bijlagen

Bijlage I

Overzicht opleidingen

Onderstaande tabel bevat alle opleidingen die openstaan voor eerste inschrijving op 1 september 2016. De gehanteerde namen zijn de namen zoals ze in het CROHO zijn opgenomen.

Bacheloropleidingen	Opleidingsvorm	Studielast
TAAL EN CULTUUR		
Algemene Cultuurwetenschappen	vt	180
Communicatie- en Informatiewetenschappen	vt	180
Duitse Taal en Cultuur	vt	180
Engelse Taal en Cultuur	vt	180
Geschiedenis	vt	180
Griekse en Latijnse Taal en Cultuur	vt	180
Kunstgeschiedenis	vt	180
Nederlandse Taal en Cultuur	vt	180
Religiewetenschappen	vt/dt	180
Romaanse Talen en Culturen	vt	180
Taalwetenschap	vt	180
Theologie	vt/dt	180
Wijsbegeerte	vt	180
RECHT		
European Law School	vt	180
Notarieel Recht	vt/dt	180
Rechtsgeleerdheid	vt/dt	180
GEDRAG EN MAATSCHAPPIJ		
Bestuurskunde	vt	180
Communicatiewetenschap	vt	180
Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie	vt	180
Geografie, Planologie en Milieu	vt	180
Pedagogische Wetenschappen	vt	180
Politicologie	vt	180
Psychologie	vt	180
Sociologie	vt	180

Bacheloropleidingen	Opleidingsvorm	Studielast
ECONOMIE		
Bedrijfskunde	vt	180
Economie en bedrijfseconomie	vt	180
NATUUR		
Biologie	vt	180
Informatica	vt	180
Kunstmatige Intelligentie	vt	180
Moleculaire Levenswetenschappen	vt	180
Natuur- en Sterrenkunde	vt	180
Scheikunde	vt	180
Science	vt	180
Wiskunde	vt	180
GEZONDHEIDSZORG		
Biomedische Wetenschappen	vt	180
Geneeskunde	vt	180
Tandheelkunde	vt	180
Masteropleidingen		
TAAL EN CULTUUR		
Communicatie- en informatiewetenschappen	vt	60
Europese studies (<i>joint degree</i>)	vt	120
Filosofie (1 jr)	vt	60
Filosofie (2 jr)	vt	120
Geschiedenis	vt	60
Kunst- en cultuurwetenschappen	vt	60
Letterkunde	vt	60
Noord-Amerika studies	vt	60
Oudheidstudies	vt	60
Taalwetenschappen	vt	60
Theologie	vt/dt	180
Theologie en Religiewetenschappen	vt/dt	60

Masteropleidingen	Opleidingsvorm	Studielast	Masteropleidingen	Opleidingsvorm	Studielast
RECHT			GEZONDHEIDSZORG		
European Law	vt	60	Biomedical Sciences	vt	120
Fiscaal Recht	vt	60	Geneeskunde	vt	180
International and European Law	vt	60	Tandheelkunde	vt	180
Nederlands Recht	vt/dt/du	60			
Notarieel Recht	vt/dt	60	Onderzoeksmasters		
GEDRAG EN MAATSCHAPPIJ			TAAL EN CULTUUR		
Anthropology and Development Studies	vt	60	Filosofie (research)	vt	120
Bestuurskunde	vt	60	Geschiedenis (research)	vt	120
Communicatiewetenschap	vt	60	Kunst- en cultuurwetenschappen (research)	vt	120
Human Geography	vt/du	60	Letterkunde (research)	vt	120
Environment and Society Studies	vt	60	Taalwetenschappen (research)	vt	120
Onderwijskunde	vt	60			
Pedagogische Wetenschappen	vt	60	RECHT		
Planologie	vt/du	60	Onderneming en Recht (research)	vt	120
Political Science	vt	60			
Psychologie	vt	60	GEDRAG EN MAATSCHAPPIJ		
Sociologie	vt	60	Behavioural Science (research)	vt	120
ECONOMIE			Social Cultural Science: Comparative Research on Societies (research)	vt	120
Business Administration	vt	60			
Economics	vt	60	NATUUR		
NATUUR			Cognitive Neuroscience (research)	vt	120
Artificial Intelligence	vt	120	Molecular Mechanisms of Disease (research)	vt	120
Biology	vt	120			
Chemistry	vt	120	Postinitiële masteropleidingen		
Computing Science	vt	120	RECHT		
Information Sciences	vt	60	Fiscaal recht	vt	60
Mathematics	vt	120	Veiligheidszorg, Recht en Bestuur	dt	60
Medical Biology	vt	120			
Molecular Life Sciences	vt	120	ECONOMIE		
Physics and Astronomy	vt	120	Bedrijfskunde	dt	60
Science	vt	120	Managing Information and Sustainable Change	dt	60

Onderzoeksmasters	Opleidingsvorm	Studielast

GEZONDHEIDSZORG

Kwaliteit en Veiligheid in de Patiëntenzorg	dt	60

Universitaire lerarenopleidingen

Aardrijkskunde	vt/dt	60
Algemene economie	vt/dt	60
Biologie	vt/dt	60
Duits	vt/dt	60
Engels	vt/dt	60
Filosofie	vt/dt	60
Frans	vt/dt	60
Geschiedenis en staatsinrichting	vt/dt	60
Godsdienst en levensbeschouwing	vt/dt	60
Griekse en Latijnse taal en cultuur	vt/dt	60
Kunstgeschiedenis en culturele en kunstzinnige vorming/kunst algemeen	vt/dt	60
Maatschappijleer en maatschappijwetenschappen	vt/dt	60
Management en organisatie	vt/dt	60
Natuurkunde	vt/dt	60
Nederlands	vt/dt	60
Scheikunde	vt/dt	60
Spaans	vt/dt	60
Wiskunde	vt/dt	60

*vt = voltijd**dt = deeltijd**du = duaal*

Bijlage II

Internationale subsidies

- **European Research Council**

De European Research Council (ERC) ondersteunt individuele onderzoekers en subsidieert met name voorstellen die disciplinaire grenzen overschrijden, baanbrekende ideeën lanceren met betrekking tot nieuwe opkomende gebieden en toepassingen die onconventionele, innovatieve benaderingen introduceren.

ERC Advanced Grant

De ERC Advanced Grant wordt toegekend aan leiders van uitzonderlijke onderzoeksgroepen. Zij kunnen met deze subsidie van tweeënhalf miljoen euro baanbrekend onderzoek uitvoeren dat nieuwe richtingen opent op hun onderzoeksgebied. Twee onderzoekers van de Radboud Universiteit hebben in 2016 een ERC Advanced Grant verworven.

- **Prof. dr. ir. J.C.M. van Hest, hoogleraar Organische chemie**

Jan van Hest gaat met zijn ERC Advanced Grant kunstmatige endosymbiose exploreren en toepassen. Met nieuwe technieken als zelfassemblage en eiwitengineering ontwikkelt hij nieuwe kunstmatige cellen en onderdelen van cellen. Jan van Hest is inmiddels hoogleraar aan de Technische Universiteit Eindhoven.

- **Prof. dr. A.J. van Opstal, hoogleraar Biofysica**

John van Opstal onderzoekt hoe onze hersenen audiovisuele, sensorische en motorische informatie integreren in de oog-hoofdcoördinatie. Hoe beslissen onze hersenen welke signalen ze integreren en welke ze juist onderdrukken? En hoe werkt deze oog-hoofdcoördinatie nu precies?

ERC Consolidator Grant

De ERC Consolidator Grant is bedoeld om onderzoekers te ondersteunen in de fase waarin ze een eigen, onafhankelijk onderzoeksteam en onderzoeksprogramma willen opzetten. Deze subsidie bedraagt twee miljoen euro. De volgende onderzoekers van de Radboud Universiteit hebben in 2016 een Consolidator Grant verworven.

- **Dr. C.F.A. Doeller, onderzoeker aan het Donders Instituut en hoogleraar aan het Kavli Instituut (NTNU Trondheim, Noorwegen)**

Christian Doeller doet onderzoek naar het geheugen en bestudeert hoe we dingen die we meemaken, kunnen onthouden. Een belangrijke vraag hierbij is hoe het brein gebeurtenissen in het geheugen met elkaar kan verbinden.

- **Prof. mr. B. de Hart, universitair hoofddocent rechtssociologie en migratierecht aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Radboud Universiteit en hoogleraar Migratierecht aan de Universiteit van Amsterdam**

Betty de Hart doet onderzoek naar regulering van gemengde ('interraciale') relaties en huwelijken in Europa, zowel in het verleden als in het heden. Zij zoekt antwoord op de vraag of, hoe en waarom gemengde relaties in Europa worden gereguleerd, hoe gemengde paren daarop reageren en de rol die het recht en juristen spelen in de manier waarop het denken over 'ras' zich in Europa heeft ontwikkeld. Want ras is niet iets dat bestaat, het is een sociale constructie.

- **Dr. A.B. van Spriel, onderzoeker tumorimmunologie van het Radboud Institute for Molecular Life Sciences (RIMLS).**

Annemiek van Spriel doet onderzoek naar de rol van tetraspanins in het ontstaan van kanker. Er is steeds meer wetenschappelijk bewijs voor een relatie tussen deze tetraspanins en het ontstaan van kanker. Het is alleen nog nauwelijks bekend hoe de tetraspanins precies functioneren op kankercellen en hoe dit leidt tot ziekte. Dit onderzoek moet leiden tot meer inzicht in de samenstelling van tetraspaninnetwerken op kankercellen en de relatie daarvan met het ontstaan van de ziekte.

ERC Starting Grant

De ERC Starting Grant is een subsidie van anderhalf miljoen euro, bedoeld voor startende toponderzoekers. In 2016 hebben drie onderzoekers van de Radboud Universiteit een Starting Grant verworven.

- **Dr. J.F.M. Jehee, neurowetenschapper Donders Institute**

Mensen nemen continu beslissingen op basis van onbetrouwbare informatie uit de zintuigen. Janneke Jehee gaat onderzoeken hoe het brein omgaat met zintuiglijke onzekerheid. Tot nu toe is de zintuiglijke onzekerheid in het brein nooit tot in detail onderzocht, omdat geschikte analysemethoden ontbraken. Janneke Jehee en haar onderzoeksgroep van het Donders Instituut ontwikkelden computermodellen waarmee de onzekerheid van zintuiglijke informatie beter te meten is met behulp van functionele MRI.

- **Dr. J. Mecinovic, chemicus Institute for Molecules and Materials**

In alle cellen van ons lichaam zit hetzelfde DNA. Toch hebben we huid-, spier- en hartcellen, en nog honderden andere types. Dat is het werk van het epigenoom, de chemische code die om het DNA-molecuul heen zit en bepaalt hoe ons genoom wordt afgelezen en dus welke stoffen er in een cel worden gemaakt. Het onderzoek van Jasmin Mecinovic richt zich op de onderliggende chemische processen.

- **Dr. M. Schmidts, Genetica Radboudumc**

Naar schatting één op de duizend mensen heeft een ciliopathie. De oorzaak ligt in niet goed functionerende cilia. Dit zijn uitsteeksels die voorkomen op bijna alle cellen en als fijngevoelige microscopische antennes allerlei informatie opvangen en doorgeven aan de cel. Met onderzoek aan groene algen en diermodellen hoopt arts-onderzoeker Miriam Schmidts behandelingen te ontwikkelen.

Proof of Concept Grant

De Proof of Concept Grant is bedoeld voor onderzoekers die al een ERC Grant hebben ontvangen. Doel is het innovatiepotentieel van hun onderzoek te verkennen.

- **Dr. ir. T.W.J. Scheenen, universitair hoofddocent radiologie Radboudumc**

Tom Scheenen ontving een ERC Proof of Concept Grant voor een nieuwe beeldvormingstechniek waarmee veranderingen in de stofwisseling 'live' in beeld worden gebracht. De subsidie van 150.000 euro is bedoeld om deze nieuwe techniek, die Scheenen in het Radboudumc introduceerde, verder te ontwikkelen in de richting van een commerciële toepassing.

Bijlage III

Nationale subsidies

Vernieuwingsimpuls Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO)

Vici

De Vici-subsidie is bestemd voor zeer ervaren onderzoekers die hebben aangetoond met succes een eigen vernieuwende onderzoekslijn tot ontwikkeling te kunnen brengen en die als coach voor jonge onderzoekers kunnen fungeren. In 2016 verwierven onderstaande toponderzoekers van de Radboud Universiteit een Vici-subsidie van anderhalf miljoen euro, met een looptijd van vijf jaar.

- **Prof. dr. A. Akkerman, hoogleraar Arbeidsmarkt Instituten en Arbeidsrelaties**

Een ontevreden werknemer, een ontevreden burger?

Mondige werknemers worden soms bestraft met slechtere carrièrekansen of pesterijen door werkgevers en collega's. Agnes Akkerman onderzoekt hoe en waarom het uiten van onvrede door werknemers wordt onderdrukt en welke gevolgen dit heeft voor het gedrag van werknemers, binnen en buiten de organisatie, zoals hun stemgedrag. Professor Akkerman was ten tijde van de toekenning van deze subsidie werkzaam aan de Universiteit van Amsterdam.

- **Prof. dr. O.J. Hekster, hoogleraar Oude geschiedenis**

Olivier Hekster onderzoekt de rol van ideologie in de Romeinse oudheid. Hij kijkt met name naar beeldvorming van Romeinse keizers: hoe zagen de machtigste mannen van het succesvolste rijk uit de westerse geschiedenis zichzelf, en hoe zagen anderen hen? Met deze Vici-beurs gaat Hekster onderzoek doen naar de grote rol die tradities spelen in de manier waarop mensen macht presenteren, betwisten en accepteren. Vooral wanneer politieke systemen veranderen, zoals in de Romeinse tijd, is het belangrijk macht in traditionele termen te formuleren. Het project van Hekster onderzoekt hoe dit proces werkt aan de hand van de Romeinse geschiedenis (50 v. Chr.-565 n. Chr.).

- **Prof. dr. O.B. Igolkina, hoogleraar bij CERN en bijzonder hoogleraar Experimentele hoge-energiefysica aan de Radboud Universiteit**

Samen met haar collega's van het ATLAS-experiment van CERN wil Olga Igolkina licht werpen op vragen rondom de oerknal, waarbij ons heelal vanuit het niets is ontstaan. Materie en antimaterie werden toen in gelijke hoeveelheden 'gemaakt', maar waarom

zien we dan 13,8 miljard jaar na dato een overweldigend overschot aan materie en amper antimaterie? Deeltjesfysici denken dat elementaire deeltjes, genaamd leptonen, het antwoord kunnen bieden op deze fundamentele vraag over de evolutie van ons universum.

- **Prof. dr. G.A. Nelemans, universitair hoofddocent astrofysica (per 1 februari 2017 hoogleraar Gravitational wave astrophysics)**

Astrofysicus Gijs Nelemans vindt dat we nog frustrerend weinig weten van de evolutie van dubbelsterren: twee sterren die om elkaar heen draaien. Met zijn Vici gaat hij de net ontdekte zwaartekrachtsgolven gebruiken om deze extreme gebeurtenissen in het heelal beter te begrijpen. De samensmeltingen van zwarte gaten die zwaartekrachtsgolven veroorzaken, zijn het eindstation van de lange en complexe evolutie van dubbelsterren. 'Nu de eindproducten voor het eerst waargenomen zijn, kunnen we ook de eerdere fasen beter in kaart brengen', zegt Nelemans. 'Hiervoor zou het behulpzaam zijn als er behalve zwaartekrachtsgolven ook licht of andere elektromagnetische straling van de samensmelting gemeten wordt.' Nelemans werkt aan zo'n telescoop: BlackGEM, die gaat samenwerken met de LIGO-Virgo-detectoren.

Vidi

De Vidi is voor onderzoekers die vernieuwende ideeën hebben en hebben laten zien dat ze deze ideeën succesvol en zelfstandig kunnen ontwikkelen. In 2016 verwierven acht onderzoekers van de Radboud Universiteit een Vidi-subsidie van elk 800.000 euro, met een looptijd van vijf jaar.

- **Dr. W.C.E.P. Verberk, Institute for Water and Wetland Research**

Verklaart zuurstofgebrek de effecten van opwarming op koudbloedige dieren? Wilco Verberk onderzoekt de effecten van temperatuur op de stofwisseling, groei en voortplanting van koudbloedige dieren. Hij richt zich daarbij op de rol van zuurstofbeschikbaarheid bij geleedpotigen en vissen. Inzicht in het optreden van zuurstofgebrek kan wereldwijde patronen in biodiversiteit verklaren en geeft een beter beeld van de effecten van klimaatverandering.

- **Dr. J.R. Kang, Institute for Mathematics, Astrophysics and Particle Physics**

Wiskundige theorieën en technieken voor edge colouring

Een natuurlijk probleem in een draadloos communicatienetwerk is om alle frequenties binnen een beperkt aantal zendfrequenties te verdelen, zodat er geen interferentie van de communicatie optreedt. Dit vertaalt zich in een wiskundig probleem genaamd *edge colouring*. Wiskundige Ross Kang is gespecialiseerd in de toegepaste stochastiek, het

vakgebied binnen de wiskunde dat zich bezighoudt met processen en objecten waarbij toeval een rol speelt. Om bij te dragen aan de oplossing van het *edge colouring*-probleem bestudeert hij variaties en versterkingen, en stelt hij met behulp van probabilistische methodes asymptotische, extremale structuren op.

• **Dr. D. Wilson, Institute for Molecules and Materials**

NanoMotors lanceren voor diagnose en behandeling

Synthetische moleculaire machines die zichzelf voortstuwen, zogenaamde NanoMotors, kosten veel tijd en moeite om te maken. Maar kan zo'n NanoMotor zichzelf ook bouwen? Chemicus Daniela Wilson wil eenvoudige moleculaire bouwstenen zo programmeren dat ze zichzelf in elkaar zetten als een NanoMotor, terwijl Wilson daarbij hun structuur, vorm en beweging manipuleert. Dat biedt perspectief voor ziekteopsporing en het afleveren van medicijnen op de juiste plek in het lichaam.

• **Dr. S.M. Nissanke, Institute for Mathematics, Astrophysics and Particle Physics**

De geboorte van zwarte gaten

Zwarte gaten en zwaartekrachtstraling zijn de meest fascinerende voorspellingen van Einsteins relativiteitstheorie. Samaya Nissanke wil voor het eerst de geboorte van zwarte gaten live volgen door golven in ruimtetijd of zwaartekrachtstraling te detecteren en te combineren met metingen van de bijbehorende spectaculaire lichtflitsen.

• **dr. R.A.H. Pijpers, Institute for Management Research**

Inkijk in de zorgbehoeften van LHBT- en migrantenouderen

Sinds januari 2015 is de ouderenzorg in Nederland gedecentraliseerd. Roos Pijpers gaat onderzoeken hoe gemeentes, sociale wijkteams en lokale samenlevingen voorzien in de zorgbehoeften van migrantenouderen en LHBT-ouderen (lesbisch, homo-, bi- en transgender). Het biedt inzicht in lokale combinaties van formele en informele zorg waarin diversiteit onder ouderen wordt herkend en erkend.

• **Dr. S. Unsworth, Centre for Language Studies**

Eén kinderhoofd, twee talen

Jonge kinderen zijn prima in staat om twee talen tegelijkertijd te leren, maar in hoeverre houden ze hun twee talen gescheiden? Sharon Unsworth onderzoekt hoe, wanneer en waarom twee talen in één kinderhoofd elkaar kunnen beïnvloeden.

• **Dr. A.F. Marquand, Radboudumc, Cognitieve neurowetenschappen**

Beter begrip van de heterogeniteit van psychiatrische stoornissen door normatieve modellen
Psychiatrische stoornissen, zoals ADHD en autisme, worden gekenmerkt door

heterogeniteit, wat een goede behandeling in de weg staat. Het doel van dit onderzoeksprogramma is het ontwikkelen van een methode om deze heterogeniteit beter te begrijpen. Dit leidt tot meer kennis over het ontstaan van stoornissen en tot behandelstrategieën die specifiek gericht zijn op wat individuele patiënten nodig hebben.

• **Dr. M.F. Schreuder, Radboudumc, Kindernefrologie**

Waarom 1 nier bij geboorte te weinig is ...

Geboren worden met één nier geeft problemen, zoals hoge bloeddruk en zelfs nierfalen als volwassene. Die ene nier gaat als compensatie harder werken, wat slijtage geeft. Met proefdierstudies gaan Schreuder en zijn collega's uitzoeken waarom die nier dat doet. Met die kennis kan het te hard werken van de nier worden aangepakt, om problemen op latere leeftijd te voorkomen.

Veni

Vernieuwingsimpuls Veni geeft pas gepromoveerde onderzoekers de kans om gedurende drie jaar hun wetenschappelijke ideeën verder te ontwikkelen. Het maximale bedrag is 250.000 euro. In 2016 wisten zeventien jonge talenten van de Radboud Universiteit deze persoonsgerichte onderzoekssubsidie te bemachtigen.

Dr. A.M.G. Arnout	Institute for Historical, Literary and Cultural Studies
Dr. M. Doppenberg-Oosting	Radboudumc, Interne geneeskunde
Dr. K.V. Haak	Donders Institute for Brain, Cognition and Behaviour
Dr. H.J.H. Ghijsen	Research Institute for Philosophy, Theology and Religious Studies
Dr. R.C.G. Helmich	Radboudumc, Neurologie
Dr. S. Heskamp	Radboudumc, Radiologie en Nucleaire geneeskunde
Dr. J. van Ingen	Radboudumc, Medische microbiologie
Dr. P.A. Korevaar	Institute for Molecules and Materials
Mr. J. Krommendijk	Research Centres of the Faculty of Law
Dr. ir. B.J.M. Mennink	Institute for Computing and Information Sciences
Dr. R. Meuleman	Nijmegen Institute for Social Cultural Research
Dr. I. Molenaar	Behavioural Science Institute
Dr. J. Rommers	Donders Institute for Brain, Cognition and Behaviour
Dr. G.M. Nefs	Radboudumc, Medische psychologie
Dr. N.H. Revelo	Radboudumc, Tumorimmunologie
Dr. C.G. Spruijt	Radboud Institute for Molecular Life Sciences
Mr. P.W.J. Verbruggen	Research Centres of the Faculty of Law

Bijlage IV

Valorisatie-indicatoren

Cursussen en trainingen voor de publieke sector: circa 1.200 cursussen met een gezamenlijke omzet van 32,8 miljoen euro (deelname vanuit heel Nederland). Leven Lang Leren (postacademische opleidingen voor onder anderen artsen, juristen, leraren, psychologen, managers, bestuurders, politici, ambtenaren, militairen, politie, uitvaartbegeleiders, pastoren en predikanten) en hoger onderwijs voor ouderen (HOVO).

Consortia: samenwerking met partners op Europees, nationaal, regionaal niveau en met niet-Europese partners zoals ngo's en bedrijven.

Lidmaatschappen adviesraden: Nationale Gezondheidsraad, Cyber Security Raad, Eerste en Tweede Kamer, ministeries, provincies, steden, woonwijken, waterschappen, bedrijven, nationale politie, scholen, instellingen voor (geestelijke) gezondheidszorg, enzovoort. Ook zijn er talrijke lidmaatschappen van redactieraden van wetenschappelijke tijdschriften en vakbladen, van commissies voor de organisatie van conferenties, van besturen van bijvoorbeeld musea en van raden van toezicht van bijvoorbeeld zorginstellingen.

Onderzoek in samenwerking met publieke partners: voorbereiding van tentoonstellingen, zoals over Jeroen Bosch en Constantijn de Grote, en van debatten, toneelstukken en bijeenkomsten met belangengroepen en/of het brede publiek.

Projecten voor maatschappelijke actoren: 813 fte (34 procent) onderzoekers werkzaam in projecten in opdracht van publieke, private en/of publiek-private partijen. Omzet: 91,7 miljoen euro derde-geldstroomonderzoek, waarvan 15 procent afkomstig van bedrijven, 36 procent van non-profitorganisaties, 31 procent van internationale organisaties en 11 procent van collectebusfondsen. 1.133 artikelen in vakbladen voor professionals buiten de academische wereld, 284 annotaties bij wetten en enkele honderden publicaties ter verbetering van richtlijnen en protocollen voor medische behandelingen.

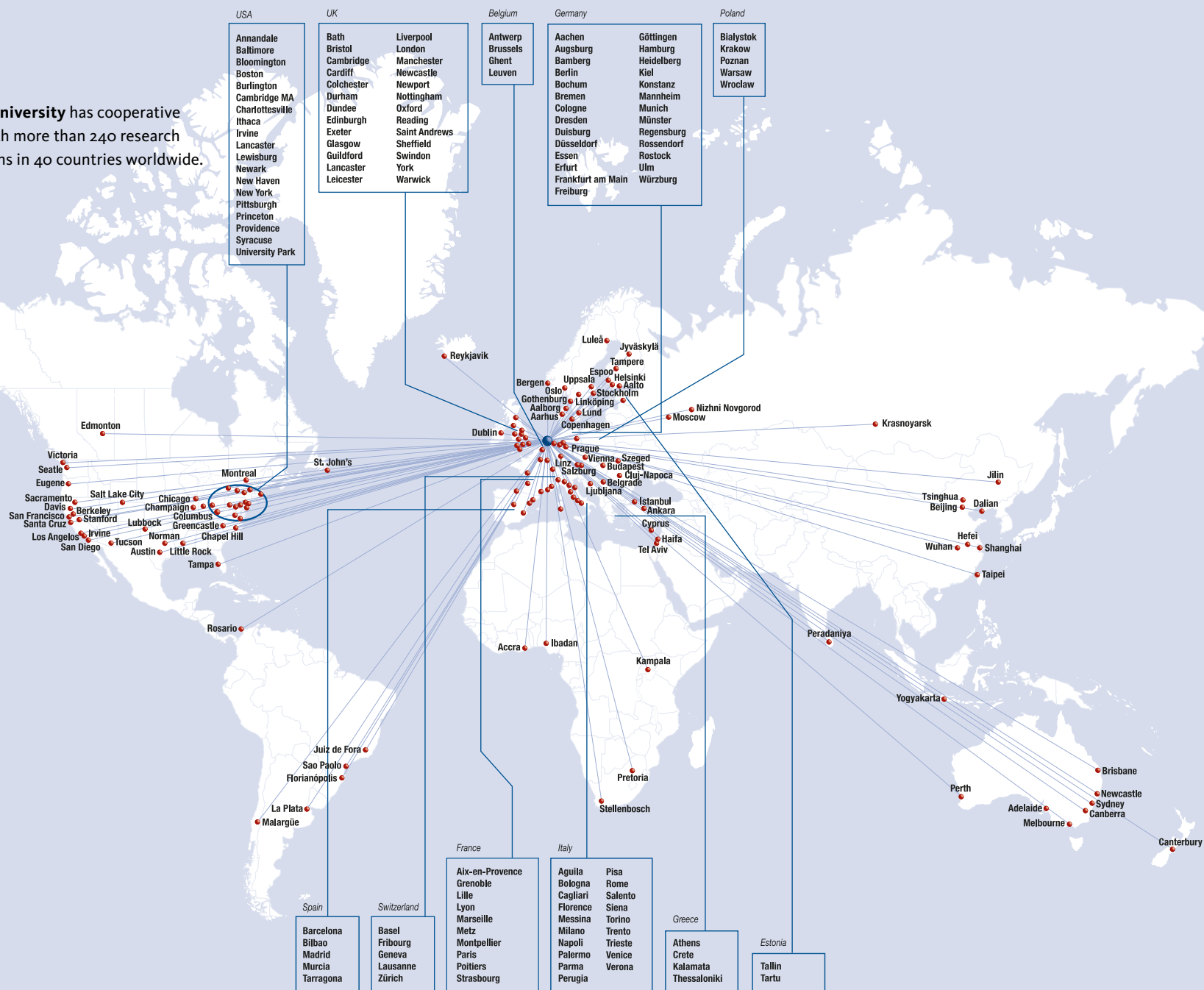
Consultaties door publieke sector: duizenden vermeldingen en interviews in geschreven media, online media en radio en televisie. Daarnaast vele gepopulariseerde boeken en overige publicaties, open dagen en demonstraties voor het brede publiek. 18 procent bezettingsgraad Radboud Research Facilities (21 faciliteiten) door meer dan 40 bedrijven, met een omzet van 700.000 euro. 66 van de 482 professoren zijn bijzonder hoogleraar met overige werkzaamheden elders in de maatschappij.

Octrooiaanvragen: 11 nieuwe patenten aangevraagd. Het octrooi beleid van de universiteit houdt in dat patenten wel worden aangevraagd, maar vervolgens worden verkocht aan bedrijven. Patentbeheer en het innen van royalty's worden niet als kernactiviteit beschouwd.

Spin-offs: 6 nieuwe spin-offbedrijven werden opgericht op basis van resultaten uit onderzoek. Voor promovendi wordt de cursus 'Ondernemerschap en innovatie' aangeboden. In juni 2016 werd de Maand van het Ondernemerschap georganiseerd, die werd afgesloten met de bijeenkomst Sociaal Ondernemerschap, waaraan meer dan 120 start-ups, studenten en docenten deelnamen.

Bijlage V

- Radboud University has cooperative projects with more than 240 research organisations in 40 countries worldwide.

Bijlage VI

Benoemingen

KNAW

De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen adviseert op het gebied van de wetenschapsbeoefening, beoordeelt de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek (peerreview), is een forum voor de wetenschappelijke wereld, bevordert de internationale samenwerking en is een koepelorganisatie voor wetenschappelijke onderzoeksinstituten.

In 2016 zijn tot lid van de KNAW benoemd:

- Prof. dr. H. Bekkering, hoogleraar Cognitieve psychologie
- Prof. dr. M.G. Netea, hoogleraar Experimentele interne geneeskunde

Leden KNAW:

- Prof. dr. R.A.M. Aerts, hoogleraar Politieke geschiedenis
- Prof. dr. ir. A. van der Avoird, hoogleraar Theoretische chemie
- Prof. dr. H.P. Barendregt, hoogleraar Grondslagen van de wiskunde en informatica
- Prof. dr. C.P.W.M. Blom, hoogleraar Experimentele plantenoecologie
- Prof. dr. A.P.J. van den Bosch, hoogleraar Example based language modelling
- Prof. dr. H.A.G. Braakhuis, hoogleraar Antieke en middeleeuwse wijsbegeerte
- Prof. dr. E.A. Cutler, hoogleraar Vergelijkende taalpsychologie
- Prof. dr. A. Dymanus, hoogleraar Experimentele natuurkunde
- Prof. dr. M.T.C. Ernestus, hoogleraar Psycholinguïstiek
- Prof. dr. H.D.E. Falcke, hoogleraar Astrodeeltjesfysica en radioastronomie
- Prof. dr. A.J.A. Felling, hoogleraar Gedrags- en maatschappijwetenschappen, methoden en technieken
- Prof. dr. C.G. Figdor, hoogleraar Tumorimmunologie
- Prof. dr. mr. G.C.A.M. van Gemert, hoogleraar Duitse letterkunde en cultuur van de Duitstalige landen
- Prof. dr. C.C.A.M. Gielen, hoogleraar Biofysica
- Prof. dr. P. Hagoort, hoogleraar Cognitieve neurowetenschappen
- Prof. mr. A.S. Hartkamp, hoogleraar Europees privaatrecht
- Prof. dr. W.T.S. Huck, hoogleraar Fysisch-organische chemie
- Prof. dr. J.A. Jansen, hoogleraar Biomaterialen en experimentele implantologie
- Prof. dr. W.H.M. Jansen, hoogleraar Vrouwenstudies
- Prof. dr. ir. M.S.M. Jetten, hoogleraar Ecologische microbiologie

- Prof. dr. M.I. Katsnelson, hoogleraar Theoretische fysica
- Prof. mr. C.A.J.M. Kortmann, hoogleraar Staats- en bestuursrecht en algemene staatsleer (overleden in 2016)
- Prof. dr. W.J.M. Levelt, hoogleraar Psycholinguïstiek
- Prof. dr. F.P.G.M. van der Linden, hoogleraar Orthodontie
- Prof. dr. R. Loll, hoogleraar Theory of fundamental interactions beyond the standard model
- Prof. mr. J.M.M. Maeijer, hoogleraar Handels- en burgerlijk recht
- Prof. dr. C. Mariani, hoogleraar Plantkunde
- Prof. dr. J.W.M. van der Meer, hoogleraar Interne geneeskunde (vicevoorzitter algemeen bestuur KNAW)
- Prof. dr. E.W. Meijer, hoogleraar Organische chemie
- Prof. mr. O. Moorman van Kappen, hoogleraar Rechtsgeschiedenis
- Prof. dr. P.C. Muysken, hoogleraar Algemene taalwetenschap
- Prof. dr. R.J.M. Nolte, hoogleraar Organische chemie
- Prof. dr. T.H.M. Rasing, hoogleraar Spectroscopie van vaste stoffen en grensvlakken
- Prof. dr. ir. D.N. Reinhoudt, hoogleraar Toegepaste chemie
- Prof. dr. P.L.H. Scheepers, hoogleraar Methoden en technieken van sociaalwetenschappelijk onderzoek
- Prof. dr. P. Seuren, hoogleraar Taalfilosofie en algemene taalkunde
- Prof. mr. C.H. Sieburgh, hoogleraar Burgerlijk recht, in het bijzonder de Europeesrechtelijke aspecten hiervan
- Prof. mr. drs. B.P. Vermeulen, hoogleraar Onderwijsrecht
- Prof. dr. S.E. Wendelaar Bonga, hoogleraar Dierecologie en ecofysiologie
- Prof. dr. E.J. van Wolde, hoogleraar Bronteksten Jodendom en Exegese Oude Testament

Akademiehoogleraar

Akademiehoogleraren van de Radboud Universiteit:

- Prof. dr. P. Hagoort, 2012, hoogleraar Cognitieve neurowetenschappen
- Prof. dr. P.C. Muysken, 2007, hoogleraar Algemene taalwetenschap
- Prof. mr. C.A.J.M. Kortmann, 2004, hoogleraar Staats- en bestuursrecht en algemene staatsleer (overleden in 2016)
- Prof. dr. R.J.M. Nolte, 2003, hoogleraar Organische chemie

De Jonge Akademie

In 2005 richtte De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen De Jonge Akademie (DJA) op: een platform van jonge topwetenschappers uit verschillende disciplines.

Huidige leden van De Jonge Akademie van de Radboud Universiteit:

- Prof. dr. M.C.L. van den Brink, Institute for Management Research
- Dr. J.T. Bousema, Radboud Institute for Health Sciences
- Dr. M. Haverkorn, Institute for Mathematics, Astrophysics and Particle Physics
- Prof. dr. G.J. van der Heiden, hoogleraar Fundamentele filosofie
- Dr. L.E. Jensen, Institute for Historical, Literary and Cultural Studies
- Dr. F.P. de Lange, Donders Institute for Brain, Cognition and Behaviour

Academia Europaea

De Academia Europaea is een Europese non-gouvernementele wetenschappelijke academie die in 1988 is opgericht in het Engelse Cambridge. De academie telt intussen meer dan 2.000 leden uit 35 Europese en 8 niet-Europese landen.

In 2016 waren vijf nieuwe leden afkomstig van de Radboud Universiteit:

- Prof. dr. L.M.C. Buydens, hoogleraar Analytische chemie
- Prof. dr. R. Cools, hoogleraar Cognitieve neuropsychiatrie
- Prof. dr. S.J. de Jong, hoogleraar Experimentele natuurkunde
- Prof. dr. L.A.L.M. Kiemeny, hoogleraar Kankerepidemiologie
- Prof. dr. H. Schulte-Nölke, hoogleraar Duits recht

Onderstaande medewerkers van de Radboud Universiteit zijn opgenomen in de Academia Europaea:

- Prof. dr. H.P. Barendregt, hoogleraar Grondslagen van de wiskunde en informatica
- Prof. dr. R.J.M. Bindels, hoogleraar Fysiologie
- Prof. dr. H.G. Brunner, hoogleraar Antropogenetica
- Prof. dr. E.A. Cutler, hoogleraar Vergelijkende taalpsychologie
- Prof. dr. H.D.E. Falcke, hoogleraar Astrodeeltjesfysica en radioastronomie
- Prof. dr. G. Fernandez, hoogleraar Cognitive neuroscience
- Prof. dr. C.G. Figdor, hoogleraar Tumorimmunologie
- Prof. dr. B. Franke, hoogleraar Moleculaire psychiatrie
- Prof. dr. C.H.M. Gussenhoven, hoogleraar Linguistics
- Prof. dr. P. Hagoort, hoogleraar Cognitieve neurowetenschappen
- Prof. mr. A.S. Hartkamp, hoogleraar Europees privaatrecht
- Prof. dr. B.P.F. Jacobs, hoogleraar Beveiliging en correctheid van programmatuur
- Prof. dr. J.A. Jansen, hoogleraar Biomaterialen en experimentele implantologie

- Prof. dr. ir. M.S.M. Jetten, hoogleraar Ecologische microbiologie
- Prof. dr. M.I. Katsnelson, hoogleraar Theoretische fysica
- Prof. dr. J.H.J.M. van Krieken, hoogleraar Pathologie
- Prof. dr. W.J.M. Levelt, hoogleraar Psycholinguïstiek
- Prof. dr. S. Levinson, bijzonder hoogleraar Vergelijkende taalwetenschap
- Prof. dr. R. Loll, hoogleraar Theory of fundamental interactions beyond the standard model
- Prof. dr. A. Majid, hoogleraar Taal, communicatie en culturele cognitie
- Prof. dr. J.W.M. van der Meer, hoogleraar Interne geneeskunde
- Prof. dr. E.W. Meijer, hoogleraar Organische chemie
- Prof. dr. G.J.M. Meijer, hoogleraar Experimentele molecuulfysica
- Prof. dr. A.S. Meyer, hoogleraar Psycholinguistics
- Prof. dr. P.C. Muysken, hoogleraar Algemene taalwetenschap
- Prof. dr. M.G. Netea, hoogleraar Experimentele interne geneeskunde
- Prof. dr. R.J.M. Nolte, hoogleraar Organische chemie
- Prof. dr. T.H.M. Rasing, hoogleraar Spectroscopie van vaste stoffen en grensvlakken
- Prof. dr. P.L.H. Scheepers, hoogleraar Methoden en technieken van sociaalwetenschappelijk onderzoek
- Prof. dr. J.A.M. Smeitink, hoogleraar Mitochondriële geneeskunde
- Prof. dr. E.J. van Wolde, hoogleraar Bronteksten Jodendom en Exegese Oude Testament

Bijlage VII**Koninklijke onderscheidingen**

Drs. M.B.W. ter Berg, adjunct-directeur van het Universitair Vastgoed Bedrijf
Ridder in de Orde van Oranje-Nassau

Prof. dr. C.A.J. de Jong
Officier in de Orde van Oranje-Nassau

Prof. dr. H.D.E. Falcke, hoogleraar Astrodeeltjesfysica en radioastronomie
Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw

Prof. dr. J.H.J.M. van Krieken, hoogleraar Pathologie
Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw

Prof. dr. H.M.J. van Schrojenstein Lantman–de Valk, emeritus hoogleraar Geneeskunde voor mensen met verstandelijke beperkingen
Officier in de Orde van Oranje-Nassau

Prof. dr. J.A.M. Smeitink, hoogleraar Mitochondriële geneeskunde
Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw

Prof. dr. L.T.W. Verhoeven, hoogleraar Orthopedagogiek, leren en ontwikkeling
Officier in de Orde van Oranje-Nassau

Prof. dr. ir. T.P. van der Weide, emeritus hoogleraar Informatica
Officier in de Orde van Oranje-Nassau

Dr. S. Lo Fo Wong, senior onderzoeker Eerstelijns geneeskunde Radboudumc en huisarts
Ridder in de Orde van Oranje-Nassau

Colofon

Uitgave, samenstelling, productie Radboud Universiteit

Fotografie Dick van Aalst en Joeri Borst

Eindredactie Machiel van Zanten

Vormgeving en opmaak *gloedcommunicatie*, Nijmegen

Radboud Universiteit

Comeniuslaan 4, 6525 HP Nijmegen

Postbus 9102, 6500 HC Nijmegen

Telefoon: (024) 361 61 61

www.ru.nl

© Radboud Universiteit, 2017